

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KAMU KURUMLARINDA ACİL DURUM PLANI
HAZIRLAMA REHBERİ VE İLGİLİ SEKTÖRDE ACİL
DURUM BİLİNCİNİ ARTIRMAYA YÖNELİK
UYGULAMA

Yusuf Ziya BOLAT

(İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlık Tezi)

ANKARA, 2015

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KAMU KURUMLARINDA ACİL DURUM PLANI
HAZIRLAMA REHBERİ VE İLGİLİ SEKTÖRDE ACİL
DURUM BİLİNCİNİ ARTIRMAYA YÖNELİK
UYGULAMA

Yusuf Ziya BOLAT

(İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlık Tezi)

Tez Danışmanı

Nihat EĞRİ

ANKARA, 2015

T.C.
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü

O N A Y

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü İş Sağlığı ve Güvenliği Uzman Yardımcısı **Yusuf Ziya Bolat**'ın, İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanı **Nihat Eğri** danışmanlığında başlığı "**Kamu Kurumlarında Acil Durum Planı Hazırlama Rehberi ve İlgili Sektörde Acil Durum Bilincini Artırmaya Yönelik Uygulama**" olarak teslim edilen bu tezin tez savunma sınavı 23/12/2015 tarihinde yapılarak aşağıdaki jüri üyeleri tarafından "**İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlık Tezi**" olarak kabul edilmiştir.

Dr. Serhat AYRIM
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Müsteşar Yardımcısı
JÜRİ BAŞKANI

Kasım ÖZER
İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü
ÜYE

İsmail GERİM
İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdür Yrd.
ÜYE

Sedat YENİDÜNYA
İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdür Yrd.
ÜYE

Prof. Dr. Yasin Dursun SARI
Öğretim Üyesi
ÜYE

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlık Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Kasım ÖZER
İSGGM Genel Müdürü

TEŞEKKÜR

Çalıőmalarıma yön veren, yaptığım araőtırmaların her aşamasında bilgi, öneri ve her türlü yardımı esirgemeyerek engin fikirleriyle gelişmeme büyük katkısı olan Genel Müdürüm Sayın Kasım ÖZER`e ve Genel Müdür Yardımcılarım Sayın İsmail GERİM`e, Sayın Dr. Havva Nurdan Rana GÜVEN`e, Sayın Sedat YENİDÜNYA`ya, İSGÜM Enstitü Başkanı Sayın Ayhan ÖZDEMİR`e, tez danışmanım İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanı Sayın Nihat EĞRİ`ye, saha ziyaretlerim ve plan hazırlama sürecimde desteklerini esirgemeyen Sayın Gizem Naz Dölek`e, Sayın Hasan Deniz Yılmaz`a ve çalıőmalarım boyunca yardımcı olan tüm arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Manevi desteklerini esirgemedikleri ve her ihtiyaç duyduğumda yanımda oldukları için kıymetli eşim ve aileme en derin duygularıyla teşekkür ederim.

ÖZET

Yusuf Ziya BOLAT,

“Kamu Kurumlarında Acil Durum Planı Hazırlama Rehberi ve İlgili Sektörde Acil Durum Bilincini Artırmaya Yönelik Çalışma”,

**Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,
İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü,
İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlık Tezi,
Ankara, 2015**

30 Haziran 2012’de 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun yayımlanmasının ardından kamu kurumları da iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini uygulamakla yükümlü hale gelmişlerdir. Bu yükümlülüklerden bir tanesi de acil durum planı hazırlamaktır. Kamu kurumlarında sabotaj, yangın, patlama, gıda zehirlenmesi, doğal afetler gibi birçok acil durumla karşı karşıya kalılabilmektedir. Bu çalışmada kamu kurumlarının acil durumlara hazırlıklı olması için acil durum planı hazırlama aşamaları ele alınmıştır. Bir diğer deyişle kamu kurumları için bir acil durum planı hazırlama rehberi sunulmuştur. Acil durum planının aşamaları ayrıntılı olarak ele alınmış, örneklerle desteklenmiş ve uygulama yapılan kurumlar için acil durum planları hazırlanmıştır. Ayrıca kamu kurumlarında çalışanların acil durum bilinçlerini artırmak için eğitimler verilmiştir. Eğitimlerden önce ve sonra tatbikatlar yapılarak çalışanların tatbikatlara verdiği tepkiler ölçülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Acil durum planı, kamu kurumu, acil müdahale, tatbikat.

ABSTRACT

Yusuf Ziya BOLAT,

**“Emergency Plan Preparation Guide in Public Institutions and a Study to Increase
Emergency Awareness in the Relevant Sector”,**

**Ministry of the Labor and Social Security,
Directorate General of Occupational Health and Safety,
Thesis for Occupational Health and Safety Expertise,
Ankara, 2015**

Public institutions also have become obliged to apply the occupational health and safety measures after the publication of No. 6331 Occupational Health and Safety Act in 30 June 2012. One of these obligations is also to prepare emergency plans. It is faced with several emergency actions in the public institutions such as sabotage, fire, explosion, food poisoning, natural disasters. In this work, emergency plan steps were handled to be prepared for emergencies of public institutions. In other words, emergency plan preparation guide in public institutions was presented. The steps of the emergency plan was discussed in detail, supported by examples and prepared emergency plans for selected institutions. In addition, training has been given to improve emergency awareness of employees in public institutions. It was measured the reaction of employees to drills before and after the emergency training.

Keywords: Emergency plan, public institution, emergency response, drill.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
TEŞEKKÜR	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
RESİMLEMELER LİSTESİ.....	vii
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1. ACİL DURUM	3
2.2. ACİL DURUM PLANI	4
2.4.1. Yangın	7
2.4.2. Patlama	11
2.4.3. Doğal Afetler	13
2.4.4. İlk Yardım Ve Tahliye Gerektirecek Olay Ve Kazalar	14
2.4.5. Gıda Zehirlenmesi	15
2.4.6. Sabotaj	17
3. GEREÇ VE YÖNTEMLER	19
3.1. YÖNTEM VE İŞYERİ BİLGİLERİ	19
3.2. ACİL DURUM PLANI HAZIRLANMASI AŞAMALARI	21
3.2.1. Uygulama Yapılan Kurumlardaki Acil Durumların Belirlenmesi	21
3.2.2. Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler	23
3.2.3. Uygulama Yapılan Kurumlarda Belirlenen Acil Durum Müdahale Yöntemleri	30
3.2.4. Tahliye Yöntemleri	35
3.2.5. Görevlendirilecek Çalışanların Belirlenmesi ve Kriterleri	38
3.2.6. Tatbikat	42
3.2.7. Dokümantasyon	43
3.3. TATBİKAT UYGULAMASI	44
4. BULGULAR	45
4.1. ACİL DURUM PLANI HAZIRLANMASI	45
4.2. TATBİKAT UYGULAMASI	50
4.2.1. A Kurumu Tatbikat Uygulamaları	50

4.2.2. B Kurumu Tatbikat Uygulamaları.....	52
5. TARTIŞMA	57
5.1. ACİL DURUM PLANI İÇERİĞİ KARŞILAŞTIRMASI.....	57
5.2. TATBİKAT UYGULAMASI İÇİN YAPILAN ANALİZLER	62
5.3. TATBİKAT PROSEDÜRLERİNİN YAYIMLANMIŞ ÇALIŞMALAR İLE KARŞILAŞTIRILMASI	66
5.4. ACİL DURUM PLANI HAZIRLAMA SÜRECİNDE GÖRÜLEN AKSAKLIKLAR	69
5.5. UYGULAMA YAPILAN KURUMLARDAKİ İYİLEŞTİRMELER.....	69
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	76
KAYNAKÇA	79
ÖZGEÇMİŞ	82
EKLER	83

RESİMLEMELER LİSTESİ

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 2.1. Yanma Olayı İçin Gereken Elementler[2]	8
Şekil 3.1. Tez süreci akış diyagramı.....	20
Şekil 3.2. Yangın İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi	31
Şekil 3.3. Deprem İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi	32
Şekil 3.4. İlk yardım ve Tahliye Gerektirecek Olay ve Kazalar İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi.....	33
Şekil 3.5. Gıda Zehirlenmesi İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi	34
Şekil 3.6. Sabotaj İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi	35
Şekil 3.7. Tahliye Planında Kat Krokisi Örneği.....	37
Şekil 4.1. B Kurumunda Yapılan Tatbikattan Bir Görüntü.....	55

TABLULAR LİSTESİ

Tablo	Sayfa
Tablo 2.1. Havanın Bileşiminde Bulunan Gaz Oranları.....	9
Tablo 2.2. Bazı Gazların Tutuşma Sıcaklıkları	10
Tablo 2.3. Yanıcı Madde ve Söndürme Tüpüne Göre Yangın Türlerinin Sınıflandırılması	10
Tablo 2.4. Söndürme Sistemleri	11
Tablo 2.5. Sektörlere Göre Patlamayı Tetikleyici Durumlar.....	12
Tablo 2.6. AFAD'a Göre Afetlerin Sınıflandırılması.....	13
Tablo 2.7. Gıdalarda Bulunabilecek Bazı Tehlikeli Maddeler.....	16
Tablo 3.1. A ve B Kurumları İçin Belirlenen Acil Durumlar.....	21
Tablo 3.2. Yangın İçin Belirlenmiş Önleyici Ve Sınırlandırıcı Tedbirler	25
Tablo 3.3. Patlama İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler	26
Tablo 3.4. Deprem İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler	26
Tablo 3.5. Sel İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler	27
Tablo 3.6. İlk Yardım ve Tahliye Gerektirecek Olay ve Kazalar İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler	28
Tablo 3.7. Gıda Zehirlenmesi İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler	29
Tablo 3.8. Sabotaj İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler	29
Tablo 3.9. Yangınla Mücadele, Arama Kurtarma ve Tahliye Ekipleri İçin Acil Durum Ekipleri	39
Tablo 3.10. Tatbikat Formu.....	42
Tablo 4.1. A Kurumunda saha ziyaretleri sonucunda acil durumlarla ilgili görülen eksiklikler.....	45
Tablo 4.2. B Kurumunda saha ziyaretleri sonucunda acil durumlarla ilgili görülen eksiklikler.....	49
Tablo 4.3. A Kurumu Birinci Tatbikat Sonucu Sayısal Veriler	50
Tablo 4.4. A Kurumu İkinci Tatbikat Sonucu Sayısal Veriler	51
Tablo 4.5. A Kurumu Üçüncü Tatbikat Sonucu Sayısal Veriler	52
Tablo 4.6. B Kurumu Birinci Tatbikat Sonucu Sayısal Veriler:	53
Tablo 4.7. B Kurumu İkinci Tatbikat Sonucu Sayısal Veriler	54
Tablo 5.1. Uluslararası Farklı Kuruluşların Yayınlarına Göre Acil Durum Planı Hazırlama Başlıkları	58
Tablo 5.2. Mevzuat Verilerine Göre OSHA ve İSGGM Acil Durum Planı Başlıklarının Karşılaştırılması.....	60
Tablo 5.3. A Kurumu İçin 1. Tatbikat Karşılaştırma Tablosu.....	62
Tablo 5.4. A Kurumu İçin 2. Tatbikat Karşılaştırma Tablosu.....	63
Tablo 5.5. A Kurumu İçin 3. Tatbikat Karşılaştırma Tablosu.....	63
Tablo 5.6. B Kurumu İçin 1. Tatbikat Karşılaştırma Tablosu.....	64
Tablo 5.7. B Kurumu İçin 2. Tatbikat Karşılaştırma Tablosu.....	65
Tablo 5.8. B Kurumu İçin 3. Tatbikat Karşılaştırma Tablosu	66
Tablo 5.9. Tatbikat Prosedürlerinin Yayınlanmış Çalışmalarla Karşılaştırılması	68
Tablo 5.10. A Kurumu İçin Yapılan Acil Durum Çalışmaları	70
Tablo 5.11. B Kurumu İçin Yapılan Acil Durum Çalışmaları	73

SİMGE VE KISALTMALAR

AFAD	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
BSI	British Standards Institution (İngiliz Standartları Enstitüsü)
GBF	Güvenlik Bilgi Formu
HSE	Health and Safety Executive (Sağlık ve Güvenlik İdaresi)
İSGGM	İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü
ILO	International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)
IOSH	Institute of Occupational Safety and Health (İş Sağlığı ve Güvenliği Enstitüsü)
NACE	Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes (Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)
OHSAS 18001	İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi
OSHA	Occupational Safety and Health Administration (İş Sağlığı ve Güvenliği İdaresi)
WHO	World Health Organization (Dünya Sağlık Örgütü)

1. GİRİŞ

Günlük yaşamda veya çalışma hayatında istenmeyen birçok durumla karşılaşılabilir. Bunlardan bazılarının etkileri küçük, bazılarının etkileri ise insan hayatına mal olacak hatta toplu ölümlere yol açacak kadar yüksek boyutta olabilmektedir.

İnsan hayatını büyük boyutlarda etkileyen bu acil durumlarla mücadele etmek gerekmektedir. Acil durumlarla mücadele etmek ve hazırlıklı olmak iki açıdan ele alınabilir. Olay meydana gelmeden alınacak tedbirler ve olay meydana geldikten sonra kriz halinde yapılacaklar olarak sınıflandırmak mümkündür.

Endüstriyel manada faaliyet gösteren işletmelerin sınıflandırmaları üretimine, konumuna, büyüklüğüne, bulunduğu bölgeye vb. farklılık gösterirken kamu kurumları daha çok ofis temelli çalışmalarıyla tüm yerleşim birimlerinde faaliyet göstermektedir.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle kamu kurumları da iş sağlığı ve güvenliği çalışmaları yapmakla yükümlü tutulmuşlardır. Bu kanundan sonra kanunu destekleyici olarak yürürlüğe giren yönetmeliklerden bir tanesi de İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliktir. Kamu kurumlarının, iş sağlığı ve güvenliği yükümlülüklerine 6331 sayılı kanunla tabi tutulmasıyla birçok yükümlülükle beraber acil durum planı da hazırlaması, söz konusu kurumlar için zorunlu hale gelmiştir.

Bu çalışmada, İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik hükümlerince hazırlanması gereken acil durum planı içeriği anlatılmış, ofis temelli çalışan kamu kurumları için acil durum planı hazırlama adımları ayrıntılı olarak ele alınmış ve kamu kurumları için acil durum planı hazırlama rehberi oluşturulmuştur. Ayrıca, kamu kurumlarında çalışanların acil durum bilincini artırmaya yönelik olarak uygulama yapılan kurumlarda tatbikatlar yapılmış ve eğitimler verilmiştir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1.ACİL DURUM

Afet ve Acil Durum Müdahale Yönetim Hizmetleri Yönetmeliğinde yapılan tanıma göre acil durum, toplumun tamamının veya belli kesimlerinin normal hayat ve faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan ve acil müdahaleyi gerektiren olayları ve bu olayların oluşturduğu kriz halidir [1].

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğüne göre acil durum, büyük fakat genellikle yerel imkânlarla baş edilebilen çapta, ivedilik gerektiren tüm durum ve hâller olarak tanımlanmıştır [2].

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğe göre ise acil durum, işyerinin tamamında veya bir kısmında meydana gelebilecek yangın, patlama, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım, doğal afet gibi acil müdahale, mücadele, ilkyardım veya tahliye gerektiren olaylardır [3].

İşyerlerinde oluşan acil durumlar beklenmedik olaylar olduğu için vereceği zarar çeşitli boyutlarda olabilmektedir. Çalışanlara, müşterilere, işyerine gelen ziyaretçilere gelebilecek can tehditleri olabileceği gibi üretimin durması, fiziksel ve çevresel zarar gibi durumlara da yol açarak farklı olumsuzluklar meydana getirebilmektedir.

Acil durum meydana geldiğinde müdahale esnasında da birçok olumsuzlukla karşılaşılabilir. Bunlardan bazıları[4]:

- Zorlu müdahale şartları; yakından müdahale edememe, ulaşım zorlukları, açık alanlarda zorlu hava şartları, yüksek riskli beklenmedik başka durumlar (hasar görmüş bina çökmesi, kimyasal madde patlamaları vb.)
- Duygusal ve psikolojik olumsuz etkiler; ölü ve yaralı sayısının çokluğu, insanların hayatlarının kurtarılması için hissedilen büyük sorumluluk, zaman kısıtı vb.
- Fiziksel yorgunluk; müdahale esnasında yapılan taşıma işlemleri, uzun müdahale saatlerinden kaynaklanan bitkinlik durumları vb.

Acil durumlarla mücadelede en etkili yol, acil durum meydana gelmeden önce alınacak tedbirlerle hazırlıklı olmaktır. İşyeri için muhtemel acil durumları belirlemek, söz konusu acil durumlar için önleyici ve sınırlandırıcı tedbirleri belirlemek, oluşabilecek acil durumlar için talimat ve prosedürler geliştirmek, acil durum meydana geldikten sonra güvenli tahliyeyi sağlamak için çalışmalar yapmak gerekmektedir.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'nın belirlediği acil durumlar, AFAD'ın görevi ve ilgi alanı gereği daha çok doğal afetler üzerinde yoğunlaşmıştır. Endüstriyel manada kamu kurumları da dâhil olmak üzere iş sağlığı ve güvenliği açısından ele alındığında ise acil durumlar şu şekilde sıralanabilir [5]:

- Yangın,
- Patlama,
- Tehlikeli kimyasal madde yayılımı,
- Doğal afetler,
- İlk yardım ve tahliye gerektirecek olay ve kazalar,
- Gıda zehirlenmesi,
- Sabotaj.

Yapılan işin niteliğine bağlı olarak özel acil durumlar da plana dâhil edilmelidir.

İşletmeler için acil durumlar yapılan işin niteliği, kullanılan malzemeler, işletmedeki risk faktörleri, işyerinin konumu, faaliyet gösterdiği alandaki önem derecesi gibi çeşitli etmenlere göre farklılıklar arz etmektedir.

2.2.ACİL DURUM PLANI

AFAD'ın hazırlamış olduğu Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğünde acil durum planlaması tanımı, “insanın canı ve malıyla diğer faaliyetlerinin, olağan dışı olayların sonuçlarından en az kayıp ve zararla kurtulabilmesi için yapılması gereken iş ve işlemlerin, olaylar olmadan önce planlaması ve olay sırasında; zamanında, hızlı ve etkili bir şekilde uygulanmasını gerektiren tüm faaliyetler” olarak yapılmıştır [2].

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğe göre acil durum planı, işyerlerinde meydana gelebilecek acil durumlarda yapılacak iş ve işlemler dâhil bilgilerin ve uygulamaya yönelik eylemlerin yer aldığı plandır [3].

Acil durum planı; büyük çaplı kaza ve yaralanmaları önlemek, işyeri ve çevresindeki binalar ile ekipmanların zarar görmesini azaltmak, toplum ve çevreyi acil durumların etkilerinden korumak ve acil durumların işletmeye verdiği maddi manevi zararı en az hasarla atlatarak normal çalışma düzenine en hızlı şekilde geçişini sağlamak için gereklidir [6]. Herhangi bir acil durum meydana gelmeden yapılacak bu planlamayla gereken tedbirler belirlenir. Gerekliğinde uygulama kolaylığı sağlanarak maddi ve manevi en az hasarla atlatılabilir.

Acil durum planı hazırlamanın amaçları şu şekilde sıralanabilir [7]:

- Acil durumlara karşı her zaman hazır bulunulması,
- Acil durumların neden olduğu durumların hızlı ve etkili bir biçimde sınırlandırılması,
- Acil servis hizmetleri işyerine ulaşım kontrol altına alana kadar acil durumun yönetilmesi,
- Dışarıdan gelen acil durum ekiplerine bilgi verilerek ve ekipmanlarla yardımcı olunması,
- Tüm çalışanların ve çevredekilerin acil durumların olumsuz etkilerinden korunması

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 11 ve 12. Maddelerinde de acil durum planları, yangınla mücadele, ilk yardım ve tahliye ile ilgili hükümler bulunmaktadır. Buna bağlı olarak 6331 sayılı kanun kapsamına giren tüm işyerleri de İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğe göre acil durum planı hazırlamakla yükümlüdür [8].

Acil durum planı risk değerlendirmesinin bir çıktısıdır. Risk değerlendirmesiyle muhtemel tehlike ve riskler belirlendikten sonra kontrol önlemleri belirlenir. Bunun sonrasında risk değerlendirmesine bağlı olarak acil durumlar belirlenir ve yönetmelik hükümlerine göre acil durumları önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlerin belirlendiği, müdahale için prosedürler ve tahliye planlarını içeren bir acil durum planı hazırlanır.

Acil durum planı hazırlamadan önce EK 1'de yer alan acil durumlar kontrol listesi üzerinden ön hazırlık yapmak faydalı olacaktır.

Acil durum planı şu aşamalar ve içerik dikkate alınarak hazırlanır [3]:

- Acil durumların belirlenmesi,
- Önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlerin alınması,
- Acil durum müdahale ve tahliye yöntemlerinin oluşturulması,
- Görevlendirilecek acil durum ekiplerinin belirlenmesi,
- Dokümantasyon,
- Tatbikat,
- Acil durum planının yenilenmesi

2.3.ACİL DURUM YÖNETİMİ

İş sağlığı güvenliği yönetim sistemi, iş sağlığı ve iş güvenliği faaliyetlerinin kuruluşların genel stratejileri ile uyumlu olacak biçimde sistematik bir şekilde ele alınarak sürekli iyileştirme yaklaşımı çerçevesinde çözümlenmesi için kullanılan bir araçtır.

İşyerlerinde kurulan iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemlerinin altında olmazsa olmazlardan biri de acil durum başlığıdır. İş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemi şekilleri birçok işyerinde farklılık gösterse de acil durumlara hazırlık alt başlığı uygulama içerisinde kendine yer bulacaktır. Çünkü acil durumlar için alınacak önlemlerin iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları ile birebir ilişkisi bulunmaktadır.

Acil durum yönetimi, dört aşamadan oluşan, birbirini takip eden bir süreci içerir [9]:

- Önleme: Acil durumları önlemek veya etkilerini azaltmak için, düzenleyici fiziksel veya operasyonel tedbirler alınması,
- Hazırlık: Düzenlemeler ve tüm gerekli kaynakların acil durumları önlemek için seferber edilmesi,
- Müdahale: Acil durum oluştuktan hemen sonra etkilerinin en aza indirilmesi,
- Yenilenme: Tesislerin mümkün olduğunca kısa sürede yenilenmesi ve maruz kalan topluluğun bu durumu çabuk atlatması için düzenlemeler yapılması.

Bu alanda önemli bir kaynak olan, uluslararası kabul görmüş iş sağlığı ve güvenliği standardı, İngiliz Standartları Enstitüsü (BSI)'nün yayımlamış olduğu OHSAS 18001'dir. OHSAS 18001'in uyumlulaştırılmış şekilde Türkiye'de yayımlanan TS 18001'de geçen ifadeye göre [10]:

- Kuruluş, olayların ve acil durumların meydana gelme olasılığını tahmin etmek, bu durumlarda yapılacakları belirlemek ve bunlardan kaynaklanabilecek muhtemel hastalık ve yaralanmaları önlemek veya azaltmak için plan ve prosedürler oluşturmalı ve bunları sürdürmelidir.
- Kuruluş, özellikle olayların ve acil durumların ortaya çıkmasından sonra acil durum hazırlıklarını, bu durumlarda kullanılacak planları ve prosedürleri gözden geçirmelidir.
- Kuruluş, pratik olan yerlerde bu gibi prosedürleri periyodik olarak da denemelidir.

Acil durumlarla mücadele konusu sistematik bir çalışma gerektiğinden işletme içindeki organizasyonda görevlendirmeler yapılması, planlamalar çerçevesinde bir çalışma süreci içermesi nedeniyle “acil durum yönetimi” kavramından söz etmek mümkündür.

İşletmenin acil durum yönetiminde dikkat edilmesi gereken hususlar:

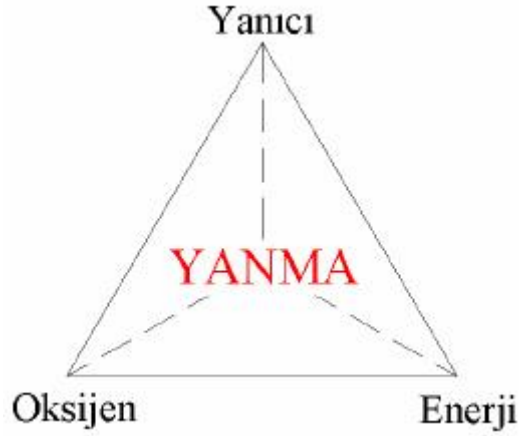
- Acil durum çalışmalarını yapacak ekibin belirlenmesi,
- Acil durumlarla ilgili yapılacak çalışmalar için bir amaç belirlenmesi,
- Acil durum planı hazırlamada ve diğer çalışmalardaki girdilerin tespiti,
- Saha ziyaretlerinin planlanması ve uygulanması,
- Eksiklikleri içeren raporlar hazırlanarak işverene sunulması,
- Acil durum ekipmanlarının temini için ilgili birimlerle ortak çalışma yapılması,
- Acil durum planı hazırlık aşamaları izlenerek işletme için bir acil durum planı hazırlanması,
- Acil durum ekiplerinin eğitimleri için gerekli planlamaların yapılması,
- Tatbikatların planlanması, senaryolar oluşturulması,
- Çalışmaların takibi ve kontrolü

Başlıkları altında toplanabilir.

2.4.MUHTEMEL ACİL DURUMLAR

2.4.1. Yangın

Yanma, yanıcı bir maddenin oksijenle birleşmesi sonucu meydana gelen kimyasal olaydır. Maddenin yeterli derecede ısı ve oksijen (hava) ile birleşmesi sonucunda yanarak kimyasal şekil değişikliğine uğraması olayı ise yangın olarak tanımlanır [2].

Şekil 2.1. Yanma Olayı İçin Gereken Elementler[2]

Yanma üç farklı elementin bir araya gelmesi ve reaksiyon halinde bulunmasıyla meydana gelmektedir. Şekil 2.1.'de gösterildiği gibi bunlar; oksijen, enerji ve yanıcı maddedir.[11] Bu üç faktörden herhangi birisinin olmaması veya yeterli miktarda bulunmaması halinde yanma gerçekleşmez.

2.4.1.1.Yanıcı madde

Isındığında yanıcı buhar veya gaz çıkarabilen ya da kolaylıkla kor haline gelebilen maddelere denir. Yanıcı maddelerin bileşiminde genellikle,

- Karbon (C)
- Hidrojen (H)
- Kükürt (S),
- Fosfor (P) gibi elementler bulunmaktadır [12].

Yanma sonucu bu maddeler Oksijen (O_2) ile birleşerek çeşitli gazlar ve ısı açığa çıkarır. Yanıcı maddeler doğada üç halde bulunurlar. Bunlar:

- Katı,
- Sıvı,
- Gaz.

Katı yanıcı maddeler, genel olarak ısındıkça önce eriyerek sıvı ve sonra gaz haline geçmekte ve oksijen ile birleşerek yanma meydana gelmektedir. Bazı katı yanıcılar ise doğrudan buhar haline geçerek yanmaktadır (örneğin naftalin) [12].

Sıvı yanıcı maddeler genelde buharlaştıktan sonra yanarlar. Pek çoğu normal havada buharlaşırlar. Örneğin; Benzin -7 C de buharlaşmaya başlar. Sıvı yanıcı maddeler, katı yanıcı maddelere göre daha kolay ve hızlı yanarlar. Sıvı yanıcı maddelerin çoğunluğunun buharı (benzin, mazot, tiner vs.) havadan ağırdır [12].

Gaz yanıcı maddeler, katı ve sıvı haldeki yanıcı maddelere kıyasla çok daha kolay ve daha hızlı yanarlar. Hava ya da Oksijenle patlayıcı karışımlar oluşturabilirler. Gaz halindeki yanıcı maddeler çoğu zaman çeşitli gazların karışımından meydana gelmektedir (Örneğin; Hava gazı, LPG). Büyük bir kısmı boğucu ya da zehirleyici özelliklere sahiptir [12].

2.4.1.2.Oksijen

Yanma olayının gerçekleşmesi için bir diğer madde oksijendir. Yakıcı olarak da nitelendirilebilir. Yanmanın gerçekleşmesi için saf oksijene lüzum yoktur. Hava içinde bulunan oksijen miktarı yanma reaksiyonu için yeterlidir. Yanmanın oluşabilmesi için bu oranın %16 olması yeterlidir. Bilindiği üzere havadaki oksijen oranı %20,9'dur. Havanın bileşiminde bulunan gaz oranları şu şekildedir [13]:

Tablo 2.1. Havanın Bileşiminde Bulunan Gaz Oranları

Azot	% 78,1
Oksijen	% 20,9
Argon	% 0,93
Karbondioksit	% 0,03
Neon	% 0,0015
Helyum	% 0,0005
Kripton	% 0,00011
Ksenon	% 0,000008

2.4.1.3. Isı

Yanma reaksiyonunun başlayabilmesi için her maddenin belirli bir ısı değeri söz konusudur. Bu değere tutuşma sıcaklığı denir. Tutuşma sıcaklığı, bir gaz ya da gaz karışımının sıcak yüzeyden ısı enerjisi alarak yanmaya başlaması için gerekli minimum sıcaklık değeridir [13].

Tablo 2.2. Bazı Gazların Tutuşma Sıcaklıkları

Gaz	Tutuşma Sıcaklığı
Metan	650-750 °C
Hidrojen	580-590 °C
Karbon monoksit	644-658 °C
Bütan	480-530 °C
Benzin	280-429 °C

2.4.1.4. Yangın Türleri

Yangın türleri, yanıcı madde ve söndürme tüpüne göre şu şekilde sınıflandırılabilir [13]:

Tablo 2.3. Yanıcı Madde ve Söndürme Tüpüne Göre Yangın Türlerinin Sınıflandırılması

	A Sınıfı Yangın (Kati)	B Sınıfı Yangın (Sıvı)	C Sınıfı Yangın (Gaz)	D Sınıfı Yangın (Metal)	Elektrik Yangınları
Yanıcı Madde	Odun, ahşap, kumaş, kâğıt	Akaryakıt, yağ, boya, tiner	Metan, propan, LPG	Magnezyum, sodyum, alüminyum	Elektrik
Söndürme Yöntemi	Soğutma, yanmayı engelleme	Engelleme, boğma, soğutma	Engelleme	Soğutma, boğma	Elektriğin kesilmesi ve müdahale

2.4.1.5. Yangın Söndürücüler

Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelikte söndürme sistemleri sulu söndürme sistemleri, sabit otomatik söndürme sistemleri ve taşınabilir söndürme cihazları olarak sınıflandırılmıştır. Söndürme sistemlerinin özellik ve nitelikleri ilgili yönetmelikte açıklanmıştır. Söndürme sistemleri Tablo 2.4.'te sınıflandırılmıştır [14]:

Tablo 2.4. Söndürme Sistemleri

Sulu Söndürme Sistemleri	Sabit Otomatik Söndürme Sistemleri	Taşınabilir Söndürme Cihazları
Su depoları ve kaynaklar	Köpüklü Sabit Otomatik Söndürme Sistemleri	A sınıfı yangında: kuru kimyevi tozlu veya sulu
Yangın pompaları	Gazlı Sabit Otomatik Söndürme Sistemleri	B sınıfı yangında: kuru kimyevi tozlu, karbondioksitli veya köpüklü
Sabit boru tesisatı ve yangın dolapları	Kuru tozlu Sabit Otomatik Söndürme Sistemleri	C sınıfı yangında: kuru kimyevi tozlu veya karbondioksitli
Hidrant sistemi		D sınıfı yangında: kuru metal tozlu
Yağmurlama sistemi		
İtfaiye su verme bağlantısı		

2.4.2. Patlama

Patlama olayı, çok kısa bir süre içinde basınçlı gazların açığa çıkmasına ya da oluşmasına yol açan olay veya yanabilen malzemenin oksijenle tepkimesi sonucu yüksek enerji oluşumu ile ortaya çıkan ani kimyasal reaksiyondur [2].

Patlayıcı madde ise atmosferik oksijen olmadan da ani gaz yayılımı ile ekzotermik reaksiyon verebilen ve kısmen kapatıldığında ısınma ile kendiliğinden veya belirlenmiş test koşullarında patlayan, çabucak parlayan katı, sıvı, macunumsu, jelatinimsi hâldeki maddedir [2].

Patlama, kullanılan kimyasalların alt ve üst patlama limiti ile bu maddelerin etkileşimine bağlı olarak gelişir.

Sektörlere göre patlama durumları, Tablo 2.5.'te gösterilmiştir [15].

Tablo 2.5. Sektörlere Göre Patlamayı Tetikleyici Durumlar

Sektör	Tetikleyici durum/madde
Kamu ve hizmet sektörü	Kazan daireleri
Kimya endüstrisi	Tutuşabilen gazlar, sıvılar, katılar, kimya endüstrisinin birçok alanında dönüştürülmesi ve işlenmesi
Çöp sahaları / Geri dönüşüm	Çöp gazlarının tutuşması sonucu oluşabilecek patlama
Atık kimyasallar ve geri dönüşüm sistemleri	Geri dönüşüm amacıyla, atıkların işlenmesi, tamamen boşaltılmamış tutuşabilen gaz ve/veya sıvı taşıyan teneke kutulardan ya da kâğıttan ya da plastik tozundan kaynaklanan tehlikeler
Elektrik ve doğalgaz şirketleri	Doğalgaz çevrim santralleri ısıtma gibi birimlerindeki gazlar
Atık su arıtma sistemleri	Atık sular, arıtma tesislerinde işlendiği zaman, ortaya çıkan gazlar
Gaz ve sıvı depolama sistemleri	Patlayıcı gaz/hava karışımlarında oluşabilecek sızıntılar
Ağaç işleme endüstrisi	Ağaç talaşlarından meydana gelebilecek patlayıcı toz/hava karışımlar
Boya püskürtme işleri	Boya püskürtme alanlarında oluşan aşırı püskürtme ve serbest bırakılan solvent buharlar, hava karışımları
Biyogaz tesisleri	Patlayıcı biyogaz/hava karışımı, gaz sızıntıları
Metal sektörü	Patlayıcı metal tozları (özellikle hafif metallerde)
Gıda sektörü	Patlayıcı tozlar, tahılların ve şeker gibi yiyeceklerin taşınması ve depolanması
İlaç endüstrisi	Laktoz gibi toz patlamalarına neden olan etkin ve yardımcı maddelerin kullanılması
Rafineriler	Patlama noktalarına bağlı olarak, ortam sıcaklığında bile patlayıcı ortamlara neden olabilen maddeler

İşyerlerinin patlamadan ve etkilerinden korunmaları için Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik hükümlerince Patlamadan Korunma Dokümanı hazırlamaları gerekmektedir. Bu dokümanda patlama riski bulunan

bölgelerin tespit edildiği ve değerlendirildiği, bu bölgelerin sınıflandırıldığı, alınması gereken önlemlerin sıralandığı gibi bilgilere yer verilmelidir.

2.4.3. Doğal Afetler

Afet; toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan doğal, teknolojik veya insan kaynaklı olaylardır. Ülkemizin coğrafi konumu gereği de doğal afetler konusunda özel çalışmalar bulunmaktadır. Nitekim doğal afetler ile ilgili çalışan bir kurumu – Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD)- bulunmaktadır.

AFAD'a göre afetlerin sınıflandırılması şu şekilde yapılmaktadır [16]:

Tablo 2.6. AFAD'a Göre Afetlerin Sınıflandırılması

Jeolojik Afetler	Klimatik Afetler	Biyolojik Afetler	Sosyal Afetler	Teknolojik Afetler
Deprem	Sıcak dalgası	Erozyon	Yangın	Maden kazaları
Heyelan	Soğuk dalgası	Orman yangınları	Savaş	Biyolojik silahlar ve kazaları
Kaya düşmesi	Kuraklık	Salgınlar	Terör saldırısı	Nükleer silahlar ve kazaları
Volkanik patlamalar	Dolu	Böcek istilası	Göç	Kimyasal silahlar ve kazaları
Çamur akıntıları	Hortum			Sanayi kazaları
Tsunami	Yıldırım			Ulaşım kazaları
	Kasırga			
	Tayfun			
	Sel			
	Siklonlar			
	Tornado			
	Tipi			
	Çığ			
	Aşırı kar yağışı			
	Asit yağmurları			
	Sis			
	Buzlanma			
	Hava kirliliği			
	Orman yangınları			

Hazırlanacak acil durum planı içerisinde işletmenin maruz kalabileceği doğal afetlere yer verilmelidir. Diğer acil durumlar gibi doğal afetlerden kaynaklanacak acil durumlar için

de önleyici sınırlandırıcı tedbirler belirlenip bunlar için müdahale ve tahliye yöntemleri oluşturulur.

Bu çalışmada doğal afetler olarak deprem ve sel ele alınacaktır.

2.4.4. İlk Yardım Ve Tahliye Gerektirecek Olay Ve Kazalar

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda geçen tanıma göre iş kazası, işyerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenen özre uğratan olaydır [8].

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda yapılan kapsamlı tanımında ise iş kazası şu şekilde ifade edilmiştir [17]:

- Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
- İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle veya görevi nedeniyle, sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş veya çalışma konusu nedeniyle işyeri dışında,
- Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- Emziren kadın sigortalının, çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş geliş sırasında meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen özre uğratan olaydır.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)'nün yaptığı tanıma göre ise iş kazası; önceden planlanmamış, bilinmeyen ve kontrol altına alınmamış olan, etrafa zarar verecek nitelikteki olaylardır. ILO tarafından kabul edilen İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin 155 Sayılı Sözleşme'de de belirtildiği üzere iş kazaları ile meslek hastalıkları ve diğer sağlığa aykırı durumların iş sırasında veya işle ilgili olarak ortaya çıktığı ve ciddiyet arz ettiği durumlarda önlem alınması gerekmektedir [18]. Bu önlemlere acil durum planı içerisinde de yer verilmelidir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'nün tanımında ise iş kazası; önceden planlanmamış, çoğu kişisel yaralanmalara, makinelerin ve araç gereçlerin zarara uğramasına, üretimin bir süre durmasına yol açan bir olay olarak yer almaktadır [19].

Bilindiği üzere istisnai durumlar haricinde tüm kamu kurumları ve özel sektör işletmeleri 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'na tabii olmuşlardır ve bu kanunda belirtilen yükümlülükleri yerine getirmek zorundadırlar. Kanunda 11. ve 12. Maddelerde de acil durumlar ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu hükümlerince yayımlanmış olan yönetmeliklerden İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğe göre de "ilkyardım ve tahliye gerektirecek olay ve kazalar" da acil durum olarak sayılmaktadır.

2.4.5. Gıda Zehirlenmesi

Toplu yemek verilen işletmelerde gıda güvenliği konusu, iş sağlığı ve güvenliği ile de ilişkilendirilebilir. Nitekim oluşabilecek toplu bir gıda zehirlenmesi işletme içinde bir acil durum oluşturacak ve bu acil duruma müdahale gerekecektir.

Gıdalarda bulunabilecek ve insan hayatını tehlikeye atan bazı maddeler Tablo 2.7.'de sınıflandırılmıştır [20]:

Tablo 2.7. Gıdalarda Bulunabilecek Bazı Tehlikeli Maddeler

Kimyasal Tehlike	Kimyasal Bulaşan / Oluşan
Tarımsal üretimde kullanılan kimyasallar	Pestisitler, kimyasal gübreler, bitkilerde büyümeyi düzenleyen kimyasallar (bitki hormonları), veteriner ilaçları, hayvanlarda büyümeyi düzenleyen hormonlar
Çevresel ve endüstriyel bulaşanlar	Ağır metaller (kurşun, cıva, kadmiyum vb.), dioksinler, furanlar, poliaromatik hidrokarbonlar (PAH), poliklorlu bifeniller (PCB), radyoaktif bulaşanlar, organik kimyasallar (benzen), organotinler (OTC)
Doğal toksik maddeler	Mikotoksinler (Aflatoksin, Patulin, Okratoksin, Deoksinivalenol, Fumonisin, Ergot vb.), Bitkisel toksinler (siyanojenik glikozitler, alkaloidler, tripsin inhibitörleri, hidrazin, fitohemaglutininler, guvatrojenler, gossipol vb.), Fikotoksinler (tetradotoksin, ciguatera toksinleri, skombrotoksin, brevatoksinler vb.)
Alerjenler	Gluten içeren hububat ürünleri, Yumurta Balık ve kabuklu su ürünleri, Fıstık, Soya, Süt, Kuru yemişler, Susam, Kükürt bileşikleri
Ambalaj materyallerinden geçen maddeler	Monomerler (vinil klorür, stiren, akrilonitril), Boyalar (kurşun), Yumuşatıcılar (fitalatlar), Bisphenol, A Semicarbazide Antimon Perfluorooktanoik asit
İşleme sırasında bulaşan maddeler	Alüminyum, Bakır, Deterjanlar Yağlama maddeleri
İşleme ve depolama sırasında oluşan maddeler	Isıl işlem sonucu oluşanlar (akrilamid, furan, nitrozaminler, heterosiklik aromatik aminler, poliaromatik hidrokarbonlar vb.) Isı içermeyen işlemler ve depolamada oluşanlar (trans yağ asitleri, benzen, kloropropanoller, Lizinoalanin, etil karbonat)
Hile amaçlı kullanılan kimyasallar	Gıdalarda kullanım izni olmayan boyalar (Sudan, para red vb.) Melamin
Yeni tehditler	Nanopartiküller Genetiği değiştirilmiş gıdalar

İşletmede verilen yemek hizmetinden kaynaklanacak acil durumları tetikleyecek veya bunlara etki edecek bazı hususlar:

- İşletmenin yapısı (yemekhanenin işletmedeki konumu),
- Mutfak hijyeni,
- Dışardan yemek tedariki var ise bu yemeklerin taşınma şekli,
- Kullanılan ekipmanların temizliği,
- Yemekhane personelinin hijyen kültürü,
- Bulaşıkların temiz yıkanması.

İşletme çalışanlarını toplu bir şekilde olumsuz etkileyebilecek bir durum olduğu için acil durumlar içerisinde gıda zehirlenmesine de yer verilmiştir. Diğer acil durumlara olduğu gibi gıda zehirlenmesine de uygun önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler ile müdahale prosedürleri oluşturulmalıdır.

2.4.6. Sabotaj

Sabotaj genel olarak ülkeyi tehdit eden unsurlar ile anılır ve tanımları bu şekilde yapılır. Endüstriyel manada sabotaj ele alınacak olursa, işletmeye dışarıdan veya içeriden verilebilecek kasti zarar olarak ifade edilebilir.

İşletmeye sabotaj yapılması ihtimalini artıran en büyük sebeplerden biri işletmenin yaptığı işin nevidir. Bu durumda İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'na tabi olan kamu kurumlarının sabotaj acil durumuna özellikle eğilmeleri gerekmekte ve acil durum planında geniş yer vermeleri gerekmektedir. Yine özel sektörde rekabet unsurunun hızlı yaşandığı sektörlerde sabotaj olması beklenen ve hazırlıklı olunması gereken bir acil durumdur.

Sabotaj; fiili saldırı, patlayıcı madde kullanımı, siber saldırı gibi farklı şekillerde yapılabilir. Farklı türlerde yapılacak her türlü sabotaja işletme acil durum planını doğru şekilde hazırlayarak gerektiğinde uygular. Böylece önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlerini alarak müdahale yöntemlerini sistematik hale getirir.

3. GEREÇ VE YÖNTEMLER

3.1.YÖNTEM VE İŞYERİ BİLGİLERİ

Bu çalışma, ofis temelli çalışmalar yapan kamu kurumları başta olmak üzere işletmeler için acil durum planı hazırlama aşamalarını ayrıntılı olarak ele almak ve uygulama gerçekleştirilen kurumlarda acil durum bilincini artırmak için yapılmıştır.

Uygulama yapılan iki kamu kurumuna İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik hükümlerince acil durum planları hazırlanmış ve tatbikatlar yapılmıştır.

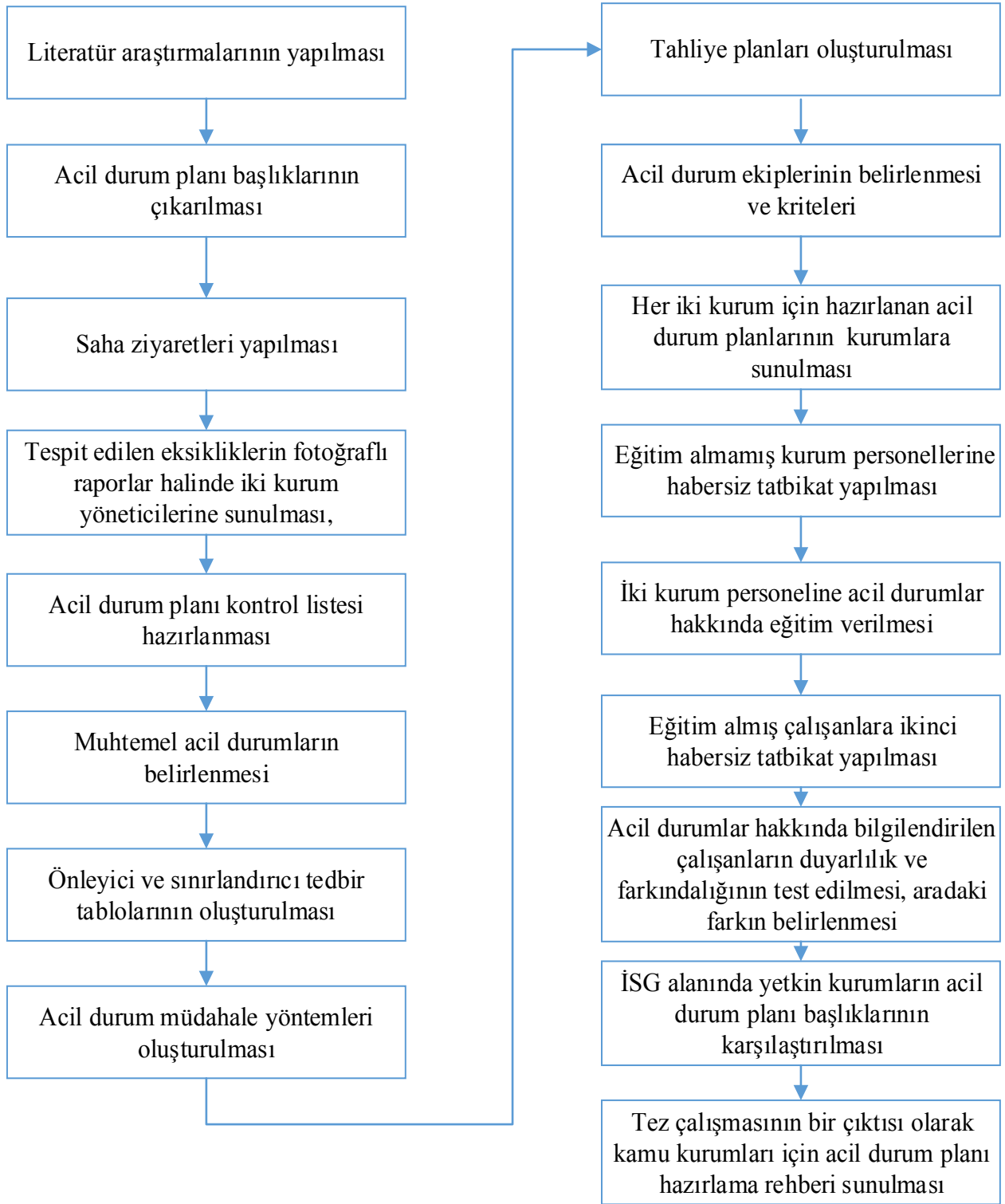
Bu çalışma, ofis işleri yoğunlukta olan kamu kurum ve kuruluşlarına yönelik olarak hazırlandığı için uygulamalar Ankara'da iki farklı kamu kurumunda gerçekleştirilmiştir. Bu kamu kurumlarında sırasıyla 259 ve 51 kişi çalışmaktadır.

Çalışmanın bundan sonraki bölümlerinde 259 kişi çalışanı olan kurum A Kurumu; 51 çalışanı olan kurum ise B kurumu olarak bahsedilecektir.

A Kurumu'nda 11 temizlik görevlisi, 11 güvenlik görevlisi ve 237 kadrolu personel olmak üzere toplam 259 kişi çalışmaktadır. İşyeri, yaptığı işin nevi itibariyle dışarıdan birçok ziyaretçi almakta, işyeri içerisinde dışarıdan katılımcıların da olduğu toplantılar gerçekleştirilmektedir. Ayrıca laboratuvar hizmetleri de yürütülen A Kurumu Ankara'da bulunmaktadır.

B Kurumu'nda 4 temizlik görevlisi, 2 güvenlik görevlisi ve 45 kadrolu personel olmak üzere toplam 51 kişi çalışmaktadır. Kurum, dışarıdan birçok ziyaretçinin geldiği, daha çok uluslararası toplantıların gerçekleştirildiği bir işletmedir.

Tez çalışmasının başlangıcından sonuna kadar olan süreç Şekil 3.1.'de gösterildiği gibidir:

Şekil 3.1. Tez süreci akış diyagramı

3.2. ACİL DURUM PLANI HAZIRLANMASI AŞAMALARI

3.2.1. Uygulama Yapılan Kurumlardaki Acil Durumların Belirlenmesi

A ve B kurumları için hazırlanan acil durum planlarında iki kurum için belirlenmiş acil durumlar Tablo 3.1.'de listelenmiştir:

Tablo 3.1. A ve B Kurumları İçin Belirlenen Acil Durumlar

A Kurumu İçin Olası Acil Durumlar	B Kurumu İçin Olası Acil Durumlar
Yangın	Yangın
Patlama	Doğal afetler (deprem, sel)
Doğal afetler (deprem, sel)	İlkyardım ve tahliye gerektirecek kazalar
İlkyardım ve tahliye gerektirecek kazalar	Gıda zehirlenmesi
Gıda zehirlenmesi	Sabotaj
Sabotaj	
Uçak düşmesi (yakınında hava alanı bulunması)	

Bu acil durumlar belirlenirken dikkate alınan hususlar ve açıklamaları:

- **Risk değerlendirmesi sonuçları:** Acil durum planı, risk değerlendirmesinin bir çıktısıdır. Risk değerlendirmesiyle işletme için olası tehlike ve riskler belirlenip kontrol önlemleri değerlendirildikten sonra, işyerini büyük maddi manevi kayıplara uğratabilecek, toplu ölümlere yol açacak, acil müdahale, mücadele, ilkyardım gerektirecek olaylar daha net şekilde görülebilecektir. Böylece risk değerlendirmesi, muhtemel acil durumların belirlenmesinde en önemli referans olacaktır.
- **Yangın, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım ve patlama ihtimali:** İşyerinin yaptığı çalışmalar, kullandığı kimyasallardan kaynaklanacak patlamalar ve sonrasında meydana gelecek yangın durumu, muhtemel acil durumların belirlenmesinde bir diğer husustur. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunuyla kapsama giren tüm işyerleri (kanunda belirtilen istisnai

kurumlar hariç) patlayıcı madde kullanmamaktadır. Ancak tüm kurum ve kuruluşlarda yangın ihtimali her zaman var olan bir acil durumdur. Ve ele alınan A ve B kamu kurumlarında kazan daireleri mevcut olduğundan patlama riski bulunmaktadır. Kullanılan kimyasalların Güvenlik Bilgi Formu'ndaki (GBF) bilgilerden faydalanılarak hangi durumlarda yangın veya patlama ihtimali olacağı değerlendirilmelidir. Parlama, patlama risklerinin analiz edilmesi açısından patlayıcı ortam oluşabilecek tüm işletmelerin ayrıca Patlamadan Korunma Dokümanı hazırlaması gerekir. İşyerlerinde patlama ve yangın gibi acil durumların belirlenmesi için kontrol listesi hazırlanmasında fayda görülmektedir. Kontrol listesinde yer alabilecek bazı başlıklar:

- İşyerindeki yanıcı, alev alıcı, parlayıcı, patlayıcı kimyasal maddeler ve bunların depolanması,
 - Varsa kaynak ve kesme faaliyetleri,
 - Tesiste ürün alan/boşaltan taşıtlar,
 - Potansiyel bir alev kaynağı teşkil edebilecek yüksek sıcaklıklar oluşturan makine / teçhizatlar,
 - Sigara için belirlenmiş özel alanlar,
 - Tesiste kullanılan tüm cihazların standartlara uygunluğu,
 - Tehlikeli kimyasal maddelerin ve atıkların en uygun şekilde işlenmesi, kullanılması, taşınması ve depolanması,
 - Acil durum planını hazırlayan işletmenin komşu işletme ve binalarında yapılan faaliyetler,
 - Tehlikeli patlayıcı atmosferin oluşma/tutuşma ihtimali vb.
- **İlk yardım ve tahliye gerektirecek olaylar:** İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu hükümlerince yayımlanmış olan yönetmeliklerden İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğe göre de “ilkyardım veya tahliye gerektirecek olay ve kazalar” da acil durum olarak sayılmaktadır. İşyerinde yapılan risk değerlendirmesi sonucuna göre ilkyardım gerektirecek muhtemel olaylar tespit edilmelidir:

- Kayma, takılma, düşme,
- Yanıklar,
- Elektrik çarpmaları,

- UzuV yaralanmaları/kopmaları vb.
- **Doğal afetlerin meydana gelme ihtimali:** Deprem kuşaağında yer alan bir ülke olmamız, küresel ısınmadan kaynaklanan sel felaketlerinin artması ve diğer doğal afetler, acil durum dendiğinde dāhil edilmesi gereken olaylardır. A ve B Kurumları için doğal afet bölümünde deprem ve sel ele alınmıştır.
- **Sabotaj ihtimali:** Kamu kurumları için acil durum planı hazırlanırken özellikle üzerinde durulması gereken başlık sabotajdır. İşletmenin milli ekonomiye, devletin savaş gücüne önemli ölçüde katkısı bulunması, ülke güvenliği ve ekonomisi ile toplum hayatı bakımından olumsuz etkiler oluşturacak önemli tesisler arasında bulunması sebebiyle, uğrayacağı sabotaj vakasıyla kısmen veya tamamen yıkılması, hasara uğratılması veya geçici bir süre için dahi olsa çalışmadan alıkonması gibi durumlar söz konusu olabilir [21]. Bu nedenle sabotajın, bir kamu kurumu için hazırlanan acil durum planında yer alması önem arz etmektedir. A Kurumuna sürekli dışarıdan ziyaretçi gelmesi ve B Kurumunda uluslararası önemli toplantılar gerçekleştirilmesi sabotaj ihtimalinin de değerlendirilmesini zorunlu kılmıştır.
- **Etki alanına giren işletmeler:** Acil durum planı hazırlanan işletmenin komşu işletme ve binalarında yapılan faaliyetler de göz önüne alınmalıdır. Örneğin, patlayıcı madde imal eden bir fabrikada oluşabilecek bir yangın acil durumu, komşu işletmeleri de etkileyebilecektir. Bu yüzden etki alanına giren işletmeler, acil durumların belirlenmesinde göz önünde bulundurulmalıdır.

Acil durumlar belirlenirken işletmenin geçmişte yaşadığı acil durum ve kazalar da dikkate alınmalıdır. Bu kaza ve acil durumların oluşma sıklığına göre verilmesi gereken önem ve derecelendirme, acil durum planı hazırlanmadan önce hazırlanmış olan risk değerlendirmesinde analiz edilmiş olacaktır.

3.2.2. Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler ibaresi Madde 11'de: "alışma ortamı, kullanılan maddeler,

iş ekipmanı ile çevre şartlarını dikkate alarak meydana gelebilecek acil durumları önceden değerlendirerek, çalışanları ve çalışma çevresini etkilemesi mümkün ve muhtemel acil durumları belirler ve bunların olumsuz etkilerini **önleyici ve sınırlandırıcı tedbirleri** alır.” olarak geçmektedir [8].

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik’te geçen ifadede ise “Acil durum planı, tüm işyerleri için tasarım veya kuruluş aşamasından başlamak üzere acil durumların belirlenmesi, bunların olumsuz etkilerini **önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlerin alınması**, görevlendirilecek kişilerin belirlenmesi, acil durum müdahale ve tahliye yöntemlerinin oluşturulması, dokümantasyon, tatbikat ve acil durum planının yenilenmesi aşamaları izlenerek hazırlanır.” şeklindedir [3].

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğe göre hazırlanacak acil durum planının aşamalarından biri de önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlerin belirlenmesidir. İşletme için acil durum planının ilk aşamasında belirlenen her acil durum için önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler belirlenir.

Bu aşamada dikkat edilmesi gereken husus “önleyici” ve “sınırlandırıcı” ayrımının doğru yapılabilmesidir. Acil durum çerçevesinde ele alındığında “önleyici tedbir”, herhangi bir acil durum meydana gelmeden alınan önlemleri, yapılan çalışmaları ifade eder. “Sınırlandırıcı tedbir” ise acil durumun oluşmasının engellenemediği durumlarda bu acil durumun etkilerini sınırlandırıcı tedbirlerin alınması anlamına gelir. Örnek vermek gerekirse, acil durum olarak yangın belirlendiğinde, yangının önleyici tedbirlerinden biri kazan dairesinin periyodik kontrolüdür. Sınırlandırıcı tedbir olarak da sprinter yangın söndürme sistemi sayılabilir. Kazan dairesinin yangın meydana gelmeden yapılacak rutin kontrolü önleyici bir faaliyet iken yangın ortaya çıktığında çabuk müdahaleyi sağlayacak sprinter, sınırlandırıcı tedbir olarak nitelendirilir.

3.2.2.1. Yangın İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler

Uygulama yapılan her iki kurum temel alınarak yangın için belirlenen önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler Tablo 3.2.’de gösterilmiştir.

Tablo 3.2. Yangın İçin Belirlenmiş Önleyici Ve Sınırlandırıcı Tedbirler

Önleyici Tedbirler	Sınırlandırıcı Tedbirler
Elektrik tesisatının periyodik kontrolü ve olası arıza durumunun derhal yetkili kişilerce giderilmesi	Yangınla mücadele ekibi oluşturulması
Sigara içilebilen alanların sınırlandırılması ve bu alanların işaretlerle belirtilmesi	Yangınla mücadele ekibine gerekli eğitimlerin verilmesi/aldırılması
Gaz detektörü bulundurulması (gerekli işletmeler için)	Duman detektörleri
İşletmede kullanılıyorsa gaz tüplerinin ve gaz hatlarının periyodik kontrolü	Periyodik yangın tatbikatı yapılması
Paratonerin işlevsel hale getirilip periyodik kontrollerinin yapılması	Yangın durumunda çabuk tahliye için uygun acil çıkış kapıları
Elektronik cihazların fişlerinin mesai saatleri dışında prizden çekilmiş olması	Acil çıkışların ve söndürme ekipmanlarının gösterildiği tahliye planlarının işletmede görünür şekilde asılı olması
Kazan dairesi periyodik kontrolünün yapılması	Yangın söndürme ekipmanlarının işletme içerisinde doğru konumlandırılması
Kazan dairesi içine yetkili kişiler harici kişilerin girmesinin önlenmesi	Uygun standartlarda yangın söndürme ekipmanı bulundurulması ve periyodik kontrolü
Kullanılan kimyasal maddelerin uygun etiketlenmesi ve depolanması	Acil durum vanaları (doğal gaz akışını kesmek için)
İşyerinde var ise laboratuvarlara yetkili kişi harici personelin girmesinin engellenmesi	Yanma gaz (CO, CO ₂) detektörleri
Kimyasal atıkların düzenli depolanması	Işık ve sesli alarm sistemi

3.2.2.2. Patlama İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler

Patlamanın tanımı, hangi durumlarda patlama oluşabileceği ve sektörlere göre patlama oluşma ihtimallerini belirten bilgiler, acil durumların belirlenmesi aşamasında 2.4.2. Patlama başlığı altında verilmiştir. Patlama ve yangın, birbirinden tamamen ayrılmayacak acil durumlardır. Patlama sonrası yangın oluşması veya yangının patlamayı tetiklemesi durumları, iki acil durumun birbiri arasındaki ilişkinin bir örneğidir.

Patlama durumunun önleyici ve sınırlandırıcı tedbirleri de yangınla birebir ilişki içerisinde olmasından dolayı benzerdir. Patlamaya özgü belirlenen bazı önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler Tablo 3.3.'te gösterildiği şekildedir.

Tablo 3.3. Patlama İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler

Önleyici Tedbirler	Sınırlandırıcı Tedbirler
Kazan dairesi periyodik kontrolünün yapılması	Yanma gaz (CO, CO ₂) detektörleri
Kazan dairesi içine yetkili kişiler harici kişilerin girmesinin önlenmesi	Işıklı ve sesli alarm sistemi
Gaz detektörü bulundurulması (gerekli işletmeler için)	Acil durum vanaları (doğal gaz akışını kesmek için)
İşletmede kullanılıyorsa gaz tüplerinin ve gaz hatlarının periyodik kontrolü	Acil çıkışların ve söndürme ekipmanlarının gösterildiği tahliye planlarının işletmede görünür şekilde asılı olması
Kullanılan kimyasal maddelerin uygun etiketlenmesi ve depolanması	Yangın söndürme ekipmanlarının işletme içerisinde doğru konumlandırılması
İşyerinde var ise laboratuvarlara yetkili kişi harici personelin girmesinin engellenmesi	Uygun standartlarda yangın söndürme ekipmanı bulundurulması ve periyodik kontrolü
Patlamadan Korunma Dokümanı hazırlanması	
Kimyasal atıkların düzenli depolanması	
Havalandırma sistemi bulundurulması	
Kullanılan kimyasalların Güvenlik Bilgi Formlarının bulundurulması	

3.2.2.3.Doğal Afetler İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler

Deprem ve sel için belirlenen önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler sırasıyla Tablo 3.4. ve Tablo 3.5.'te verilmiştir:

Tablo 3.4. Deprem İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler

Önleyici Tedbirler	Sınırlandırıcı Tedbirler
YOK	Zemin güçlendirilmesi
	Ofis içerisindeki dolapların sabitlenmesi
	İşyerinde devrilmesi muhtemel büyük araç gereç ekipmanların doğru yerleştirilmesi
	Tesis planlamasının deprem ve etkileri göz önünde bulundurularak yapılması
	Binanın deprem dayanıklılığının kontrolü
	Tüm personelin depremde yapılacaklar konusunda eğitim alması
	Acil çıkışların gösterildiği tahliye planlarının işletmede görünür şekilde asılı olması
	Arama, kurtarma ve tahliye ekibi oluşturulması
	Arama, kurtarma ve tahliye ekibine deprem ile ilgili eğitim verilmesi/aldırılması
	Tatbikat yapılması

Tabloda 3.4.'te görüldüğü üzere deprem için herhangi bir önleyici tedbir bulunmamaktadır. İşletmenin bulunduğu coğrafi konuma göre deprem derecesi değişebilir. Depremi tetikleyen fay hatlarının kırılması ve yer kabuğundaki hareketlenmeler gibi olayları önlemek için de herhangi bir çözüm yolu bulunmamaktadır. Deprem için sadece bu acil durum meydana geldiğinde etkilerini sınırlandırmak için önlemler alınabilir.

Sadece deprem için değil doğal afet sayılan birçok acil durum için önleyici tedbir yoktur. Tablo 3.5.'te verilmiş olan sel örneğinde de seli önleyecek herhangi bir tedbir bulunmamakta, yalnızca etkilerini en aza indirgeyecek sınırlandırıcı tedbirler alınması mümkündür.

Tablo 3.5. Sel İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler

Önleyici Tedbirler	Sınırlandırıcı Tedbirler
YOK	Akarsu yataklarına işletme konumlandırılmaması
	Kapalı alan işletmeleri için pencere ve kapıları koruyucu “taşınabilir” engeller bulundurulması
	Olası sel durumunda elektrik ve su kaynaklarının kapatılması
	Afet sırasında ve sonrasında kullanılacak ekipmanların hazır bulundurulması
	Sel için belirlenmiş “güvenli yer”in gösterildiği tahliye planının işletme içerisinde görünür yerlerde asılı olması
	Arama, kurtarma ve tahliye ekibi oluşturulması
	Arama, kurtarma ve tahliye ekibine deprem ile ilgili eğitim verilmesi/aldırılması
	Bireysel ve kurumsal olarak ağaçlandırmaya önem verilmesi

3.2.2.4.İlk Yardım ve Tahliye Gerektirecek Olay ve Kazalar İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler

İşletme içinde genel iş sağlığı ve güvenliği şartlarının iyileştirilmesi olası iş kazası ve meslek hastalıklarını önlemek için fayda sağlayacak çalışmalardır. Acil durum sayılabilecek iş kazası durumları için belirlenmiş olan önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlerden bazıları Tablo 3.6.'da sıralanmıştır:

Tablo 3.6. İlk Yardım ve Tahliye Gerektirecek Olay ve Kazalar İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler

Önleyici Tedbirler	Sınırlandırıcı Tedbirler
Risk değerlendirmesi yapılması	İlk yardım ekibi oluşturulması
Çalışanlara iş ile ilgili gerekli eğitimlerin verilmesi	İlk yardım personeline profesyonel ilk yardım eğitimi aldırılması
Çalışanlara gerekli iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin verilmesi	Ecza dolapları bulundurulması ve kullanıma uygun içerikte olması
Belirlenen zaman dilimlerinde çalışanların sağlık gözetimlerinin yapılması	İş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi istihdam edilmesi
Ramak kaza formları oluşturulması	Uygun kişisel koruyucu donanım temini
Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği yönünden fikir ve önerilerinin alınması	Kişisel koruyucu donanımları çalışanların doğru kullanımının sağlanması
İş sağlığı ve güvenliği konusunda ödül sistemi getirilmesi	Acil durum irtibat numaralarının görünür yerlerde asılı olması
Çalışanların kullandığı ekipmanların ergonomik olması	İşyeri otoparkına araçların nizami park edilmesi (ileri doğru çıkacak şekilde)
Zemin, yol ve merdivenlerin mevzuatta belirlenen kriterlere uygun olması	
Termal konfor şartlarının mevzuatta belirlenen kriterlere uygun olması	
Çalışanlara güvenlik kültürü aşılması ile ilgili çalışmalar yapılması	
İşletme içi güncel trafik planının bulundurulması	
İş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi istihdam edilmesi	

3.2.2.5. Gıda Zehirlenmesi İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler

Gıda zehirlenmesinin oluşturacağı acil durumlar için belirlenen bazı önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler Tablo 3.7.'de gösterilmiştir:

Tablo 3.7. Gıda Zehirlenmesi İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler

Önleyici Tedbirler	Sınırlandırıcı Tedbirler
Gıda ürünlerinin son tüketim tarihlerinin kontrolünün yapılması	Acil durum irtibat numaraları listesinin görünür yerlerde asılı olması
Yemeklerin hijyenik koşullarda taşınması	Yemek servisi yapan kişilerin uygun eldiven, bone, iş kıyafeti vb. kullanması
Yemek servisi yapılan tabak, çatal, tepsi vs. temiz tutulması	İlkyardım ekibi oluşturulması
Yemeklerden şahit numune alınması	İlkyardım ekibine profesyonel eğitim aldırılması
Yemek servisi yapan personele eğitim verilmesi	
Tüm personele genel hijyen eğitimi verilmesi	

3.2.2.6.Sabotaj İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler

Sabotaj için belirlenen bazı önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler Tablo 3.8.'dedir.

Tablo 3.8. Sabotaj İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler

Önleyici Tedbirler	Sınırlandırıcı Tedbirler
Giriş çıkışların kontrollü yapılması	Kolluk kuvvetleri ile derhal irtibata geçilmesi
Bina girişlerine X-Ray cihazı yerleştirilmesi	Acil durum sireni çalması
Bina dışında ve içinde güvenlik kameralarının bulunması ve sürekli olarak takibi	Acil çıkışları gösteren tahliye planının görünür yerlerde asılı olması
İşletmenin bir güvenlik biriminin oluşturulması	
Patlayıcı malzeme ve ekipmanların bulunduğu kısımlara girişin sınırlandırılması	
İşletmeye dışarıdan gelen kişilere ziyaretçi kartı verilmesi	
Ziyaretçilerden girişte kimlik alınması	

3.2.3. Uygulama Yapılan Kurumlarda Belirlenen Acil Durum Müdahale Yöntemleri

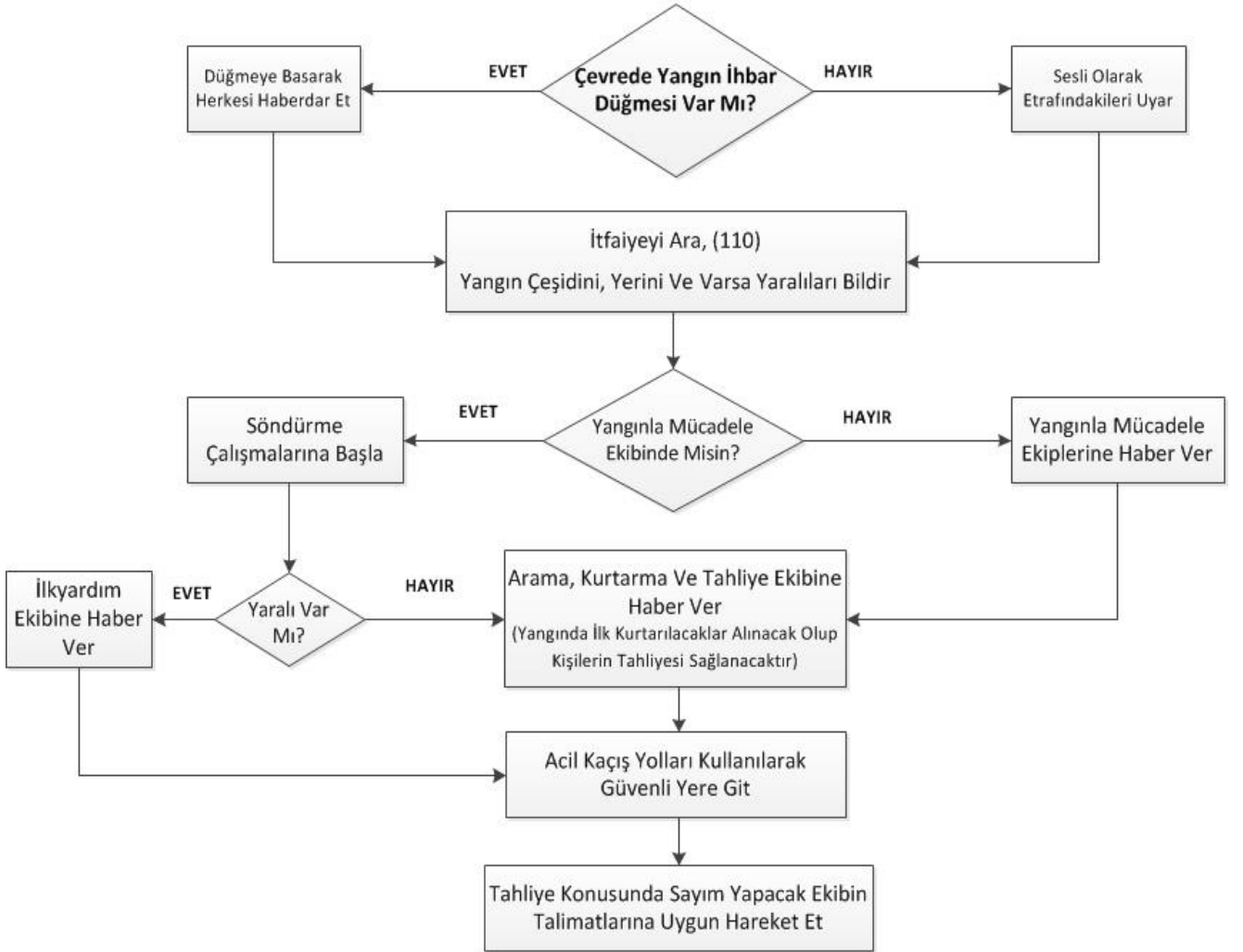
İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik'in 10. Maddesinin 1. bendinde geçen ibareye göre "İşverence acil durumların meydana gelmesi halinde uyarı verme, arama, kurtarma, tahliye, haberleşme, ilk yardım ve yangınla mücadele gibi uygulanması gereken acil durum müdahale yöntemleri belirlenir ve yazılı hale getirilir." Yine aynı maddenin 3. bendinde "İşveren, işyerinde acil durumların meydana gelmesi halinde çalışanların bu durumun olumsuz etkilerinden korunması için buldukları yerden güvenli bir yere gidebilmeleri amacıyla izlenebilecek uygun tahliye düzenlemelerini acil durum planında belirtir ve çalışanlara önceden gerekli talimatları verir." ibaresi bulunmaktadır [3].

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik'te de belirtildiği üzere işyerin herhangi bir acil durum meydana geldiğinde yapılacakların önceden planlanması açısından acil durum müdahale yöntemlerinin oluşturulması önemlidir. Oluşturulan bu talimat ve yöntemlere acil durum planlarında yer verilir. Acil durumlarla ilgili işletme çalışanlarına bilgi ve eğitim verilirken de bu belgelere yer verilir.

Acil durum müdahale yöntemleri işletme için belirlenen her acil durum için oluşturulur. Bu yöntemler süreç akış şemaları şeklinde veya makine ve ekipmanların üzerinde olan talimatlar gibi maddeler halinde de hazırlanabilir.

Bu çalışmada ele alınan her acil durum için müdahale yöntemleri oluşturulmuştur. Bunlardan bazıları süreç akış şemaları şeklinde, bazıları ise talimat formları şeklinde maddeler halinde sıralanmıştır.

3.2.3.1. Yangın İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

Şekil 3.2. Yangın İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

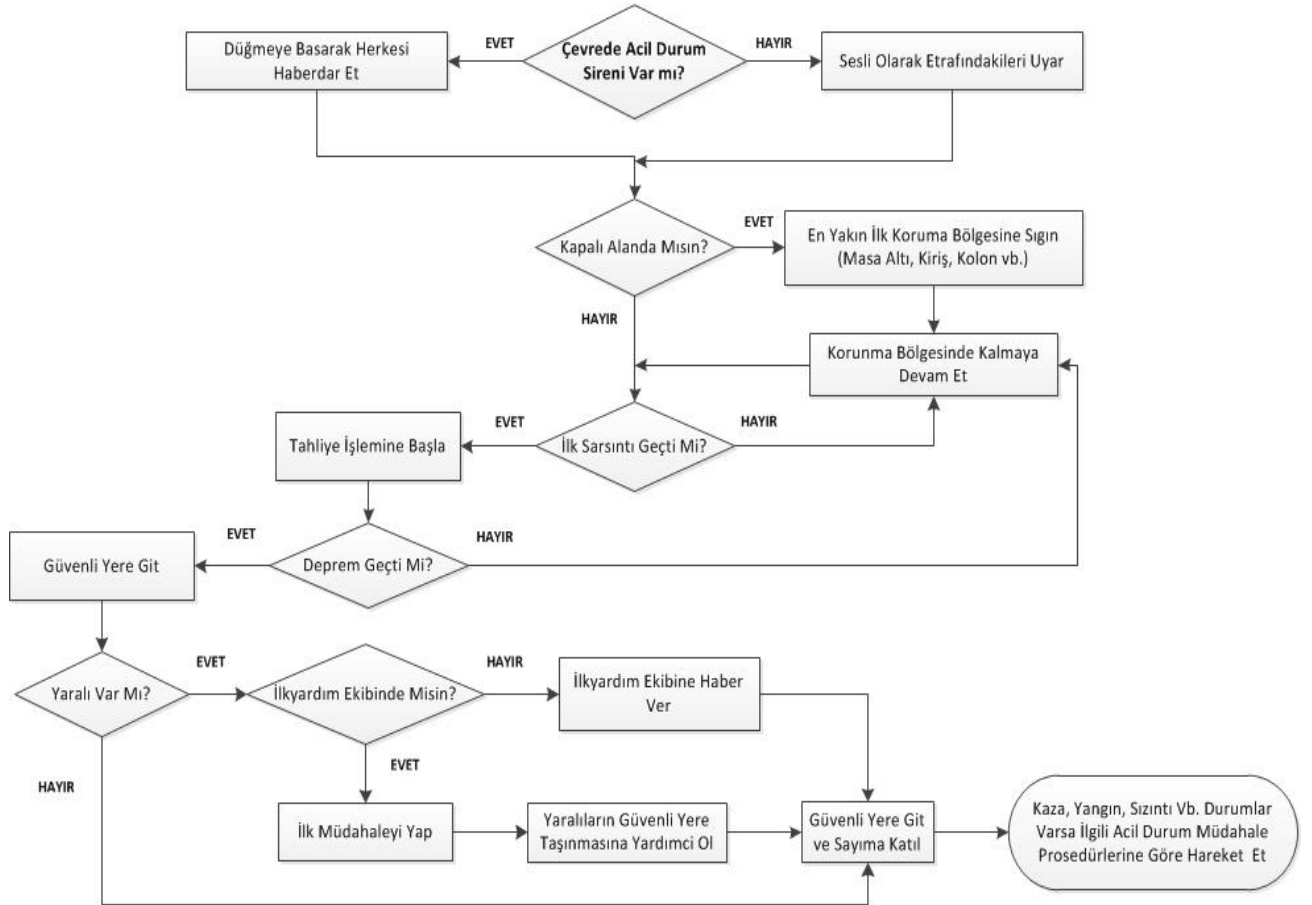
3.2.3.2. Patlama için acil durum müdahale yöntemi

- Patlama anından hemen sonra en yakındaki acil durum düğmesine basılmalıdır.
- İtfaiye ve diğer acil durum servisleri aranarak patlama ve yaralıları hakkında bilgi verilmelidir.
- Acil durum ekiplerinin talimatları çerçevesinde gösterilen doğrultuda acil çıkıştan çıkarak güvenli yere gidilmelidir. Burada yapılacak sayıma dâhil olunmalıdır.

- Acil durum ekiplerinden belirlenen personel, işletmenin doğalgazını, elektriğini kesmelidir. Patlayıcı kimyasalların tehlike teşkil edip etmediğini kontrol ederek hareket etmelidir.
- Yangınla mücadele ekibi, patlamadan sonra yangın çıkmasını veya büyümesini önlemek için acil durum ekipmanlarıyla söndürme işlemlerine başlamalıdır.
- Arama kurtarma ve tahliye ekibi, çalışanların patlamanın olduğu bölgeden ve tüm işyerinden tahliye edilmesini ve güvenli yere ulaşmalarını sağlamalıdır. Yaralı olmayanlara güvenli yer konusunda yardımcı olduktan sonra yaralıların arama ve kurtarma işlemlerine aldığı eğitim çerçevesinde başlamalıdır.
- İlk yardım ekibi, yaralılara ilk müdahaleyi yapmalıdır.
- Patlamayla ilgili görevlilere bilgi verilmelidir. Sonrasında hazırlanan raporlara katkı sağlanmalıdır.

3.2.3.3. Doğal Afetler İçin Acil Durum Müdahale Yöntemleri

a) Deprem için acil durum müdahale yöntemi

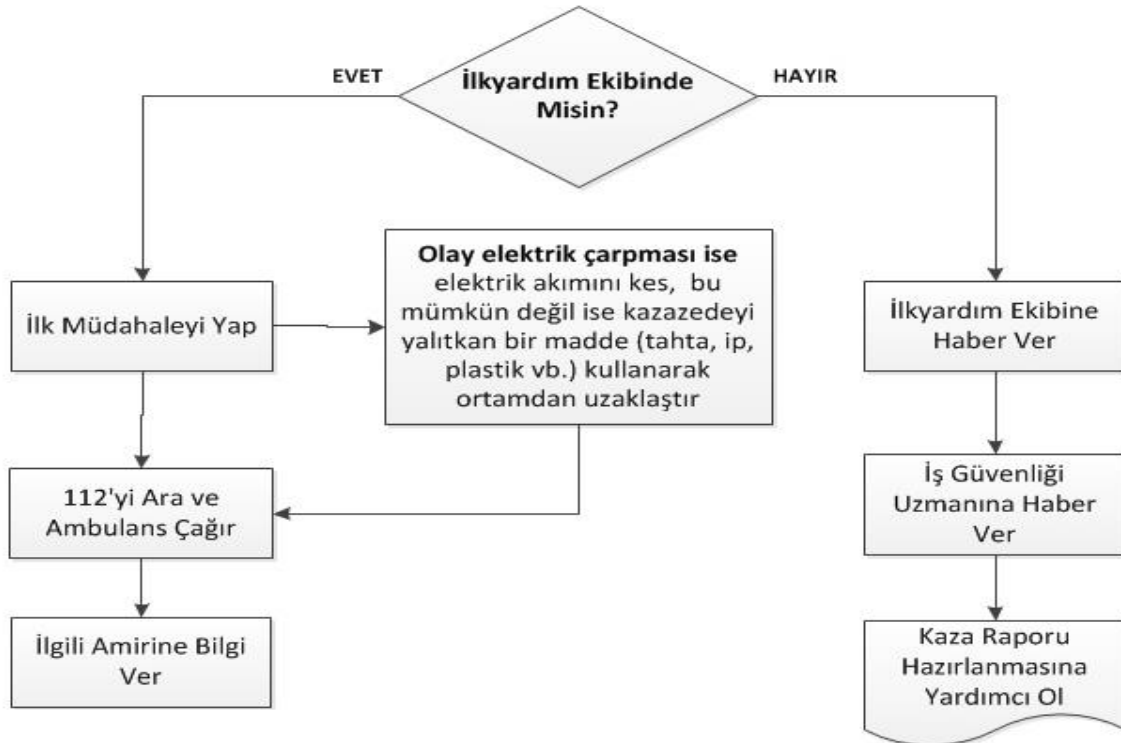

Şekil 3.3. Deprem İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

b) Sel İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

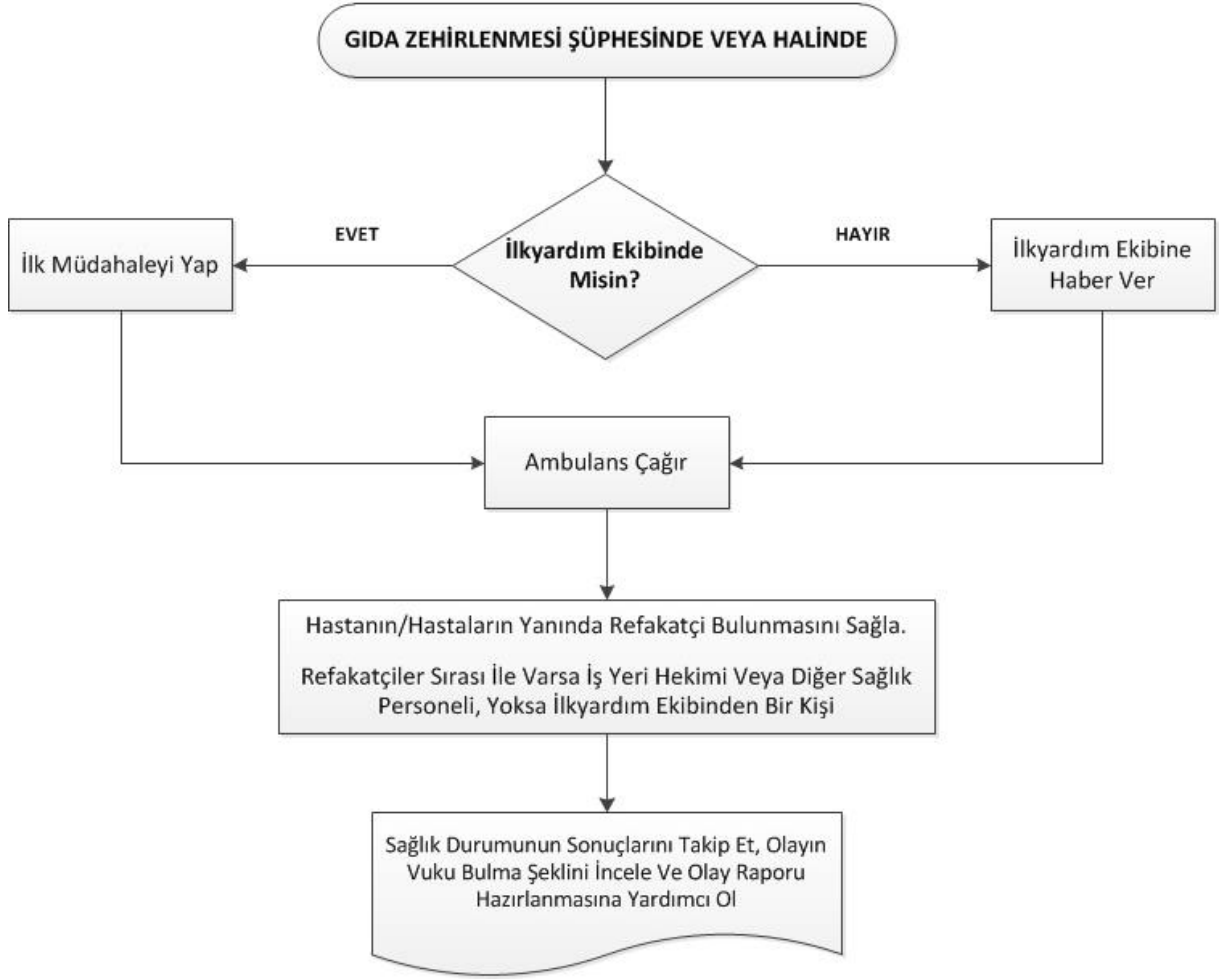
- Panik yapılmadan çalışanlara haber verilmelidir. Acil durum alarm düğmesine basılmalıdır.
- Vanalar kontrol edilip borularda kaçak olup olmadığı kontrol edilmelidir.
- İtfaiye teşkilatına haber verilmelidir.
- Sel sularının işletmeye girme ihtimali var ise açık pencere ve kapılar kapatılarak bu sınırlandırılmalıdır.
- Değerli eşya ve ekipmanlardan taşınır olanlar güvenli yere taşınmalıdır.
- Doğalgaz ve elektrik tesisatı kapatılmalıdır.
- İşyeri binasının su girebilecek yerlerine bariyerler kurulmalıdır.
- Mümkünse suyun kanalizasyona doğru yönlendirilmesi sağlanmalıdır.
- Sel için belirlenmiş güvenli yere arama kurtarma ve tahliye ekiplerinin talimatlarına uyarak gidilmeli ve burada sayıma katılım sağlanmalıdır.

3.2.3.4.İlkyardım Ve Tahliye Gerektirecek Olay Ve Kazalar İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

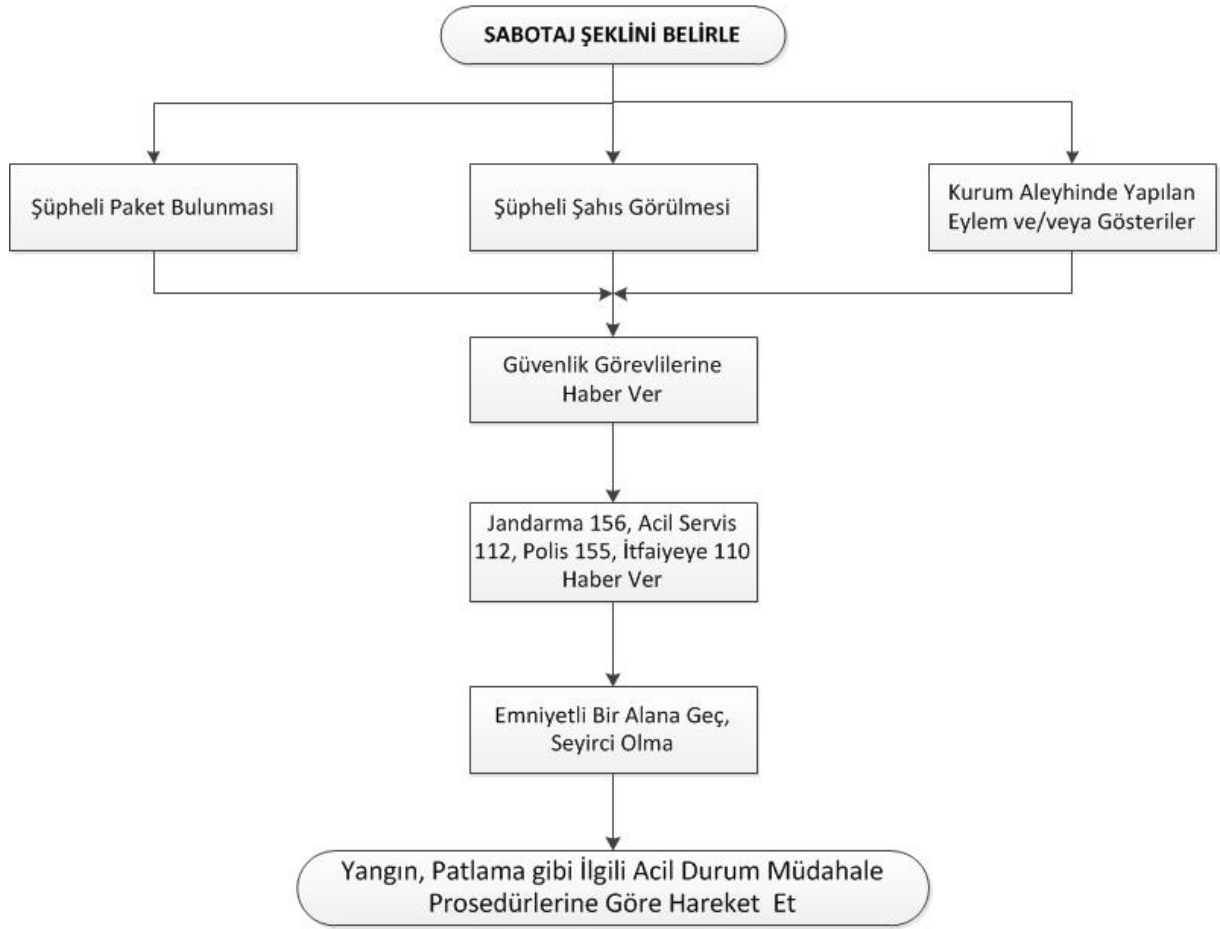
Şekil 3.4. İlkyardım ve Tahliye Gerektirecek Olay ve Kazalar İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

3.2.3.5. Gıda Zehirlenmesi İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

Şekil 3.5. Gıda Zehirlenmesi İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

3.2.3.6.Sabotaj için acil durum müdahale yöntemi

Şekil 3.6. Sabotaj İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

3.2.4. Tahliye Yöntemleri

Bryan ve Kirkpatrick isimli araştırmacıların 2007’de yaptıkları bir çalışmada tahliye konusunda şu unsurların altını çizdiği görülmektedir [22]:

- Erken tahliye,
- Yüksek riskli alanlar dışında bir sığınak belirleme,
- Bir haberleşme sistemi belirlemek ve uygulamak,
- Tahliyeye hazırlıklı olmak için tatbikatlar yapmak.

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik’in 10. Maddesinde “İşveren, işyerinde acil durumların meydana gelmesi halinde çalışanların bu durumun olumsuz

etkilerinden korunması için buldukları yerden güvenli bir yere gidebilmeleri amacıyla izlenebilecek uygun tahliye düzenlemelerini acil durum planında belirtir ve çalışanlara önceden gerekli talimatları verir.” ifadesi bulunmaktadır. Bu ifadeden hareketle herhangi bir acil durum olduğunda işyerinde bulunan herkese (çalışanlar, ziyaretçiler vb.) işyerinden çabuk tahliyeyi sağlayacak yön gösterecek çalışmalar yapılması gerekir.

İşyerinde güvenli yere gidilebilmesi için tahliye planları hazırlanması bu yöntemlerin başında gelir. Nitekim aynı yönetmeliğin 12.Maddesinde aşağıdakileri içeren krokiler hazırlanması gerektiği vurgulanmaktadır [3]:

- Yangın söndürme amaçlı kullanılacaklar da dâhil olmak üzere acil durum ekipmanlarının bulunduğu yerler,
- İlk yardım malzemelerinin bulunduğu yerler,
- Kaçış yolları, toplanma yerleri ve bulunması halinde uyarı sistemlerinin de yer aldığı tahliye planı,
- Görevlendirilen çalışanların ve varsa yedeklerinin adı, soyadı, unvanı, sorumluluk alanı ve iletişim bilgileri,
- İlk yardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında işyeri dışındaki kuruluşların irtibat numaraları.

Tahliye yöntemlerinde ifade edildiği şekilde içeriğe sahip olması gereken tahliye planları işyerinin bölümlerinde görülebilecek yerlere asılarak herhangi acil bir durumda işyerinde o anda bulunan bütün herkese (çalışanlara, stajyerlere, ziyaretçilere vb.) yardımcı olacak şekilde kullanılmalıdır.

A ve B kurumları için hazırlanmış tahliye planları Ek 2 ve Ek 3’teki acil durum planlarında verilmiştir. Hazırlanan tahliye planlarından bir örnek Şekil 3.7.’de gösterilmiştir.

Şekil 3.7.'deki tahliye planına ek olarak o bölümde görevli acil durum ekiplerinin isimleri ve irtibat numaraları ile acil servis hizmetlerinin numaraları hatırlatma amaçlı olarak eklenmelidir.

Şekil 3.7.'da görüldüğü gibi kat planı acil durum tahliyesine uyarlanarak sarı ile işaretlenmiş kısımları normal çıkışları, yeşil oklarla işaretli kısımlar acil çıkış kapılarına giden yolları, acil durum ve söndürme ekipmanlarının kat yerleşiminde nerelerde olduğu bilgileri görsellerle yer almaktadır. İlave olarak güvenli yer bilgisi de tahliye planına eklenebilir.

3.2.4.1.Güvenli Yer

Acil toplanma alanı olarak da bilinen güvenli yer, acil durumların olumsuz sonuçlarından çalışanların etkilenmeyeceği mesafede veya korunakta belirlenmiş yeri ifade eder.

Güvenli yer konusunda dikkat edilmesi gereken hususlar:

- İşletmenin belirlediği acil durumlarından etkilenilmeyecek uzaklıkta olmalı,
- Tahliye olan personelin görebileceği şekilde bir levha ile işaretlenmeli,
- İşletme personelinin tümünün tahliye olduktan sonra izdihama mahal vermeyecek büyüklükte ve genişlikte olmalı,
- Acil durum planında güvenli yer işletmeden güvenli yere gidişi gösteren krokiyle desteklenmeli
- Acil durum planında yer verilen bu bilgiler tahliye planına da eklenmeli, şeklinde sıralanabilir:

3.2.5. Görevlendirilecek Çalışanların Belirlenmesi ve Kriterleri

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, özel sektörde olduğu gibi kamu çalışanlarını da kapsamaktadır. İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile uyumlu olarak yayımlanan İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik kapsamına giren işyerleri acil durumlara müdahale ve acil durumlarla mücadele için üç ekip görevlendirmelidir. Bunlar:

- Yangınla mücadele,
- Arama kurtarma ve tahliye,

➤ İlk Yardım.

İşletmenin bulunduğu NACE kodundaki tehlike sınıfı ve çalışan sayısına göre ekiplerde görevlendireceği kişi sayıları farklılık gösterecektir. İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğe göre görevlendirilecek çalışan sayıları ile ilgili açıklama Tablo 3.9.'da verilmiştir:

Tablo 3.9. Yangınla Mücadele, Arama Kurtarma ve Tahliye Ekipleri İçin Acil Durum Ekipleri

Tehlike Sınıfı	Çalışan Sayısı
Az tehlikeli	Her 50 çalışana kadar 1 kişi
Tehlikeli	Her 40 çalışana kadar 1 kişi
Çok tehlikeli	Her 30 çalışana kadar kişi

İlk Yardım ekibinde belirlenecek kişi sayısı için İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğin 11. Maddesinin 2. Bendinde Sağlık Bakanlığı'nın hazırlamış olduğu İlk Yardım Yönetmeliği'ne atıf bulunmaktadır. 29 Temmuz 2015 tarihli 29429 sayılı Resmî Gazete'de revizyonu yayımlanan İlk Yardım Yönetmeliği'nde:

- Az tehlikeli işyerlerinde, her 20 çalışana kadar 1 ilkyardımcı,
- Tehlikeli işyerlerinde, her 15 çalışana kadar 1 ilkyardımcı,
- Çok tehlikeli işyerlerinde, her 10 çalışana kadar 1 ilkyardımcı bulundurması zorunluluğu ifadesi yer almaktadır.

İlkyardımcıların “Temel İlk Yardım Eğitimi” sertifikasını profesyonel ilkyardım eğitimiyle alması ve bunun sonucunda işyerinde görevlendirilmesi gerekmektedir. Yangınla mücadele ile arama, kurtarma ve tahliye ekiplerinin eğitimleri dışarıdan aldırılabilir veya iş güvenliği uzmanı tarafından verilebilir. İş güvenliği uzmanı tarafından bu eğitimler verildiği takdirde işveren ve iş güvenliği uzmanı tarafından belgelendirilmelidir.

3.2.5.1.A ve B Kurumlarında Görevlendirilen Yangınla Mücadele Ekibinin

Görevleri:

- Yangın çıktığını öğrenir öğrenmez ekip başı yangını itfaiyeye ve ilgili kişilere en kısa zamanda telefonla haber verir ve itfaiyeye yangın yerini tam adresini çıkış saatini ve yangının türünü bildirir.
- Yangın haberi ulaştığında, yangın yerine gelerek yangının ne tür yangın olduğunu belirleyerek iş yerindeki yangın söndürme malzemelerini kullanarak yangını söndürmeye ve kontrol altına almaya çalışır.
- Yangın içerisinde kalmış herhangi bir canlı belirlediklerinde arama, kurtarma ve tahliye ekibine bildirerek kurtarılmasını sağlar.
- İtfaiye ekibi geldikten sonra söndürme çalışmaları itfaiye ekibine bırakılır, yalnızca yardım istendiği durumlarda itfaiye ekibine yardımcı olunur.
- Yangın bölgesinin çevresini güvenlik şeritleriyle çevirerek, ilgisiz şahısların yangın bölgesine girmesini engeller.
- Gelecek itfaiye ve ambulans araçlarına yardımcı olmak amacıyla güzergâh üzerindeki araçların ve diğer engellerin kaldırılmasını sağlayarak yol gösterir.
- Yangın söndürüldükten sonra çevre güvenlik önlemlerini sürdürerek yangın yerinin temizlenmesini sağlamak ve diğer ekiplerle birlikte yangının çıktığı yer, çıkış nedeni, yangın söndürme çalışmaları, yangın sonrası maddi hasar ve diğer kayıplarla ilgili bir rapor hazırlamak ve eksilen teçhizat belirlenerek sorumlu iş güvenliği uzmanına bildirir.

3.2.5.2.A ve B Kurumlarında Görevlendirilen Arama, Kurtarma ve Tahliye

Ekibinin Görevleri:

- En hızlı şekilde teçhizatları ile birlikte yangın yerine ulaşır ve yangın söndürme ekibinden alınacak bilgiler ışığında arama kurtarma ve tahliye çalışmalarına başlar.
- Kendi can güvenliklerini tehlikeye atmadan yangın içerisinde kalan canlılara gerekli teçhizatı kullanarak ulaşmaya çalışır.
- Kurtardıkları canlıların ilk yardımı için ilk yardım müdahale bölgesine taşınmasını sağlar.
- Yangın içerisinde kurtarılması öncelikli malzemeler ve eşyalar varsa bunların yangın dışına çıkarılması çalışmalarını yapar.

- İtfaiye ekibi geldikten sonra itfaiye ekibine arama kurtarma tahliye çalışmalarında yardımcı olur.
- Yaşlı, engelli, hamile gibi özel politika gerektiren gruplarla acil durumlarda yardımcı olmak üzere bu ekipten bir sorumlu ilgilenir.
- Ekipte olanlar kendi can güvenliklerini kesinlikle tehlikeye atmamalıdır

3.2.5.3. A ve B Kurumlarında Görevlendirilen İlk Yardım Ekibinin Görevleri:

- İlk yardım müdahalesi gerektiren acil durumlarda ilk müdahaleyi yaparak en seri şekilde en yakın sağlık merkezine gönderilmelerini sağlar.
- Olay yerine gelecek olan ambulansa, ilkyardım ekibi yardımcı olur.

3.2.5.4.A Kurumu Acil Durum Ekipleri

- A Kurumu “tehlikeli” sınıfta yer alan bir işletme olarak 259 (11 temizlik görevlisi, 11 güvenlik görevlisi, 237 kadrolu personel) çalışanı bulunmaktadır.
- Arama, kurtarma ve tahliye, yangınla mücadele ekiplerinin her birinden 7 kişi olmak üzere toplam 14 kişi acil durumlarla ilgili görevlendirilmiştir.
- Tehlikeli sınıfta yer alan A Kurumu bünyesinde görevlendirilmesi gereken ilkyardım personeli sayısı ise 18 Haziran 2013 Tarih ve 28681 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik’e göre; Sağlık Bakanlığı’na ait 29 Temmuz 2015 tarih ve 29429 sayılı İlkyardım Yönetmeliği Madde 16 uyarınca belirlenmiş olup bu sayı 18 kişidir.
- Ekiplerdeki koordinasyonu sağlamak üzere ekiplerin tümünden bir kişi acil durum yönetim sorumlusu olarak atanmıştır.

3.2.5.5.B Kurumu Acil Durum Ekipleri

- B Kurumu yaptığı iş itibari ile mevzuata göre az tehlikeli sınıfta yer almaktadır. Toplam 51 kişi çalışmaktadır.
- Arama, kurtarma ve tahliye, yangınla mücadele ekiplerinin her birinden 1 kişi olmak üzere toplam 2 kişi acil durumlarla ilgili görevlendirilmiştir. İlkyardım Yönetmeliği’nde belirtilen sayıya göre ise B Kurumunda ilk yardım ekibinde görev almak üzere 3 kişi görevlendirilmiştir.

- Ekiplerdeki koordinasyonu sağlamak üzere ekiplerin tümünden bir kişi acil durum yönetim sorumlusu olarak atanmıştır.

3.2.6. Tatbikat

Acil durumlara hazırlık için işletmeler, belirledikleri acil durumlar için yılda en az bir defa tatbikat yapmalıdır. Tatbikatla ilgili öncesinde ve sonrasında çalışmalarla acil durumlara hazırlık açısından eksiklikler giderilerek düzeltici önleyici faaliyetler gerçekleştirilir. Bir diğer yönü ise çalışanlar tatbikatlar ile acil durumların bir provasını gerçekleştirerek hazırlıklı olacaklardır. Acil durumlara hazırlığın bir uygulaması olarak tatbikat senaryo belirleme, haberli ve habersiz yapılması unsurlarından oluşur [23].

Acil durum tatbikatlarına ilişkin tutulacak rapor örneği Tablo 3.10'da verilmiştir.

Tablo 3.10. Tatbikat Formu

Tatbikat Tarihi:	
Tatbikat Türü:	
Tatbikat Süresi:	Başlangıç: Bitiş: Alarmdan sonra müdahaleye başlama süresi:
Tatbikata Katılan Kişi Sayısı:	
Tatbikatın Amacı:	
Tatbikatın Değerlendirmesi:	
Tatbikat Sonrası Saptanan Önemli Hususlar:	

3.2.7. Dokümantasyon

Acil durum planının içeriğinde [3]:

- İşyerinin unvanı, adresi ve işverenin adı,
- Hazırlayanların adı, soyadı ve unvanı,
- Hazırlandığı tarih ve geçerlilik tarihi,
- Belirlenen acil durumlar,
- Alınan önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler,
- Acil durum müdahale ve tahliye yöntemleri,
- Acil durumlar için belirlenmiş “güvenli yer”,
- İşyerine en yakın hastane bilgileri (ismi, harita gösterimi vs.),
- Aşağıdaki unsurları içeren işyerini veya işyerinin bölümlerini gösteren kroki:
 - ❖ Yangın söndürme amaçlı kullanılacaklar da dâhil olmak üzere acil durum ekipmanlarının bulunduğu yerler,
 - ❖ İlk yardım malzemelerinin bulunduğu yerler,
 - ❖ Kaçış yolları, toplanma yerleri ve bulunması halinde uyarı sistemlerinin de yer aldığı tahliye planı,
 - ❖ Görevlendirilen çalışanların ve varsa yedeklerinin adı, soyadı, unvanı, sorumluluk alanı ve iletişim bilgileri,
 - ❖ İlk yardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında işyeri dışındaki kuruluşların irtibat numaraları,
- Planın numaralandırılmış ve paraflanmış sayfaları,

asgari başlıklarından oluşur.

Uygulama yapılan kurumların dokümente edilmiş acil durum planları Ek 2 ve Ek 3’te verilmiştir.

3.3.TATBİKAT UYGULAMASI

Uygulama yapılan kurumlar için acil durum planları hazırlandıktan sonra acil durum bilincinin artırılmasına yönelik tatbikat uygulamaları gerçekleştirilmiştir. Tatbikat uygulamalarının her iki kurum için de akışı:

- Uygulamanın yapıldığı kurumlarda eğitim verilmeden habersiz tatbikat yapılması (güvenli yere kaçış),
- Çalışanlara acil durum eğitimi verilmesi,
- Eğitim almış çalışanlara habersiz tekrar tatbikat yapılması,
- Eğitim almış çalışanlara tekrar habersiz bir tatbikat daha yapılması,
- Acil durum eğitimi almadan ve aldıktan sonra tahliye olan kişi sayılarının karşılaştırılması, acil durum bilincinin çalışanın üzerine etkisinin istatistiksel olarak analiz edilmesi, şeklindedir.

4. BULGULAR

4.1.ACİL DURUM PLANI HAZIRLANMASI

Acil durum planı hazırlanan her iki kamu kurumunda plan hazırlanmadan önce saha ziyaretleri yapılarak eksiklikler ile ilgili raporlar üst yönetimlere sunulmuştur. Her iki kurumda görülen eksiklikler Tablo 4.1.'de ve Tablo 4.2.'de verilmiştir.

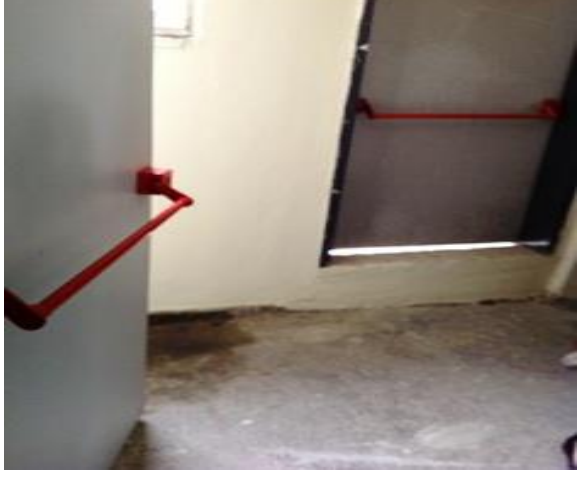

Tablo 4.1. A Kurumunda saha ziyaretleri sonucunda acil durumlara ilgili görülen eksiklikler

Fotoğraf	Tespit edilen eksiklik
	Acil çıkış kapısı önünde engeller bulunması
	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelikte belirtilen acil çıkış levhalarına uygun olmayan levhalar

Tablo 4.1. A Kurumunda saha ziyaretleri sonucunda acil durumlarla ilgili görülen eksiklikler (devam)

Fotoğraf	Tespit edilen eksiklik
	<p>Yangın dolaplarının amacı dışında kullanılması</p>
	<p>Acil durum alarm butonu önünde engel bulunması</p>
	<p>Duman detektörünün kapağının kapalı olması</p>

Tablo 4.1. A Kurumunda saha ziyaretleri sonucunda acil durumlara ilgili görülen eksiklikler (devam)

Fotoğraf	Tespit edilen eksiklik
	<p>Acil durum ekipmanlarının uygun olmayan yerlerde konumlandırılması</p>
	<p>Uygun olmayan acil çıkışlar</p>
	<p>Acil durum ekipmanlarının amacı dışında kullanılması</p>

Tablo 4.1. A Kurumunda saha ziyaretleri sonucunda acil durumlarla ilgili görülen eksiklikler (devam)

Fotoğraf	Tespit edilen eksiklik
	<p>Periyodik kontrolleri ve bakımları yapılmamış yangın söndürme ekipmanlarının bulundurulması</p>
	<p>Alarm sistemlerinin bakımının yapılmamış olması, çalışmaması</p>
	<p>Acil çıkış kapılarında eşik bulunması</p>

Tablo 4.2. B Kurumunda saha ziyaretleri sonucunda acil durumlara ilgili görülen eksiklikler

Fotoğraf	Tespit edilen eksiklik
	Acil durum ekipmanlarının yanlış konumlandırılması,
	Yangın dolaplarının önünde engeller bulunması,
	Alarm sistemlerinin bakımının yapılmamış olması, çalışmaması
	Güvenli yer/acil toplanma noktası bulunmaması ve levha olmaması

4.2.TATBİKAT UYGULAMASI

Tatbikat uygulamalarındaki binadan çıkan kişi sayılarındaki sayımlar ve diğer izlemeler A kurumunda 5 kişilik bir ekiple, B kurumundaki ise kurumun kameralarından takip edilerek gerçekleştirilmiştir.

4.2.1. A Kurumu Tatbikat Uygulamaları

4.2.1.1. Tatbikat Uygulaması I

Tatbikat Tarihi:	25.03.2015
Tatbikat Yapılan Yer:	A Kurumu
Tatbikat No:	A25032015
Tatbikat Türü:	Güvenli yere kaçış – Habersiz

Tablo 4.3. A Kurumu Birinci Tatbikat Sonucu Sayısal Veriler

A25032015 NO'LU TATBİKAT VERİLERİ		
Parametre	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
Güvenli yere giden kişi sayısı	0	0
Acil çıkış kullanan erkek sayısı	3	1,9
Acil çıkış kullanan kadın sayısı	0	0
Binayı giriş kapısından terk eden erkek sayısı	19	12,5
Binayı giriş kapısından terk eden kadın sayısı	27	17,8
Binadan çıkan toplam kişi sayısı	49	32,2
Tatbikat yapıldığı tarihte kurumda bulunan kişi sayısı	152	100

Tatbikat yapıldıktan bir süre sonra 20.04.2015 tarihinde tüm A Kurumu personeline acil durumlar ve acil durum planı hakkında bilgilendirme eğitimi yapılmıştır. Bu eğitimde acil

durum kavramı, kurum için muhtemel acil durumlar, bu acil durumların nasıl önleneceği ve sınırlandırılacağı, meydana gelmesi halinde nasıl hareket edileceği ile ilgili prosedürler hakkında bilgi verilmiştir.

4.2.1.2. Tatbikat Uygulaması II

Tatbikat Tarihi:	29.05.2015
Tatbikat Yapılan Yer:	A Kurumu
Tatbikat No:	A29052015
Tatbikat Türü:	Güvenli yere kaçış – Habersiz

Tablo 4.4. A Kurumu İkinci Tatbikat Sonucu Sayısal Veriler

A29052015 NO'LU TATBİKAT VERİLERİ		
Parametre	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
Güvenli yere giden kişi sayısı	85	68,5
Acil çıkış kullanan erkek sayısı	38	29,9
Acil çıkış kullanan kadın sayısı	45	36,3
Binayı giriş kapısından terk eden erkek sayısı	2	1,6
Binayı giriş kapısından terk eden kadın sayısı	0	0
Binadan çıkan toplam kişi sayısı	87	70,2
Tatbikat yapıldığı tarihte kurumda bulunan kişi sayısı	124	100

4.2.1.3. Tatbikat Uygulaması III

Tatbikat Tarihi:	02.10.2015
Tatbikat Yapılan Yer:	A Kurumu
Tatbikat No:	A02102015
Tatbikat Türü:	Güvenli yere kaçış – Habersiz

Tablo 4.5. A Kurumu Üçüncü Tatbikat Sonucu Sayısal Veriler

A02102015 NO'LU TATBİKAT VERİLERİ		
Parametre	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
Güvenli yere giden kişi sayısı	91	67,4
Acil çıkış kullanan erkek sayısı	41	30,4
Acil çıkış kullanan kadın sayısı	47	34,8
Binayı giriş kapısından terk eden erkek sayısı	2	1,5
Binayı giriş kapısından terk eden kadın sayısı	1	0,8
Binadan çıkan toplam kişi sayısı	91	67,4
Tatbikat yapıldığı tarihte kurumda bulunan kişi sayısı	135	100

A Kurumunda ikinci tatbikatın ardından eğitimin kalıcılığını ölçmek amacıyla üçüncü bir tatbikat gerçekleştirilmiştir. İlk iki tatbikatla aynı parametreler doğrultusunda incelenen tatbikat verileri Tablo 4.5.'te gösterilmiştir.

4.2.2. B Kurumu Tatbikat Uygulamaları

4.2.2.1. Tatbikat Uygulaması I

Tatbikat Tarihi: 12.03.2015

Tatbikat Yapılan Yer: B Kurumu

Tatbikat No: B12032015

Tatbikat Türü: Güvenli yere kaçış – Habersiz

Tablo 4.6. B Kurumu Birinci Tatbikat Sonucu Sayısal Veriler:

B12032015 NO'LU TATBİKAT VERİLERİ		
Parametre	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
Güvenli yere giden kişi sayısı	0	0
Acil çıkış kullanan erkek sayısı	0	0
Acil çıkış kullanan kadın sayısı	0	0
Binayı giriş kapısından terk eden erkek sayısı	2	4,7
Binayı giriş kapısından terk eden kadın sayısı	0	0
Binadan çıkan toplam kişi sayısı	2	4,7
Tatbikat yapıldığı tarihte kurumda bulunan kişi sayısı	43	100

Tatbikat yapıldıktan bir süre sonra 18.03.2015 tarihinde tüm B Kurumu personeline acil durumlar ve acil durum planı hakkında bilgilendirme eğitimi yapılmıştır. Bu eğitimde acil durum kavramı, kurum için muhtemel acil durumlar, bu acil durumların nasıl önleneceği ve sınırlandırılacağı, meydana gelmesi halinde nasıl hareket edileceği ile ilgili prosedürler hakkında bilgi verilmiştir.

4.2.2.2. Tatbikat Uygulaması II

Tatbikat Tarihi: 13.04.2015

Tatbikat Yapılan Yer: B Kurumu

Tatbikat No: B13042015

Tatbikat Türü: Güvenli yere kaçış – Habersiz

Tablo 4.7. B Kurumu İkinci Tatbikat Sonucu Sayısal Veriler

B13042015 NO'LU TATBİKAT VERİLERİ		
Parametre	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
Güvenli yere giden kişi sayısı	21	56,7
Acil çıkış kullanan erkek sayısı	10	27
Acil çıkış kullanan kadın sayısı	11	29,8
Binayı giriş kapısından terk eden erkek sayısı	3	8,1
Binayı giriş kapısından terk eden kadın sayısı	0	0
Binadan çıkan toplam kişi sayısı	24	64,9
Tatbikat yapıldığı tarihte kurumda bulunan kişi sayısı	37	100

B Kurumunda yapılan ikinci tatbikattan sonra binada bulunan çalışan sayısı baz alınarak güvenli yere giden kişi sayısında %56,7'lik bir oran tespit edilmiştir. Binadan çıkan toplam kişi sayısında ise %64,9'luk bir oran gözlemlenmiştir. Diğer parametrelerle ilgili sayı ve oranlar Tablo 4.7.'te gösterilmiştir.

4.2.2.3. Tatbikat Uygulaması III

Tatbikat Tarihi: 20.09.2015

Tatbikat Yapılan Yer: B Kurumu

Tatbikat No: B20092015

Tatbikat Türü: Güvenli yere kaçış – Habersiz

Tablo 0.8. B Kurumu Üçüncü Tatbikat Sonucu Sayısal Veriler

B20092015 NO'LU TATBİKAT VERİLERİ		
Parametre	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
Güvenli yere giden kişi sayısı	19	46,3
Acil çıkış kullanan erkek sayısı	8	19,5
Acil çıkış kullanan kadın sayısı,	11	26,8
Binayı giriş kapısından terk eden erkek sayısı	1	2,4
Binayı giriş kapısından terk eden kadın sayısı	0	0
Binadan çıkan toplam kişi sayısı	19	46,3
Tatbikat yapıldığı tarihte kurumda bulunan kişi sayısı	41	100

B Kurumunda ikinci tatbikatın ardından eğitimin kalıcılığını ölçmek amacıyla üçüncü bir tatbikat gerçekleştirilmiştir. İlk iki tatbikatla aynı parametreler doğrultusunda incelenen tatbikat verileri Tablo 4.8.'de gösterilmiştir.

Şekil 4.1. B Kurumunda Yapılan Tatbikattan Bir Görüntü

5. TARTIŞMA

5.1.ACİL DURUM PLANI İÇERİĞİ KARŞILAŞTIRMASI

İş sağlığı ve güvenliği alanında araştırma ve geliştirmeler yapan, bu çalışmaları doküman ve rehberler ile destekleyen öncü kurum ve kuruluşların acil durum planı çalışmaları bulunmaktadır. Bu çalışmada, İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik [3] hükümlerince hazırlanacak acil durum planı ele alındığından bu kurumların yaptığı çalışmalardaki acil durum planı içerikleri karşılaştırılmıştır.

Safe Work Australia [25], Institute of Occupational Safety and Health (IOSH) [26], Health and Safety Executive (HSE)[27] kurumlarının yayımlamış olduğu rehber ve yayınlarda belirtilen acil durum başlıkları ve İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü bünyesinde hazırlanmış olan İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik[3] hükümlerince bu çalışmada uygulaması gerçekleştirilen acil durum planı içerikleri Tablo 5.1.'de belirtilmiştir.

Occupational Safety and Health Administration (OSHA)[24] kurumunun 1910.38.CFR standardı ve İSGGM'nin yayımladığı İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğe göre acil durum planı başlıkları mevzuat açısından Tablo 5.2.'de karşılaştırılmıştır.

Tablo 5.1. Uluslararası Farklı Kuruluşların Yayınlarına Göre Acil Durum Planı Hazırlama Başlıkları

İSGGM Mevzuatına Göre Yapılan Bu Çalışmadaki Acil Durum Planı Başlıkları	HSE – Health and Safety Executive	IOSH – Institute of Occupational Safety and Health	Safe Work Australia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ İşyerinin unvanı, adresi ve işverenin adı ➤ Hazırlayanların adı, soyadı ve unvanı ➤ Hazırlandığı tarih ve geçerlilik tarihi ➤ Belirlenen acil durumlar ➤ Alınan önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler ➤ Acil durum müdahale ve tahliye yöntemleri ➤ Acil durumlar için belirlenmiş “güvenli yer” ➤ İşyerine en yakın hastane bilgileri (ismi, harita gösterimi vs.) ➤ Aşağıdaki unsurları içeren işyerini veya işyerinin bölümlerini gösteren kroki: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Yangın söndürme amaçlı kullanılacaklar da dâhil olmak üzere acil durum ekipmanlarının bulunduğu yerler ▪ İlk yardım malzemelerinin bulunduğu yerler ▪ Kaçış yolları, toplanma yerleri ve bulunması halinde uyarı sistemlerinin de yer aldığı tahliye planı ▪ Görevlendirilen çalışanların ve varsa yedeklerinin adı, soyadı, unvanı, sorumluluk alanı ve iletişim bilgileri ▪ İlk yardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında işyeri dışındaki kuruluşların irtibat numaraları ➤ Planın numaralandırılmış ve paraflanmış sayfaları 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ İşletme bilgileri ➤ Acil durum personel listesi ve telefon numaraları ➤ Tahliye rotaları ➤ Acil durum irtibat numaraları ➤ Acil durumda aranacak şirket iletişim bilgileri (su, elektrik, gaz, telefon şirketi vs.) ➤ Acil durum rapor ve prosedürleri (her acil durum için) ➤ Eğitim 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Olası acil durumların belirlenmesi ➤ Acil durumlarla ilgili risk kayıtları ➤ Uzun ve kısa vadedeki etkileri ➤ Muhtemel acil durumların acil durum planıyla ilişkilendirilmesi ➤ Acil durumlarla ilgili alt planlar ➤ Görev ve sorumluluklar ➤ Acil durum planı ile ilgili yetkili kişiler 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Planın amacı ➤ İşyeri bilgileri ve tanıtımı ➤ Tehlikeler (tehlikeli malzemeler ile ilgili bilgiler) ➤ Acil durum çeşitleri ve seviyeleri ➤ Acil durum işlevleri ve organizasyonel yapısı ➤ Bölüm, grup ve toplulukların görevleri ➤ İşletmenin acil durum kontrolü (malzemeler, prosesler, acil durum planının uygulanma şekli vs.) ➤ Belirleme (acil durumlarla ilgili kişi, ekipman vs. her ayrıntının görev ve amaçlarının belirlenmesi) ➤ Acil durum prosedürleri ➤ Acil durum kaynakları ➤ Acil durum kontrol merkezi ➤ Acil durum ekipman listesi ➤ Alarm sistemi ➤ Acil durum planının uygulanması (görev ve sorumluluklar) ➤ Acil durum hizmet birimlerine verilecek bilgiler ➤ Her acil durumun çevresel etkilerinin belirlenmesi ➤ Özel durumlar ➤ Acil durumun raporlanması ➤ Acil durumun sonlandırılması (her acil durum için prosedür ve talimatlar) ➤ Destekleyici bilgiler ➤ Sağlık, güvenlik ve çevresel bilgiler ➤ Tahliye planları ➤ İşyeri planı ➤ Acil durum irtibat numaraları ➤ Terimler sözlüğü ve tanımlar

Tablo 5.1.'de İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik hükümlerince hazırlanan acil durum planı başlıkları ile HSE, IOSH ve Safe Work Australia kurumlarının yayımladığı rehber ve dokümanlarda belirttiği başlıklar karşılaştırılmıştır.

İSGGM ve HSE'de acil durum planı içeriklerinde ortak olarak acil durum ekip listeleri, tahliye planları, her acil durum için hazırlanacak müdahale yöntem ve prosedürleri yer almaktadır. HSE'de yayımlanan dokümanda farklı olarak kurumun hizmet aldığı işletmelerin (su, elektrik, doğalgaz, telefon şirketi vs.) bilgileri de bulunmaktadır.

IOSH ile İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik hükümlerince hazırlanan acil durum planı başlıkları kıyaslandığında benzer maddeler olarak muhtemel acil durumların belirlenmesi, acil durumlarla ilgili yetkili kişi ve ekip bilgileri, görev ve sorumluluklar yer almaktadır. IOSH'ta belirtilen başlık ve içeriklerde farklı olarak acil durumlarla ilgili risk kayıtları, uzun ve kısa vadedeki etkileri, işletmenin diğer planlarının acil durum planı ile ilişkilendirilmesi başlıkları ifade edilmektedir.

Safe Work Australia'nın yayınladığı acil durum planı hazırlama dokümanı ve İSGGM mevzuatına göre hazırlanması gereken acil durum planı başlıkları kıyaslandığında benzer olarak acil durumların belirlenmesi, acil durum prosedürleri, tahliye planları, acil durum görev ve sorumlulukları maddeleri yer almaktadır. Safe Work Australia dokümanında farklı olarak tehlikeli malzeme listeleri, işletmenin acil durum kontrolü (malzemeler, prosesler, acil durum planının uygulama şekli vs.), acil durum kontrol merkezi, acil durum ekipman listesi, alarm sistemi, acil durumların çevresel etkileri, terimler sözlüğü ve tanımlar ifadeleri yer almaktadır.

Tablo 5.2. Mevzuat Verilerine Göre OSHA ve İSGGM Acil Durum Planı Başlıklarının Karşılaştırılması

İSGGM Mevzuatına Göre Yapılan Bu Çalışmadaki Acil Durum Planı Başlıkları	OSHA – Occupational Safety and Health Administration
<ul style="list-style-type: none"> ➤ İşyerinin unvanı, adresi ve işverenin adı ➤ Hazırlayanların adı, soyadı ve unvanı ➤ Hazırlandığı tarih ve geçerlilik tarihi ➤ Belirlenen acil durumlar ➤ Alınan önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler ➤ Acil durum müdahale ve tahliye yöntemleri ➤ Acil durumlar için belirlenmiş “güvenli yer” ➤ İşyerine en yakın hastane bilgileri (ismi, harita gösterimi vs.) ➤ Aşağıdaki unsurları içeren işyerini veya işyerinin bölümlerini gösteren kroki: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Yangın söndürme amaçlı kullanılacaklar da dâhil olmak üzere acil durum ekipmanlarının bulunduğu yerler ▪ İlk yardım malzemelerinin bulunduğu yerler ▪ Kaçış yolları, toplanma yerleri ve bulunması halinde uyarı sistemlerinin de yer aldığı tahliye planı ▪ Görevlendirilen çalışanların ve varsa yedeklerinin adı, soyadı, unvanı, sorumluluk alanı ve iletişim bilgileri ▪ İlk yardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında işyeri dışındaki kuruluşların irtibat numaraları ➤ Planın numaralandırılmış ve paraflanmış sayfaları 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Acil durumların belirlenmesi için prosedürler hazırlanması ➤ Acil durum tahliye planları oluşturulması ➤ Çalışanların tahliyeden önce uyması gereken acil durum prosedürleri hazırlanması ➤ Tahliye sonrasında sayım yapılması için prosedürler hazırlanması ➤ Kurtarma ve tıbbi müdahale için prosedürler hazırlanması ➤ Çalışanların acil durum planı ve görevleri ile ilgili bilgi alabilecekleri kişilerin isim, unvan ve iletişim bilgileri

OSHA ve İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre hazırlanacak acil durum planı başlıkları karşılaştırıldığında OSHA'nın içerik başlıklarının

daha genel ifadelerle yer verdiği görülmektedir. İSGGM mevzuatına göre acil durum planı maddeleri daha ayrıntılı ve alt maddelerle belirtilmiştir.

Tablo 5.2.'de görüldüğü üzere her iki kurumun hazırladığı mevzuat ve standart açısından acil durum planları ele alındığında içerik konusunda benzer başlıklar olduğu görülmektedir. OSHA'nın hazırladığı 29.CFR.1910.38 Acil Durum Eylem Planı Standardına göre "acil durumların belirlenmesi için prosedürler" olarak geçen ifade, İSGGM'nin yayımladığı İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelikte "belirlenen acil durumlar" olarak yer almaktadır. Benzer şekilde iki kurumun yayımladığı mevzuatta tahliye planları, müdahale yöntem ve prosedürleri, acil durum ekip bilgileri yer almaktadır.

OSHA standardında farklı olarak prosedürler ikiye ayrılmıştır. Müdahale prosedürleri, çalışanların tahliyesinden önce ve tüm çalışanlar tahliye edildikten sonra yapılması gerekenler şeklinde iki başlık halinde ele alınmıştır.

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik hükümlerince hazırlanan bir acil durum planında OSHA'dan farklı olarak "önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlerin belirlenmesi", tahliye planının ayrıntılı bilgileri (acil durum ekipmanlarının bulunduğu yerler, ilkyardım malzemelerinin bulunduğu yerler, kaçış yolları, toplanma yerleri ve uyarı sistemlerinin de yer aldığı tahliye planı, acil durum ekipleri, acil durum irtibat numaraları) yer almaktadır.

5.2.TATBİKAT UYGULAMASI İÇİN YAPILAN ANALİZLER

Tablo 5.3. A Kurumu İçin 1. Tatbikat Karşılaştırma Tablosu

	Eğitimsiz Tatbikat	Eğitilmiş Tatbikat I	Değişim
Parametre	Yüzde (%)	Yüzde (%)	Yüzde (%)
Güvenli yere giden kişi sayısı	0	68,5	68,5
Acil çıkış kullanan erkek sayısı	1,9	29,9	28
Acil çıkış kullanan kadın sayısı	0	36,3	36,3
Binayı giriş kapısından terk eden erkek sayısı	12,5	1,6	-10,9
Binayı giriş kapısından terk eden kadın sayısı	17,8	0	-17,8
Binadan çıkan toplam kişi sayısı	32,2	70,2	-37,9

Uygulama yapılan A Kurumunda eğitim verilen ve acil durumlar konusunda bilinçlenen çalışanların eğitimden sonraki birinci tatbikatta gerçekleştirilen uyarılara verdiği tepkiler Tablo 5.3.'te karşılaştırılmıştır.

Yapılan çalışmada acil durum eğitimi verilmemiş çalışanlara habersiz tatbikat yapılmış, sonrasında tüm personele acil durumlarla ilgili eğitim verilmiş, ardından eğitim almış personele iki adet habersiz tatbikat yapılmıştır. Eğitimden önce ve eğitimden sonra çalışanların binayı terk etme durumlarına bakıldığında Tablo 5.2.'de görüldüğü gibi %37,9'luk bir artış gözlenmiştir. Güvenli yere giden kişi sayısında % 68,5'lik bir artış var iken acil çıkış kullanarak giden kişilerden erkeklerde %28, kadınlarda %36,3'lük bir yükselme tespit edilmiştir. Ayrıca binayı acil çıkış yerine giriş kapısından terk eden erkek ve kadın sayılarında sırasıyla %10,9 ve %17,8'lik bir azalma meydana gelmiştir.

Tablo 5.4. A Kurumu İçin 2. Tatbikat Karşılaştırma Tablosu

	Eğitilmiş Tatbikat I	Eğitilmiş Tatbikat II	Değişim
Parametre	Yüzde (%)	Yüzde (%)	Yüzde (%)
Güvenli yere giden kişi sayısı	68,5	67,4	-1,1
Acil çıkış kullanan erkek sayısı	29,9	30,4	0,5
Acil çıkış kullanan kadın sayısı	36,3	34,8	-1,5
Binayı giriş kapısından terk eden erkek sayısı	1,6	1,5	-0,1
Binayı giriş kapısından terk eden kadın sayısı	0	0,7	0,7
Binadan çıkan toplam kişi sayısı	70,2	67,4	-2,8

A Kurumunda acil durum eğitimi tüm personele verildikten sonra farklı tarihlerde yapılan tatbikat yüzdeleri Tablo 5.4.'te gösterilmiştir.

Eğitilmiş tatbikat I ve Eğitilmiş Tatbikat II verilerine bakıldığında, binayı terk etme durumlarında Tablo 5.4.'te görüldüğü gibi %2,8'lik bir azalma gözlenmiştir. Güvenli yere giden kişi sayısında % 1,1'lik bir azalma var iken acil çıkış kullanarak giden kişilerden erkeklerde %0,5; kadınlarda %1,5'lik bir azalma tespit edilmiştir. Ayrıca binayı acil çıkış yerine giriş kapısından terk eden erkek ve kadın sayılarında sırasıyla %0,1 ve %0,7'lik bir mutlak değişim meydana gelmiştir.

Tablo 5.5. A Kurumu İçin 3. Tatbikat Karşılaştırma Tablosu

	Eğitimsiz Tatbikat	Eğitilmiş Tatbikat II	Değişim
Parametre	Yüzde (%)	Yüzde (%)	Yüzde (%)
Güvenli yere giden kişi sayısı	0	67,4	67,4
Acil çıkış kullanan erkek sayısı	1,9	30,4	28,5
Acil çıkış kullanan kadın sayısı	0	34,8	34,8
Binayı giriş kapısından terk eden erkek sayısı	12,5	1,5	-11
Binayı giriş kapısından terk eden kadın sayısı	17,8	0,8	-17
Binadan çıkan toplam kişi sayısı	32,2	67,4	35,2

A Kurumunda acil durum eğitimi verilmeden önce yapılan tatbikat ile eğitim verildikten sonra yapılan ikinci tatbikat verileri ise Tablo 5.5.'te gösterilmiştir.

Eğitimsiz tatbikat ve Eğitimli tatbikat II verilerine bakıldığında, binayı terk etme durumlarında Tablo 5.5.'te görüldüğü gibi %35,2'lik bir artış gözlenmiştir. Güvenli yere giden kişi sayısında %67,4'lük bir artış var iken acil çıkış kullanarak giden kişilerden erkeklerde %28,5; kadınlarda %34,8'lik bir artış tespit edilmiştir. Ayrıca binayı acil çıkış yerine giriş kapısından terk eden erkek ve kadın sayılarında sırasıyla %11 ve %17'lik bir azalma meydana gelmiştir.

Tablo 5.6. B Kurumu İçin 1. Tatbikat Karşılaştırma Tablosu

	Eğitimsiz Tatbikat	Eğitimli Tatbikat I	Değişim
Parametre	Yüzde (%)	Yüzde (%)	Yüzde (%)
Güvenli yere giden kişi sayısı	0	56,7	56,7
Acil çıkış kullanan erkek sayısı	0	27	27
Acil çıkış kullanan kadın sayısı	0	29,8	29,8
Binayı giriş kapısından terk eden erkek sayısı	4,65	8,1	3,45
Binayı giriş kapısından terk eden kadın sayısı	0	0	0
Binadan çıkan toplam kişi sayısı	4,65	64,9	60,25

Uygulama yapılan ikinci kurumda eğitim verilen ve acil durumlar konusunda bilinçlenen çalışanların tatbikatta gerçekleştirilen uyarılara verdiği tepkiler Tablo 5.6.'de karşılaştırılmıştır.

Yapılan çalışmada acil durum eğitimi verilmemiş çalışanlara habersiz tatbikat yapılmış, sonrasında tüm personele acil durumlarla ilgili eğitim verilmiş, ardından eğitim almış personele habersiz tatbikat yapılmıştır. Eğitimden önce ve eğitimden sonra çalışanların binayı terk etme durumlarına bakıldığında %60,25'lik bir artış gözlenmiştir. Güvenli yere giden kişi sayısında % 56,7'lik bir artış var iken acil çıkış kullanarak giden kişilerden erkeklerde %27, kadınlarda %29,8'lik bir yükselme tespit edilmiştir. Ayrıca binayı acil çıkış

yerine giriş kapısından terk eden erkek sayısında %3,45'lik bir artış meydana gelmiştir. Binayı giriş kapısından terk eden bayan çalışan iki tatbikatta da gözlemlenmemiştir.

Tablo 5.7. B Kurumu İçin 2. Tatbikat Karşılaştırma Tablosu

	Eğitimli Tatbikat I	Eğitimli Tatbikat II	Değişim
Parametre	Yüzde (%)	Yüzde (%)	Yüzde (%)
Güvenli yere giden kişi sayısı	56,7	46,3	-10,4
Acil çıkış kullanan erkek sayısı	27	19,5	-7,5
Acil çıkış kullanan kadın sayısı	29,8	26,8	-3
Binayı giriş kapısından terk eden erkek sayısı	8,1	2,4	-5,7
Binayı giriş kapısından terk eden kadın sayısı	0	0	0
Binadan çıkan toplam kişi sayısı	64,9	46,3	-18,6

B Kurumunda acil durum eğitimi tüm personele verildikten sonra farklı tarihlerde yapılan tatbikat yüzdeleri Tablo 5.7.'de gösterilmiştir.

Eğitimli tatbikat I ve Eğitimli Tatbikat II verilerine bakıldığında, binayı terk etme durumlarında Tablo 5.4.'te görüldüğü gibi %18,6'lık bir azalma gözlenmiştir. Güvenli yere giden kişi sayısında %10,4'lük bir azalma var iken acil çıkış kullanarak giden kişilerden erkeklerde %7,5; kadınlarda %3'lük bir azalma tespit edilmiştir. Ayrıca binayı acil çıkış yerine giriş kapısından terk eden erkek sayısında %5,7'lik bir azalma yaşanmışken, her iki durumda da binayı giriş kapısından terk eden kadın olmamıştır.

Tablo 5.8. B Kurumu İçin 3. Tatbikat Karşılaştırma Tablosu

	Eğitimsiz Tatbikat	Eğitilmiş Tatbikat II	Değişim
Parametre	Yüzde (%)	Yüzde (%)	Yüzde (%)
Güvenli yere giden kişi sayısı	0	46,3	46,3
Acil çıkış kullanan erkek sayısı	0	19,5	19,5
Acil çıkış kullanan kadın sayısı	0	26,8	26,8
Binayı giriş kapısından terk eden erkek sayısı	4,7	2,4	-2,3
Binayı giriş kapısından terk eden kadın sayısı	0	0	0
Binadan çıkan toplam kişi sayısı	4,7	46,3	41,6

B Kurumunda acil durum eğitimi verilmeden önce yapılan tatbikat ile eğitim verildikten sonra yapılan ikinci tatbikat verileri ise Tablo 5.8.'te gösterilmiştir.

Eğitimsiz tatbikat ve Eğitilmiş tatbikat II verilerine bakıldığında, binayı terk etme durumlarında Tablo 5.8.'te görüldüğü gibi %41,6'lık bir artış gözlenmiştir. Güvenli yere giden kişi sayısında %46,3'lük bir artış var iken acil çıkış kullanarak giden kişilerden erkeklerde %19,5; kadınlarda %26,8'lik bir artış tespit edilmiştir. Ayrıca binayı acil çıkış yerine giriş kapısından terk eden erkek sayısında %2,3'lük bir azalma yaşanmışken, her iki durumda da binayı giriş kapısından terk eden kadın olmamıştır.

5.3.TATBİKAT PROSEDÜRLERİNİN YAYIMLANMIŞ ÇALIŞMALAR İLE KARŞILAŞTIRILMASI

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğe göre yılda en az bir defa tatbikat yapılır. Bu tatbikatlar belirlenmiş bir prosedüre göre izlenerek gerçekleştirilir. Bu çalışmada yapılan tatbikat prosedürü ile yurtdışında yapılmış diğer iki çalışmanın aşamaları Tablo 5.9.'da gösterilmiştir.

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelikte tatbikat ile ilgili yılda en az bir defa tatbikat yapılması, sonrasında düzeltici ve önleyici faaliyetler yapılması ve tatbikat

raporu hazırlanması bilgileri verilmektedir. Tablo 5.9.'da bu çalışma boyunca izlenen tatbikat prosedürü ele alınmış ve maddeler halinde sunularak diğer iki çalışmayla karşılaştırılmıştır.

Karşılaştırılan birincisi uzak doğuda iş sağlığı ve güvenliği konusunda bölgesel olarak önde olan ülkelerden Singapur'da ulusal acil hizmetleri kurumu "Civil Defense Force"un yaptığı bir çalışmadan alınmıştır. Karşılaştırma yapılan ikinci çalışma Kanada'da bölgesel acil durumlar üzerine yapılan bir tatbikat prosedürü çalışmasından alınmıştır.

Tablo 5.9. Tatbikat Prosedürlerinin Yayımlanmış Çalışmalarla Karşılaştırılması

Bu Çalışmada İzlenen Tatbikat Prosedürü	Evacuation Planning Guidelines[28]	Drills and Evacuation Procedures[29]
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tatbikat tarihi ve türü belirlenmesi, ➤ Tatbikat öncesinde yönetimin bilgilendirilmesi, ➤ Tatbikat öncesinde özel politika gerektiren gruplara haber verilmesi, ➤ Tatbikatın habersiz yapılması, ➤ Tatbikat verilerinin farklı parametreler altında analiz edilmesi, ➤ Tatbikat bilgilerinin ve eksikliklerin Tatbikat Formuna işlenmesi, ➤ Yönetime Tatbikat Formu ve rapor verilmesi, ➤ Tatbikat Formunun Acil Durum Planına işlenmesi, ➤ Tüm çalışanlara acil durum eğitimi verilmesi, ➤ Eğitim alan çalışanlara belirlenen süre sonunda tatbikat yapılması, ➤ Tatbikatın belirlenen süre sonunda tekrarlanması, ➤ Sonuçların karşılaştırılması ve rapor altına alınması 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tatbikat tarihi ve yapılacak bölüm/alanın belirlenmesi, ➤ Acil durum eğitiminin tüm çalışanlara verilmesi, ➤ Tahliye tatbikatı için görevli çalışanların atanması, ➤ Raporlama ve destek bölümlerinin kurulması, ➤ Tatbikatın yapılması, ➤ Tatbikatın hemen ardından görevli çalışanlarla bir toplantı yapılması, ➤ Tahliye tatbikatı raporu hazırlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tatbikat öncesinde ulusal acil servis hizmetleri ile irtibata geçilmesi ve önbilgi verilmesi, ➤ Tatbikatın yapılması, ➤ Toplam tahliye süresinin hesaplanması, ➤ Alarm sisteminin sessize alınması, ➤ Çalışanların tekrar ofislerine girebilecekleri bilgisinin verilmesi, ➤ Ulusal acil servis hizmetine tatbikatın sonlandırıldığı bilgisinin verilmesi, ➤ Tatbikat sonrası değerlendirme toplantısı yapılması, ➤ Tatbikatın raporlanması ve kayıt altına alınması

Tablo 5.9.'da görüldüğü üzere Evacuation Planning Guideline[28] isimli yayında, bu çalışmadan farklı olarak tatbikattan önce tüm çalışanlara eğitim verilmesidir. Diğer farklı başlıklar raporlama ve destek bölümlerinin kurulması ve tatbikattan hemen sonra görevli çalışanlarla toplantı yapılmasıdır.

Drills and Evacuation Procedures[29] isimli yayında ise tatbikat öncesinde ulusal acil servis hizmetlerine haber verilmesi, süre hesaplanması, çalışanların ofislerine dönmesi gibi farklı olarak ayrıntılı bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 5.9.'da yapılan karşılaştırmada yeşil ile yazılı olan maddeler, bu tez çalışmasındaki ile ortak olanları; kırmızı olanlar ise farklı başlıkları ifade etmektedir.

5.4.ACİL DURUM PLANI HAZIRLAMA SÜRECİNDE GÖRÜLEN AKSAKLIKLAR

İş sağlığı ve güvenliği çalışmalarının tümünde olduğu gibi acil durum planı hazırlamak da bir sürecin ürünüdür. Bu süreçte yaşanan, özellikle kamu kurumları için bir acil durum planı hazırlama aşamasında görülen bazı aksaklıklar şu şekildedir:

- İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili direkt ilgili olan bir birim veya ilgili olmaması nedeniyle sistemli bir çalışma yapma zorluğu,
- Ofis temelli çalışmalar yapan kamu kurumlarının endüstriyel faaliyet gösteren işletmelere göre acil durumlar ve acil durum ekipmanları konusunda daha az ilgili olması,
- Kamu kurumlarının çoğunun endüstrideki büyük işletmelere nazaran daha kısıtlı alanlarda faaliyet göstermesi nedeniyle güvenli yer tespitinde zorluk çekilmesi,
- Kamu kurumlarındaki bürokratik aksaklıklar nedeniyle acil durum planı ile ilgili çalışmalarda sorunlar oluşması,

5.5.UYGULAMA YAPILAN KURUMLARDAKİ İYİLEŞTİRMELER

A kurumunda yapılan acil durumlara hazırlık ile ilgili iyileştirmeler Tablo 5.10.'da sıralanmıştır.

Tablo 5.10. A Kurumu İçin Yapılan Acil Durum alışmaları

Düzenleme	Fotoğraf
Acil ıkış kapılarındaki engellerin kaldırılması	
Yangın tüplerinin Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik'te belirtilen hususlara göre doğru yerlerde konumlandırılması, periyodik kontrollerinin yapılması	
Duman detektörlerinin kapalı olanlarının kapaklarının açılması (fotoğraf önceki duruma aittir.)	
Yangın dolaplarının kontrollerinin yapılması, amacı dışında kullanımının engellenmesi (içerisine malzeme konması vs.), yangın dolaplarındaki yangın tüplerinin periyodik kontrolü	

Tablo 5.10. Kurumu İçin Yapılan Acil Durum Çalışmaları (devam)

Düzenleme	Fotoğraf
Her kata tahliye planlarının asılması (Ek 2 ve Ek 3'te ayrıntılı tahliye planları verilmiştir.)	 <p>Legend:</p> <ul style="list-style-type: none">ÇIKIŞ YOLU (Exit Route)ACİL ÇIKIŞ (Emergency Exit)ÇIKIŞ (Exit)ACİL ÇIKIŞ (Emergency Exit)BURADASINIZ (You are here)ALARM (Alarm)YANGIN DOLABI (Fire Cabinet)YANGIN SÖNDÜRÜCÜ (Fire Extinguisher)
Güvenli yer belirlenmesi ve güvenli yer olarak belirlenen yere tabela asılması	
Acil çıkış işaretlerinin Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik hükümlerince doğru standartlarda olması. Fotoğraflar eski işaretlerdeki durumdur. Söz konusu işletmede iyileştirme çalışmaları devam etmektedir.	

Tablo 5.10. A Kurumu İçin Yapılan Acil Durum Çalışmaları (devam)

Düzenleme	Fotoğraf										
<p>Önleyici ve sınırlandırıcı tedbir tablolarının oluşturulması</p>	<p>Gıda zehirlenmesi için önleyici sınırlandırıcı tedbirler</p> <table border="1" data-bbox="719 309 1430 822"> <thead> <tr> <th>Önleyici Tedbirler</th> <th>Sınırlandırıcı Tedbirler</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Gıda ürünlerinin son tüketim tarihlerinin kontrolünün yapılması</td> <td>Acil durum irtibat numaraları listesinin görünür yerlerde asılı olması</td> </tr> <tr> <td>Yemeklerin hijyenik koşullarda taşınması</td> <td>Yemek servisi yapan kişilerin uygun eldiven, bone, iş kıyafeti vb. kullanması</td> </tr> <tr> <td>Yemek servisi yapılan tabak, çatal, tepsi vs. temiz tutulması</td> <td>İlkyardım ekibi oluşturulması</td> </tr> <tr> <td>Yemeklerden şahit numune alınması</td> <td>İlkyardım ekibine profesyonel eğitim aldırılması</td> </tr> </tbody> </table>	Önleyici Tedbirler	Sınırlandırıcı Tedbirler	Gıda ürünlerinin son tüketim tarihlerinin kontrolünün yapılması	Acil durum irtibat numaraları listesinin görünür yerlerde asılı olması	Yemeklerin hijyenik koşullarda taşınması	Yemek servisi yapan kişilerin uygun eldiven, bone, iş kıyafeti vb. kullanması	Yemek servisi yapılan tabak, çatal, tepsi vs. temiz tutulması	İlkyardım ekibi oluşturulması	Yemeklerden şahit numune alınması	İlkyardım ekibine profesyonel eğitim aldırılması
Önleyici Tedbirler	Sınırlandırıcı Tedbirler										
Gıda ürünlerinin son tüketim tarihlerinin kontrolünün yapılması	Acil durum irtibat numaraları listesinin görünür yerlerde asılı olması										
Yemeklerin hijyenik koşullarda taşınması	Yemek servisi yapan kişilerin uygun eldiven, bone, iş kıyafeti vb. kullanması										
Yemek servisi yapılan tabak, çatal, tepsi vs. temiz tutulması	İlkyardım ekibi oluşturulması										
Yemeklerden şahit numune alınması	İlkyardım ekibine profesyonel eğitim aldırılması										
<p>Acil durum müdahale yöntemleri oluşturulması (3.2.3. başlığı altında Acil Durum Müdahale Yöntemleri şemaları ayrıntılı olarak verilmiştir.)</p>											

B kurumunda yapılan acil durumlara hazırlık ile ilgili iyileştirmeler Tablo 5.11.'de sıralanmıştır.

Tablo 5.11. B Kurumu İçin Yapılan Acil Durum Çalışmaları

Düzenleme	Fotoğraf												
Duman detektörlerinin kapalı olanlarının kapaklarının açılması (fotoğraf önceki duruma aittir.)													
Her kata tahliye planlarının asılması (Ek 2 ve Ek 3'te ayrıntılı tahliye planları verilmiştir.)													
Güvenli yer belirlenmesi ve güvenli yer olarak belirlenen konuma tabela asılması													
Önleyici ve sınırlandırıcı tedbir tablolarının oluşturulması	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2" data-bbox="644 1402 1369 1435">Gıda zehirlenmesi için önleyici sınırlandırıcı tedbirler</th> </tr> <tr> <th data-bbox="644 1435 1010 1469">Önleyici Tedbirler</th> <th data-bbox="1010 1435 1369 1469">Sınırlandırıcı Tedbirler</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="644 1469 1010 1603">Gıda ürünlerinin son tüketim tarihlerinin kontrolünün yapılması</td> <td data-bbox="1010 1469 1369 1603">Acil durum irtibat numaraları listesinin görünür yerlerde asılı olması</td> </tr> <tr> <td data-bbox="644 1603 1010 1738">Yemeklerin sağlıklı koşullarda taşınması</td> <td data-bbox="1010 1603 1369 1738">Yemek servisi yapan kişilerin uygun eldiven, bone, iş kıyafeti vb. kullanması</td> </tr> <tr> <td data-bbox="644 1738 1010 1839">Yemek servisi yapılan tabak, çatal, tepsi vs. temiz tutulması</td> <td data-bbox="1010 1738 1369 1839">İlkyardım ekibi oluşturulması</td> </tr> <tr> <td data-bbox="644 1839 1010 1942">Yemeklerden şahit numune alınması</td> <td data-bbox="1010 1839 1369 1942">İlkyardım ekibine profesyonel eğitim aldırılması</td> </tr> </tbody> </table>	Gıda zehirlenmesi için önleyici sınırlandırıcı tedbirler		Önleyici Tedbirler	Sınırlandırıcı Tedbirler	Gıda ürünlerinin son tüketim tarihlerinin kontrolünün yapılması	Acil durum irtibat numaraları listesinin görünür yerlerde asılı olması	Yemeklerin sağlıklı koşullarda taşınması	Yemek servisi yapan kişilerin uygun eldiven, bone, iş kıyafeti vb. kullanması	Yemek servisi yapılan tabak, çatal, tepsi vs. temiz tutulması	İlkyardım ekibi oluşturulması	Yemeklerden şahit numune alınması	İlkyardım ekibine profesyonel eğitim aldırılması
Gıda zehirlenmesi için önleyici sınırlandırıcı tedbirler													
Önleyici Tedbirler	Sınırlandırıcı Tedbirler												
Gıda ürünlerinin son tüketim tarihlerinin kontrolünün yapılması	Acil durum irtibat numaraları listesinin görünür yerlerde asılı olması												
Yemeklerin sağlıklı koşullarda taşınması	Yemek servisi yapan kişilerin uygun eldiven, bone, iş kıyafeti vb. kullanması												
Yemek servisi yapılan tabak, çatal, tepsi vs. temiz tutulması	İlkyardım ekibi oluşturulması												
Yemeklerden şahit numune alınması	İlkyardım ekibine profesyonel eğitim aldırılması												

Tablo 5.11. B Kurumu İçin Yapılan Acil Durum Çalışmaları (devam)

Düzenleme	Fotoğraf
<p>Acil durum müdahale yöntemleri oluşturulması (3.2.3. başlığı altında Acil Durum Müdahale Yöntemleri şemaları ayrıntılı olarak verilmiştir.)</p>	
<p>Önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlerde önerilen giriş kapılarına kartlı geçiş sistemi konması</p>	
<p>Bozuk olan alarm sisteminin onarılması ve işlevini yerine getirmesinin sağlanması</p>	
<p>Yangın tüplerinin Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik'te belirtilen hususlara göre doğru yerlerde konumlandırılması, periyodik kontrollerinin yapılması</p>	

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında bulunan kamu kurumları kanun hükümlerinin yürürlüğe girmesiyle acil durum planları hazırlamak zorundadır. Bu çalışmada daha çok ofis temelli çalışma ortamı bulunan kamu kurumları için bir acil durum planı hazırlama aşamaları ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Diğer bir deyişle çalışmanın içerisinde kamu kurumları için bir acil durum planı hazırlama rehberi sunulmuştur. Rehberlik sunan açıklayıcı nitelikteki başlıklar:

- Her acil durum için önleyici ve sınırlandırıcı tedbir tablosu,
- Her acil durum için müdahale ve tahliye yöntemi,
- Tahliye planı,
- Acil durum ekiplerinin görevleri, olarak sıralanmıştır.

Acil durumlar, Giriş bölümünde bahsedildiği üzere işletmenin yaptığı işin nevi, kullandığı malzemeler, bulunduğu coğrafi konum gibi birçok etkene göre değişkenlik göstermektedir. Ele alınan kurumlarda öncelikle saha ziyaretleri yapılarak eksiklikler tespit edilmiş ve acil durum planı hazırlamada karşılaşılabilecek muhtemel problemler sıralanmıştır. Kurumların üst yönetimlerine sunulan eksikliklerin giderilmesi ile ilgili süreç takip edilmiştir.

A kurumu için acil durum planı hazırlandıktan sonra kurum çalışanlarına kurumları için hazırlanan acil durum planı ve acil durumlarda yapılacaklar konusunda eğitim verilmiştir.

Tüm kurum çalışanlarına acil durum eğitimi verildikten sonra çalışanların acil durum bilincinin artırılmasına yönelik tatbikat yapılmış ve sonuçları Bulgular ve Tartışma bölümlerinde analiz edilmiştir.

Her iki kurum için acil durum planı hazırlandıktan sonra kurum çalışanlarına kurumları için hazırlanan acil durum planı ve acil durumlarda yapılacaklar konusunda eğitim verilmiştir.

Tüm kurum çalışanlarına acil durum eğitimi verildikten sonra çalışanların acil durum bilincinin artırılmasına yönelik tatbikat yapılmış ve sonuçları Bulgular ve Tartışma bölümlerinde analiz edilmiştir.

Saha uygulamasının diğer bir aşamasıyla acil durum bilincini artırmaya yönelik tatbikatlar yapılmış, uygulama yapılan kurumlarda acil durumlarda yapılacaklar ile ilgili kurum çalışanlarına eğitimler verilmiştir. Acil durum eğitiminden önce ve sonra tatbikatlar yapılarak farklı parametrelere göre (güvenli yere giden kişi sayısı, binadan çıkan kişi sayısı, güvenli yere giden kadın/erkek sayıları vs.) karşılaştırma yöntemiyle analiz edilmiş ve sonuçları ortaya konmuştur. Acil durum bilinci oluşması, herhangi bir acil durum meydana gelmesinde ne kadar etkili olduğu konusu, karşılaştırmalarla ortaya konmuştur.

Bu çalışma sonrası için önerilen bazı hususlar aşağıda maddeler halinde sunulmuştur:

- İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü olarak “İşyerlerinde Acil Durum Planı Hazırlama Rehberi” yayımlanması,
- Bu tez çalışmasının bir devamı olarak kamu kurumlarında acil durumlara hazırlık ve acil durum planı hazırlama eğitimlerinin verilmesi,
- Her acil durum için tanıtıcı, önleyici sınırlandırıcı tedbirler ve müdahale yöntemlerini içeren broşürler hazırlanması.
- Yangın, patlama, deprem gibi karşılaşılması muhtemel acil durumlar için önemli bilgilerin insanların bilinçaltına hitap edeceği şekilde afişler hazırlanması,
- Farklı sektörlerdeki sendikalarla işbirliği yapılarak her sektörün acil durumlarına yönelik kamu spotları çekilmesi ve sendikalar vasıtasıyla işveren ve çalışanlara bilfiil aktarılması.

KAYNAKÇA

- [1] T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, *Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliği*, 28855 Sayılı Resmi Gazete, Madde 4, 2013.
- [2] T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, *Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü*, Ankara, 2014.
- [3] T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, *İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik*, 28681 Sayılı Resmi Gazete, 2014.
- [4] Hauke A., Georgiadou P., Kallio H., Meyer S., Nicolescu C., *Emergency Services: A Literature Review on Occupational Safety and Health Risks*, Publications Office of the European Union, Sayfa: 4, Luxembourg, 2011.
- [5] Federal Emergency Management Agency (FEMA), *Are You Ready? – An In-depth Guide To Citizen Preparedness* (First Edition), FEMA, Sayfa:10, Washington, 2004.
- [6] Ripple S., *Emergency Planning And Crisis Management In The Workplace* (Second Edition), AIHA Press, Chapter 38, Sayfa: 985, Vrginia, 2003.
- [7] Ravi K., Bhola R., Akshay V., Satish R., Santosh P., Rajat A., *Automation Of Emergency Response For Petroleum Oil Storage Terminals*, *Safety Science*, Safety Science, Sayı: 72, Sayfa: 263, 2014.
- [8] T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, *6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu*, 28339 Sayılı Resmi Gazete, 2012.
- [9] Safe Work Australia, *Guide For Major Hazard Facilities* (First Edition), Sayfa 6, Canberra, 2012.
- [10] Türk Standartları Enstitüsü, *İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi-Şartlar, TS 18001 4.4.7. Acil durum hazırlığı ve bu hallerde yapılması gerekenler*, Sayfa: 10, Ankara, 2008
- [11] Occupational Safety and Health Administration (OSHA), *Fire Protection and Prevention*, OSHA, Page 1, Link: https://www.osha.gov/dte/grant_materials/fy09/sh-18796-09/fireprotection.pdf (Erişim Tarihi: 03.06.2015)
- [12] Bursa Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Daire Başkanlığı, *Hizmet İçi Eğitim Ders Kitabı*, Sayfa 4-5, Bursa.
- [13] Türker S., *Temel İtfaiyecilik ve Yangından Korunma -1* (Birinci Baskı), Altınkoza Yayınları, Sayfa 29-43, 2009, Adana.
- [14] T.C. İçişleri Bakanlığı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, *Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik*, Üçüncü Bölüm, Köpüklü, Gazlı ve Kuru Tozlu Sabit Otomatik Söndürme Sistemleri, Ankara, 2007.
- [15] Terzioğlu N., *ATEX Direktifleri ve Sektörel Uygulamaları*, Enerji Petrol Enstitüsü, ATEX Sempozyum Sunumu, Kocaeli, 2013.
- [16] T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, *Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP)*, Sayfa: 3, Ankara, 2013.

- [17] T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, *Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu*, 26200 Sayılı Resmi Gazete, Madde 13, Ankara, 2006.
- [18] Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), *İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin 155 Sayılı Sözleşme*, Madde 11, 25345 Sayılı Resmi Gazete, 2004.
- [19] Dünya Sağlık Örgütü (WHO), *Key policy documents, Definitons: Emergencies*, Link: <http://www.who.int/hac/about/definitions/en/>, (Erişim tarihi: 01.06.2015)
- [20] Uygun U., Köksel H., *Gıda Güvenliğini Tehdir Eden Kimyasallar*, Gıda Güvenliği Derneği, Ankara, 2010. Link: <http://www.ggd.org.tr/icerik.php?id=342>
- [21] T.C. Başbakanlık, *Sabotajlara Karşı Korunma Yönetmeliği*, Madde 1, 20033 Sayılı Resmi Gazete, 1988.
- [22] Bryan M., Kirkpatrick V., *Hurricane Emergency Planning by Home Health Providers Serving the Poor. Journal of Health Care for the Poor and Underserved* 18: 299-314, 2007.
- [23] Federal Emergency Management Agency, United States Fire Administration, *Emergency Procedures For Employees With Disabilities In Office Occupancies*, Washington.
- [24] OSHA – Occupational Safety and Health Administration, *29 CFR 1910.38 – Emergency action plans*, Link: https://www.osha.gov/pls/oshaweb/owadisp.show_document?p_id=9726&p_table=standards, (Erişim tarihi: 25.05.2015)
- [25] Safe Work Australia, *Guide For Major Hazard Facilities: Emergency Plans*, March 2012
- [26] IOSH, Institute of Occupational Safety and Health, Link: <http://www.iosh.co.uk/Search.aspx?terms=emergency%20plan>, (Erişim tarihi: 04.06.2015)
- [27] HSE – Health and Safety Executive, Link: <http://www.cdc.gov/niosh/docs/2004-101/emrgact/emrgact.pdf>, (Erişim tarihi: 25.05.2015)
- [28] SCDF – Singapore Civil Defence Force, Link: http://www.scdf.gov.sg/content/scdf_internet/en/building-professionals/fire-safety-permit-and-certification/emergency-response-plan1/_jcr_content/par/download_3/file.res/ERP%20-%20Evacuation%20Planning%20Guidelines%20v2.pdf, (Erişim tarihi: 10.11.2015)
- [29] Regional Municipality Wood Buffalo, Emergency Management, Link: http://www.rmwb.ca/Municipal-Government/municipal_departments/Emergency-Services---Law-Enforcement/RES/Fire-Prevention/Fire-Safety-for-Businesses-and-Contractors/Fire-Drills---Evacuation-Procedures.htm, (Erişim tarihi: 10.11.2015)

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

SOYADI, Adı: BOLAT, Yusuf Ziya

Doğum tarihi / Yeri: 06.06.1987 / Amasya

E-posta: yusuf.bolat@csgb.gov.tr

Eğitim Bilgileri

Derece	Okul / Bölüm	Mezuniyet Tarihi
Lisans	Anadolu Üniversitesi Endüstri Mühendisliği	2010
Lise	Suluova Anadolu Lisesi	2005

Yabancı Dil Bilgileri

İngilizce (İyi)

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2012-...	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	İş Sağlığı ve Güvenliği Uzm. Yrd.

Mesleki İlgili Alanları

Acil durum planı, ergonomi, risk değerlendirmesi

Hobiler

Otomobil, basketbol.

EKLER

- EK 1:** ACİL DURUMLAR KONTROL LİSTESİ
- EK 2:** A KURUMU ACİL DURUM PLANI
- EK 3:** B KURUMU ACİL DURUM PLANI

İŞYERLERİNDE ACİL DURUMLAR İÇİN KONTROL LİSTESİ

İŞYERİ BİLGİLERİ
Adı:
Adresi:

DÜZENLENDİĞİ TARİH:
GEÇERLİLİK TARİHİ:

Konu Başlığı	Kontrol Listesi	Evet	Hayır	Alınması Gereken Önlemler	Sorumlu Kişi	Tamamlanacağı Tarih
ACİL DURUMLAR	İşyeri için muhtemel tüm acil durumlar (yangın, patlama, tehlikeli kimyasal madde yayılımı, doğal afet, sabotaj ihtimali vb.) belirlenmiştir.					
	Acil durumlar belirlenirken etki alanına giren işletmeler dikkate alınmıştır.					
	Belirlenen tüm acil durumlar dikkate alınarak hazırlanmış bir acil durum planı mevcuttur.					
	Acil durumların olumsuz etkilerinden korunmak üzere gerekli ölçüm ve değerlendirmeler (Yangın tüpü doluluk kontrolü, gaz ölçümleri, elektrik sisteminin derhal kesilmesi vb.) yapılmıştır.					
	Çalışanlar olası acil durumlar ve acil durum planı hakkında bilgilendirilmiştir.					
	İşe yeni alınan çalışana, iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerine ilave olarak acil durum planları ile ilgili bilgilendirilmiştir.					
	Müşteri, ziyaretçi ve başka işyerlerinden çalışmak üzere işyerine gelen çalışanlar gibi işyerinde bulunan diğer kişiler acil durumlar konusunda bilgilendirilmiştir.					
	Acil durum planı periyodik olarak güncellenmiştir.					
	Acil durumlarda çalışanları uyarmak üzere sesli ve/veya ışıklı alarm sistemi mevcuttur.					
	Acil durum ekiplerinin kullanacağı ekipmanlar her zaman kullanıma hazır durumdadır.					
ACİL DURUM EKİPLERİ	İşyerinin tehlike sınıfı göz önünde bulundurularak, uygun sayıda yangınla mücadele, ilkyardım ile arama kurtarma ve tahliye konularında ekipler oluşturulmuştur.					
	Oluşturulan ekipler için ekip başları belirlenmiştir.					

	Ekiplerin görev tanımları acil durum müdahale ve tahliye prosedürlerinde açık olarak tanımlanmıştır.					
	Görevlendirilen ekipler arası koordinasyonu sağlamak amacıyla bir ekip sorumlusu belirlenmiştir.					
	Acil durum ekipleri yürütecekleri faaliyetler ile ilgili özel eğitim almıştır.					
	Tüm çalışanlar acil durum ekipleri hakkında bilgilendirilmiştir.					
	İşin gereği olarak tek başına çalışanlar acil durumlarda yapılacaklar konusunda (acil durum irtibat numaralarına veya görevli kişiye ulaşmak vb.) bilgilendirilmiştir.					
TAHLİYE	İşyerlerinde yaşlı, engelli veya gebelere tahliye esnasında refakat edilmesi için tedbirler alınmıştır.					
	Yangın söndürme ekipmanlarının ve ilkyardım malzemelerinin bulunduğu yerler ile kaçış yollarını gösteren tahliye planı mevcuttur.					
	Acil durumlarda görevli çalışanların adı, soyadı, unvanı, sorumluluk alanı ve iletişim bilgileri ile acil durum irtibat numaraları tahliye planında yer almaktadır.					
	Tahliye planı tüm çalışanlarca kolay görülebilir ve ulaşılabilir bir yerde asılıdır.					
	Çalışanların acil durumların olumsuz etkilerinden korunması amacıyla tahliye sonrasında gidecekleri güvenli yer belirlenmiş ve acil durum planında belirtilmiştir.					
	Kaçış yollarını gösteren uygun nitelikteki işaretler işyeri içerisinde görünür yerlerde bulunmaktadır.					
	Kaçış yolları boyunca engel bulunmamaktadır.					
	Kaçış yolları düşmeyi ve kaymayı engelleyecek uygun malzemeden yapılmıştır.					
	Kaçış yolları işyerinde çalışan sayısına uygun genişliktedir.					
	Kaçış yollarında yeterli düzeyde aydınlatma sağlanmıştır.					

TATBİKAT	İşyerinde, düzenli olarak tehlike sınıfına göre tatbikat tekrarlanmaktadır.					
	Yapılan tatbikatlar sonucu bulunan eksiklikler ve bunlar için düzeltme önerilerini içeren bir tatbikat raporu hazırlanmıştır.					
YANGIN	İşyerinde uygun yangın söndürme ekipmanları bulunmaktadır.					
	İşyeri içerisinde bulunan yangın söndürme ekipmanları uygun konumda ve yeterli sayıdadır.					
	Yangın söndürme ekipmanlarının periyodik kontrol ve bakımları yapılmıştır.					
	Yangın söndürme ekipmanlarının bulunduğu yerler işyeri içerisinde açık olarak işaretlenmiştir.					
	Yangın uyarı sistemi mevcuttur.					
	Alarm sistemlerinin sürekli çalışır durumda olması sağlanmıştır.					
İLKYARDIM	İlkyardım gerektirecek durumlarda, bu konuda uygun donanıma sahip ve gerekli eğitimleri almış yeterli sayıda çalışan bulunmaktadır.					
	İlkyardım dolabının bulunduğu yer uygun şekilde işaretlenmiştir.					
	İlk yardım dolabı tüm çalışanların ulaşabilecekleri bir yerde bulunmaktadır.					
	İlkyardım dolabı içerisindeki malzemeler uygun nitelikte ve sayıdadır.					
	İlkyardım dolabı içerisindeki malzemelerin son kullanma tarihleri takip edilmiştir.					

İŞVEREN

Adı:
Soyadı:
Tarih:
İmza:

İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI

Adı:
Soyadı:
Belge bilgileri:
Tarih:
İmza:

İŞYERİ HEKİMİ

Adı:
Soyadı:
Belge bilgileri:
Tarih:
İmza:

EKİP SORUMLUSU (Destek Elemanı)

Adı:
Soyadı:
Görevi:
Tarih:
İmza:

Bu plan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na ait, 18 Haziran 2013 Tarih ve 28681 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca hazırlanmıştır.

İŞLETME BİLGİLERİ**İŞLETME ADI:****ADRESİ:****İLETİŞİM:****İŞVERENİN ADI SOYADI/ÜNVANI:**

A kurumu için belirlenmiş olan 7 adet acil durum bulunmaktadır. Bunlar:

	BELİRLENEN ACİL DURUMLAR	Hazırlanma Tarihi: Geçerlilik Tarihi: Rev. No: Rev. Tarihi:
--	---------------------------------	--

1. Yangın,
2. Patlama
3. İlk yardım gerektiren durumlar (kaza, yaralanma vs.)
4. Doğal afetler (Deprem, sel)
5. Gıda zehirlenmesi
6. Sabotaj
7. Uçak düşmesi

Güvenli Yer:

Etki Alanına Giren İşletmeler: A Kurumu tehlike sınıfına göre ve yapılan işin niteliğine göre çevre işletmeleri olumsuz etkileyecek işlemler barındırmamaktadır. Acil durum planında da çevre işletmeleri olumsuz etkileyebilecek önlemlere yer verilmemiştir.

**ÖNLEYİCİ VE SINIRLANDIRICI
TEDBİRLER**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

MUHTEMEL ACİL DURUMLAR	ÖNLEYİCİ TEDBİRLER	SINIRLANDIRICI TEDBİRLER
Yangın	<p>Elektrik tesisatının periyodik kontrolü ve olası arıza durumunun derhal yetkili kişilerce giderilmesi</p> <p>Sigara içilebilen alanların sınırlandırılması ve bu alanların işaretlerle belirtilmesi</p> <p>Gaz detektörü bulundurulması</p> <p>İşletmede kullanılıyorsa gaz tüplerinin ve gaz hatlarının periyodik kontrolü</p> <p>Paratonerin işlevsel hale getirilip periyodik kontrollerinin yapılması</p> <p>Elektronik cihazların fişlerinin mesai saatleri dışında prizden çekilmiş olması</p> <p>Kazan dairesi periyodik kontrolünün yapılması</p> <p>Kazan dairesi içine yetkili kişiler harici kişilerin girmesinin önlenmesi</p> <p>Kullanılan kimyasal maddelerin uygun etiketlenmesi ve depolanması</p> <p>İşyerinde var ise laboratuvarlara yetkili kişi harici personelin girmesinin engellenmesi (kilitle-etiketle uygulamaları, işaretlemeler vs.)</p> <p>Kimyasal atıkların düzenli depolanması</p> <p>İşletmenin tüm personeline yangın konusunda bilgi verilmesi</p>	<p>Yangınla mücadele ekibi oluşturulması</p> <p>Yangınla mücadele ekibine gerekli eğitimlerin verilmesi/aldırılması</p> <p>Duman detektörleri</p> <p>Periyodik yangın tatbikatı yapılması</p> <p>Yangın durumunda çabuk tahliye için uygun acil çıkış kapıları</p> <p>Acil çıkışların ve söndürme ekipmanlarının gösterildiği tahliye planlarının işletmede görünür şekilde asılı olması</p> <p>Yangın söndürme ekipmanlarının işletme içerisinde doğru konumlandırılması</p> <p>Uygun standartlarda yangın söndürme ekipmanı bulundurulması ve periyodik kontrolü</p> <p>Acil durum vanaları (doğal gaz akışını kesmek için)</p> <p>Yanma gaz (CO, CO₂) detektörleri</p> <p>Işıklı ve sesli alarm sistemi</p> <p>İşletmenin tüm personeline yangın konusunda bilgi verilmesi</p>

	ÖNLEYİCİ VE SINIRLANDIRICI TEDBİRLER	Hazırlanma Tarihi: Geçerlilik Tarihi: Rev. No: Rev. Tarihi:
--	---	--

Patlama	<p>Kazan dairesi periyodik kontrolünün yapılması Kazan dairesi içine yetkili kişiler harici kişilerin girmesinin önlenmesi Gaz detektörü bulundurulması (gerekli işletmeler için) İşletmede kullanılıyorsa gaz tüplerinin ve gaz hatlarının periyodik kontrolü Kullanılan kimyasal maddelerin uygun etiketlenmesi ve depolanması İşyerinde var ise laboratuvarlara yetkili kişi harici personelin girmesinin engellenmesi (kilitle-etiketle uygulamaları, işaretlemeler vs.) Patlamadan Korunma Dokümanı hazırlanması Kimyasal atıkların düzenli depolanması Havalandırma sistemi bulundurulması Kullanılan kimyasalların Güvenlik Bilgi Formlarının bulundurulması</p>	<p>Yanma gaz (CO, CO₂) detektörleri Işıklı ve sesli alarm sistemi Acil durum vanaları (doğal gaz akışını kesmek için) Acil çıkışların ve söndürme ekipmanlarının gösterildiği tahliye planlarının işletmede görünür şekilde asılı olması Yangın söndürme ekipmanlarının işletme içerisinde doğru konumlandırılması Uygun standartlarda yangın söndürme ekipmanı bulundurulması ve periyodik kontrolü Patlamadan Korunma Dokümanı hazırlanması</p>
İlkyardım gerektiren durumlar	<p>Risk değerlendirmesi yapılması Çalışanlara iş ile ilgili gerekli eğitimlerin verilmesi Çalışanlara gerekli iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin verilmesi Belirlenen zaman dilimlerinde çalışanların sağlık gözetimlerinin yapılması Ramak kala formları oluşturulması Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği yönünden fikir ve önerilerinin alınması</p>	<p>İlkyardım ekibi oluşturulması İlkyardım personeline profesyonel ilkyardım eğitimi aldırılması Ecza dolapları bulundurulması ve kullanıma uygun içerikte olması İş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi istihdam edilmesi Uygun kişisel koruyucu donanım temini Kişisel koruyucu donanımları çalışanların doğru kullanımının sağlanması</p>

	ÖNLEYİCİ VE SINIRLANDIRICI TEDBİRLER	Hazırlanma Tarihi: Geçerlilik Tarihi: Rev. No: Rev. Tarihi:
--	---	--

	<p>İş sağlığı ve güvenliği konusunda ödül sistemi getirilmesi</p> <p>Çalışanların kullandığı ekipmanların ergonomik olması</p> <p>Zemin, yol ve merdivenlerin mevzuatta belirlenen kriterlere uygun olması</p> <p>Termal konfor şartlarının mevzuatta belirlenen kriterlere uygun olması</p> <p>Çalışanlara güvenlik kültürü aşılması ile ilgili çalışmalar yapılması</p> <p>İşletme içi güncel trafik planının bulundurulması</p> <p>İş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi istihdam edilmesi</p>	<p>Acil durum irtibat numaralarının görünür yerlerde asılı olması</p> <p>İşyeri otoparkına araçların nizami park edilmesi (ileri doğru çıkacak şekilde)</p>
Deprem	YOK	<p>Zemin güçlendirilmesi</p> <p>Ofis içerisindeki dolapların sabitlenmesi</p> <p>İşyerinde devrilmesi muhtemel büyük araç gereç ekipmanların doğru yerleştirilmesi</p> <p>Tesis planlamasının deprem ve etkileri göz önünde bulundurularak yapılması</p> <p>Binanın deprem dayanıklılığının kontrolü</p> <p>Tüm personelin depremde yapılacaklar konusunda eğitim alması</p> <p>Acil çıkışların gösterildiği tahliye planlarının işletmede görünür şekilde asılı olması</p> <p>Arama, kurtarma ve tahliye ekibi oluşturulması</p> <p>Arama, kurtarma ve tahliye ekibine deprem ile ilgili</p>

	ÖNLEYİCİ VE SINIRLANDIRICI TEDBİRLER	Hazırlanma Tarihi: Geçerlilik Tarihi: Rev. No: Rev. Tarihi:
--	---	--

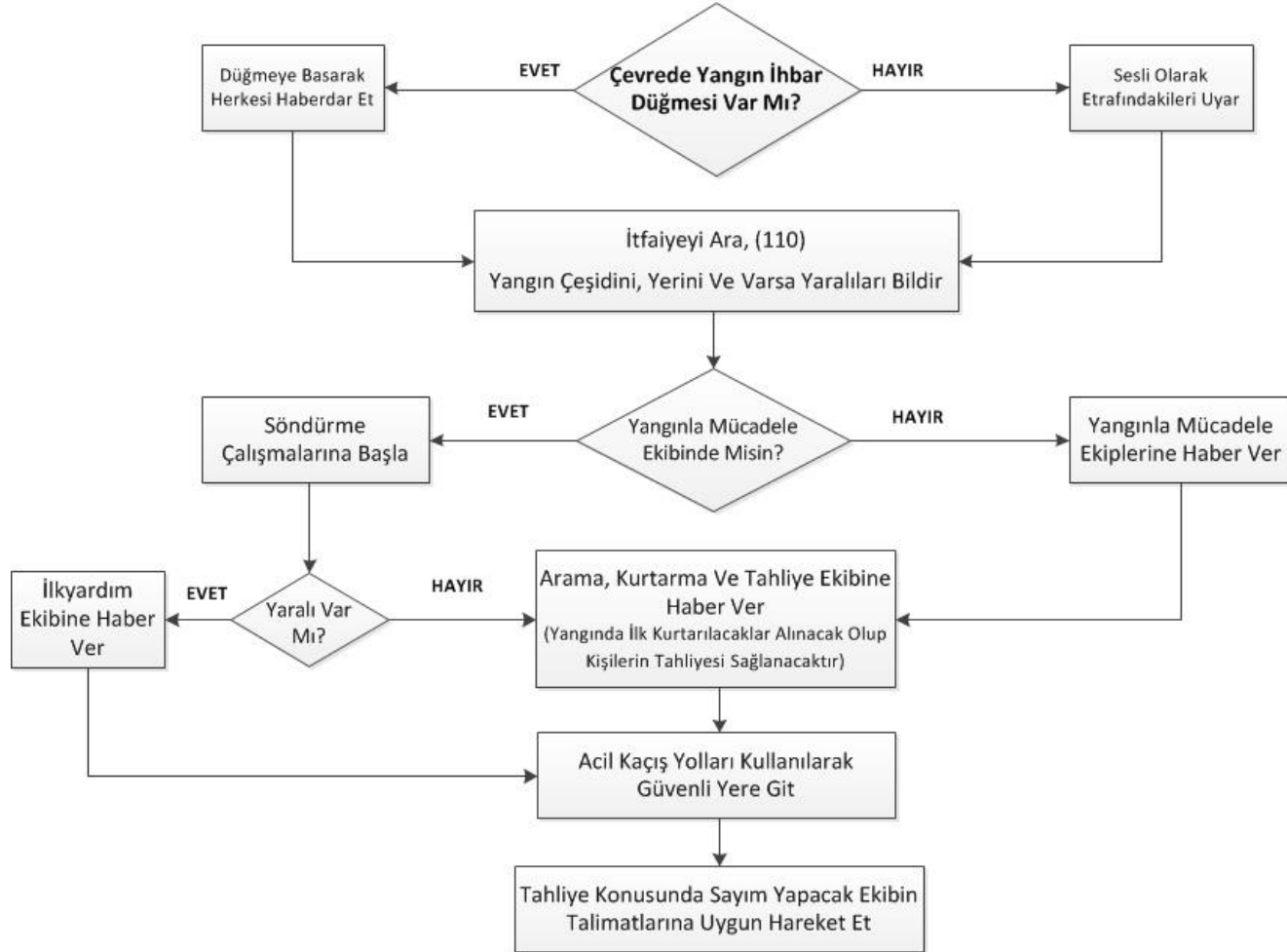
		eğitim verilmesi/aldırılması Tatbikat yapılması
Sel	YOK	Akarsu yataklarına işletme konumlandırılmaması Kapalı alan işletmeleri için pencere ve kapıları koruyucu “taşınabilir” engeller bulundurulması Olası sel durumunda elektrik ve su kaynaklarının kapatılması Afet sırasında ve sonrasında kullanılacak ekipmanların hazır bulundurulması Sel için belirlenmiş “güvenli yer”in gösterildiği tahliye planının işletme içerisinde görünür yerlerde asılı olması Arama, kurtarma ve tahliye ekibi oluşturulması Arama, kurtarma ve tahliye ekibine deprem ile ilgili eğitim verilmesi/aldırılması Bireysel ve kurumsal olarak ağaçlandırmaya önem verilmesi
Gıda zehirlenmesi	Gıda ürünlerinin son tüketim tarihlerinin kontrolünün yapılması Yemeklerin hijyenik koşullarda taşınması Yemek servisi yapılan tabak, çatal, tepsi vs. temiz tutulması Yemeklerden şahit numune alınması Yemek servisi yapan personele eğitim verilmesi Tüm personele genel hijyen eğitimi verilmesi	Acil durum irtibat numaraları listesinin görünür yerlerde asılı olması Yemek servisi yapan kişilerin uygun eldiven, bone, iş kıyafeti vb. kullanması İlkyardım ekibi oluşturulması İlkyardım ekibine profesyonel eğitim aldırılması
Sabotaj	Giriş çıkışların kontrollü yapılması Bina girişlerine X-Ray cihazı yerleştirilmesi	Kolluk kuvvetleri ile derhal irtibata geçilmesi Acil durum sireni çalması

	ÖNLEYİCİ VE SINIRLANDIRICI TEDBİRLER	Hazırlanma Tarihi: Geçerlilik Tarihi: Rev. No: Rev. Tarihi:
--	---	--

	Bina dışında ve içinde güvenlik kameralarının bulunması ve sürekli olarak takibi İşletmenin bir güvenlik biriminin oluşturulması Patlayıcı malzeme ve ekipmanların bulunduğu kısımlara girişin sınırlandırılması İşletmeye dışarıdan gelen kişilere ziyaretçi kartı verilmesi Ziyaretçilerden girişte kimlik alınması	Acil çıkışları gösteren tahliye planının görünür yerlerde asılı olması
Uçak düşmesi	YOK	1. Acil durum sireni çalması

**ACİL DURUM MÜDAHALE
YÖNTEMLERİ
Yangın**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

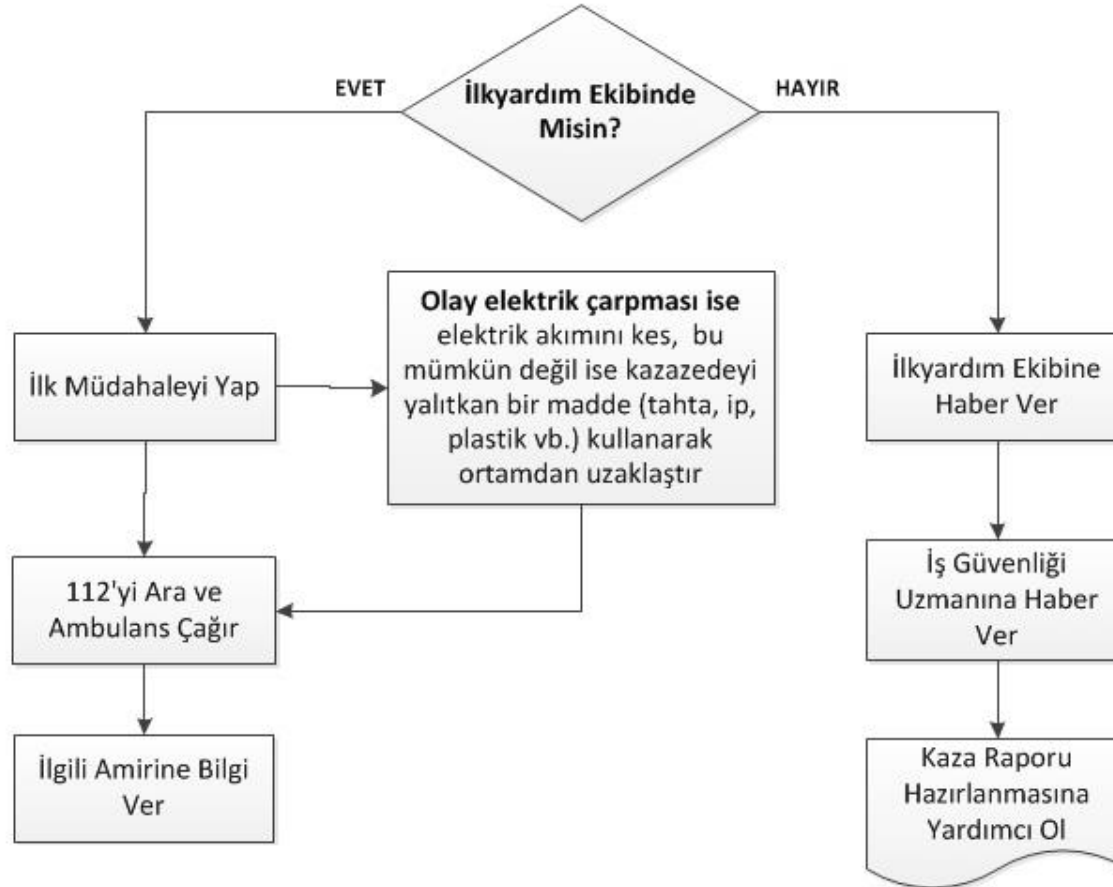

	ACİL DURUM MÜDAHALE YÖNTEMLERİ Patlama	Hazırlanma Tarihi: Geçerlilik Tarihi: Rev. No: Rev. Tarihi:
--	---	--

- Patlama anından hemen sonra en yakındaki acil durum düğmesine basılmalıdır.
- İtfaiye ve diğer acil durum servisleri aranarak patlama ve yaralılar hakkında bilgi verilmelidir.
- Acil durum ekiplerinin talimatları çerçevesinde gösterilen doğrultuda acil çıkıştan çıkarak güvenli yere gidilmelidir. Burada yapılacak sayıma dâhil olunmalıdır.
- Acil durum ekiplerinden belirlenen personel, işletmenin doğalgaz, elektriğini kesmelidir. Patlayıcı kimyasalların tehlike teşkil edip etmediğini kontrol ederek hareket etmelidir.
- Yangınla mücadele ekibi, patlamadan sonra yangın çıkmasını veya büyümesini önlemek için acil durum ekipmanlarıyla söndürme işlemlerine başlamalıdır.
- Arama kurtarma ve tahliye ekibi, çalışanların patlamanın olduğu bölgeden ve tüm işyerinden tahliye edilmesini ve güvenli yere ulaşmalarını sağlamalıdır. Yaralı olmayanlara güvenli yer konusunda yardımcı olduktan sonra yaralıların arama ve kurtarma işlemlerine aldığı eğitim çerçevesinde başlamalıdır.
- İlk yardım ekibi, yaralılara ilk müdahaleyi yapmalıdır.
- Patlamayla ilgili görevlilere bilgi verilmelidir. Sonrasında hazırlanan raporlara katkı sağlanmalıdır.

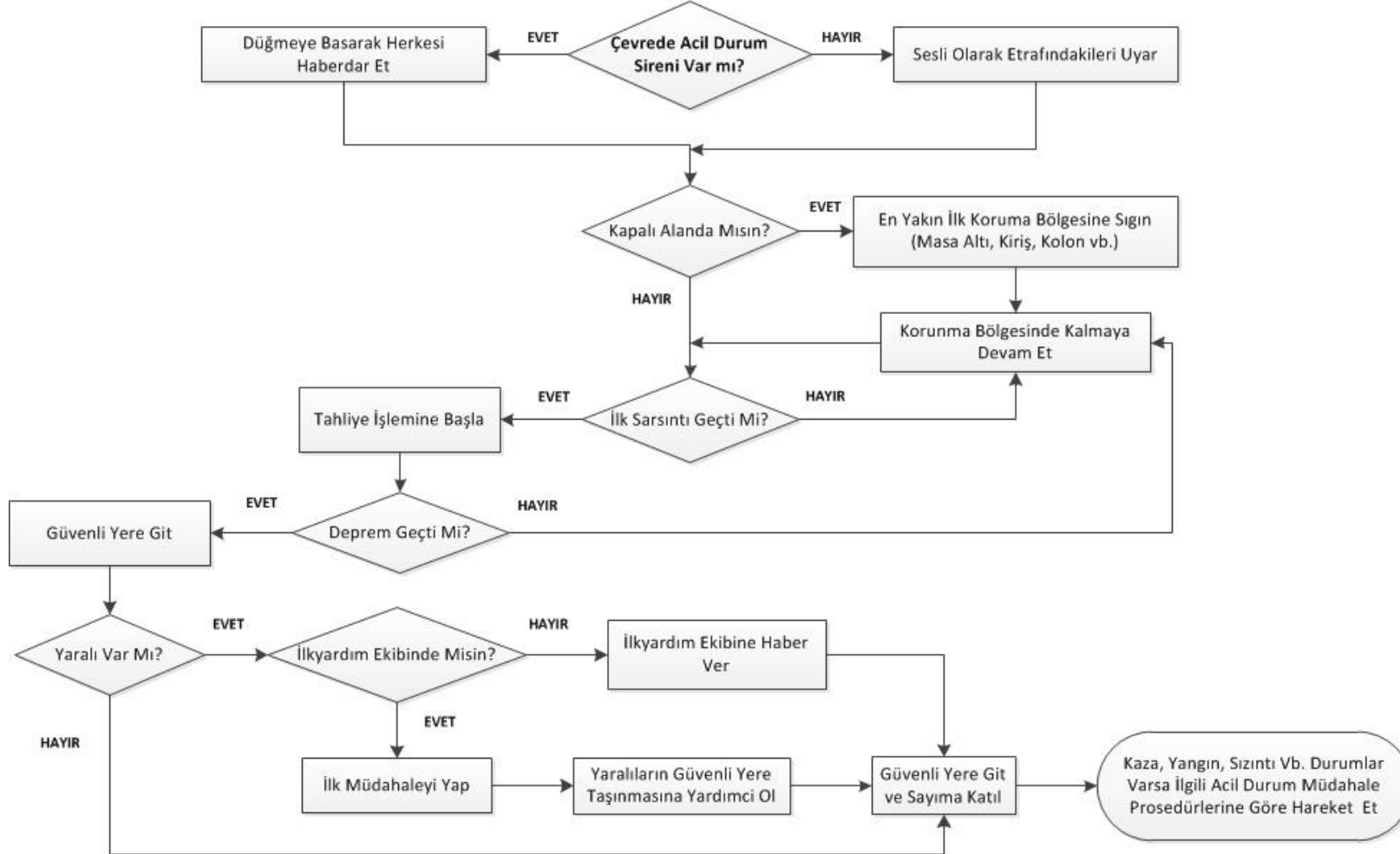
**ACİL DURUM MÜDAHALE
YÖNTEMLERİ**
İlk Yardım Gerektirecek Kaza

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

ACIL DURUM MÜDAHALE YÖNTEMLERİ Deprem

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

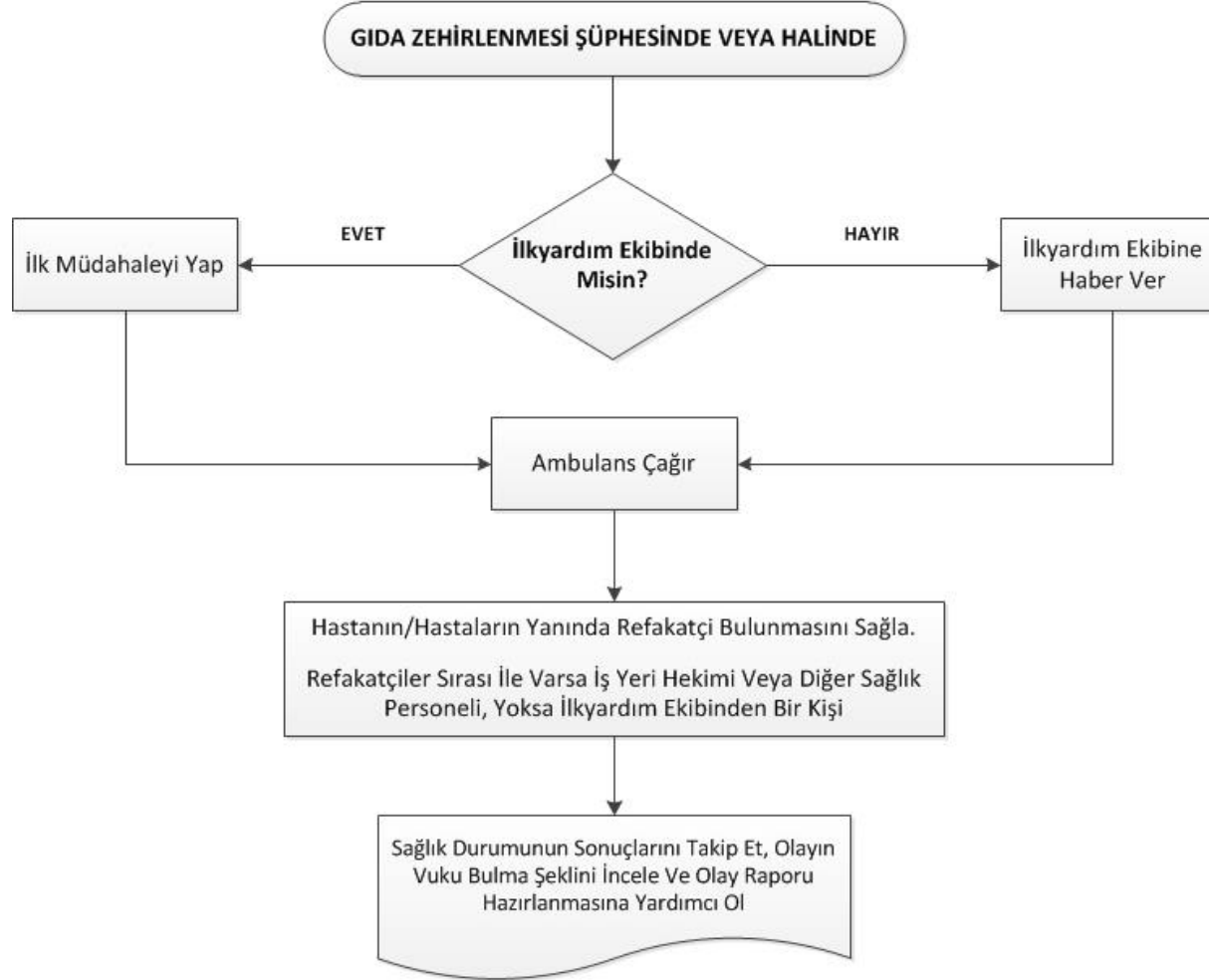

	ACİL DURUM MÜDAHALE YÖNTEMLERİ Sel	Hazırlanma Tarihi: Geçerlilik Tarihi: Rev. No: Rev. Tarihi:
--	---	--

- Panik yapılmadan çalışanlara haber verilmelidir. Acil durum alarm düğmesine basılmalıdır.
- Vanalar kontrol edilip borularda kaçak olup olmadığı kontrol edilmelidir.
- İtfaiye teşkilatına haber verilmelidir.
- Sel sularının işletmeye girme ihtimali var ise açık pencere ve kapılar kapatılarak bu sınırlandırılmalıdır.
- Değerli eşya ve ekipmanlardan taşınır olanlar güvenli yere taşınmalıdır.
- Doğalgaz ve elektrik tesisatı kapatılmalıdır.
- İşyeri binasının su girebilecek yerlerine bariyerler kurulmalıdır.
- Mümkünse suyun kanalizasyona doğru yönlendirilmesi sağlanmalıdır.
- Sel için belirlenmiş güvenli yere arama kurtarma ve tahliye ekiplerinin talimatlarına uyarak gidilmeli ve burada sayıma katılım sağlanmalıdır.

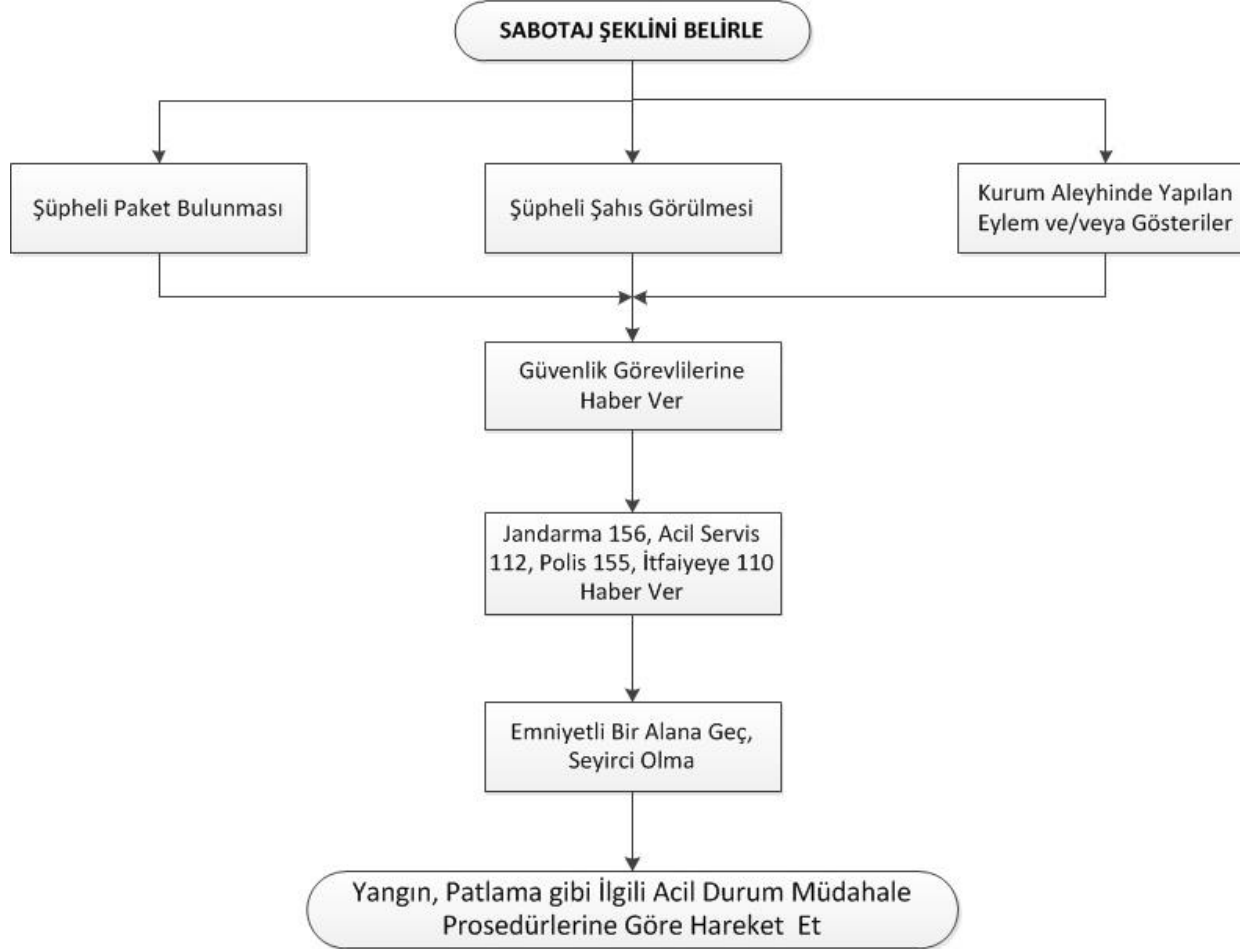
**ACİL DURUM MÜDAHALE
YÖNTEMLERİ
Gıda Zehirlenmesi**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

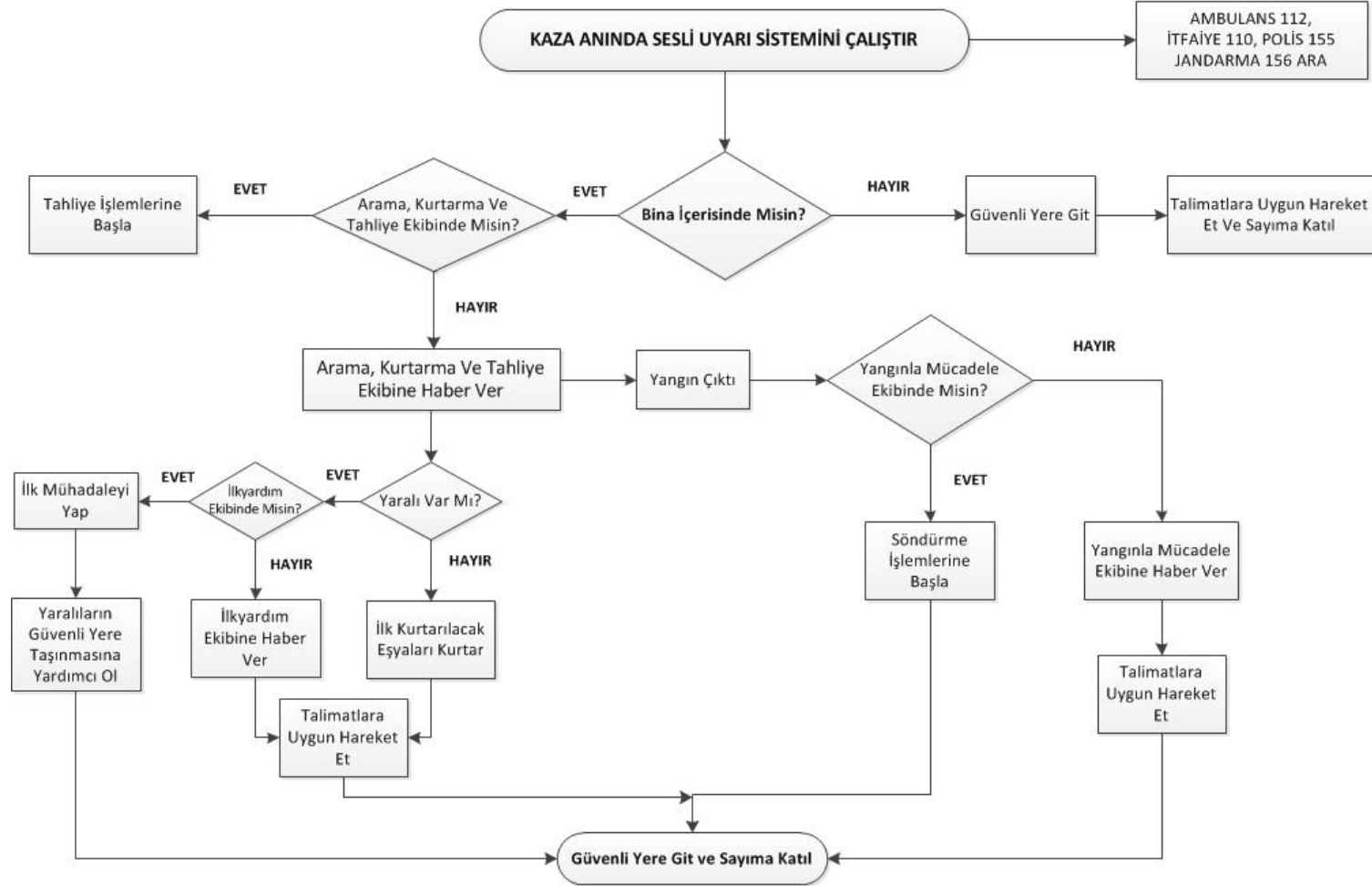
**ACİL DURUM MÜDAHALE
YÖNTEMLERİ
Sabotaj**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

**ACİL DURUM MÜDAHALE
YÖNTEMLERİ
Uçak Düşmesi**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

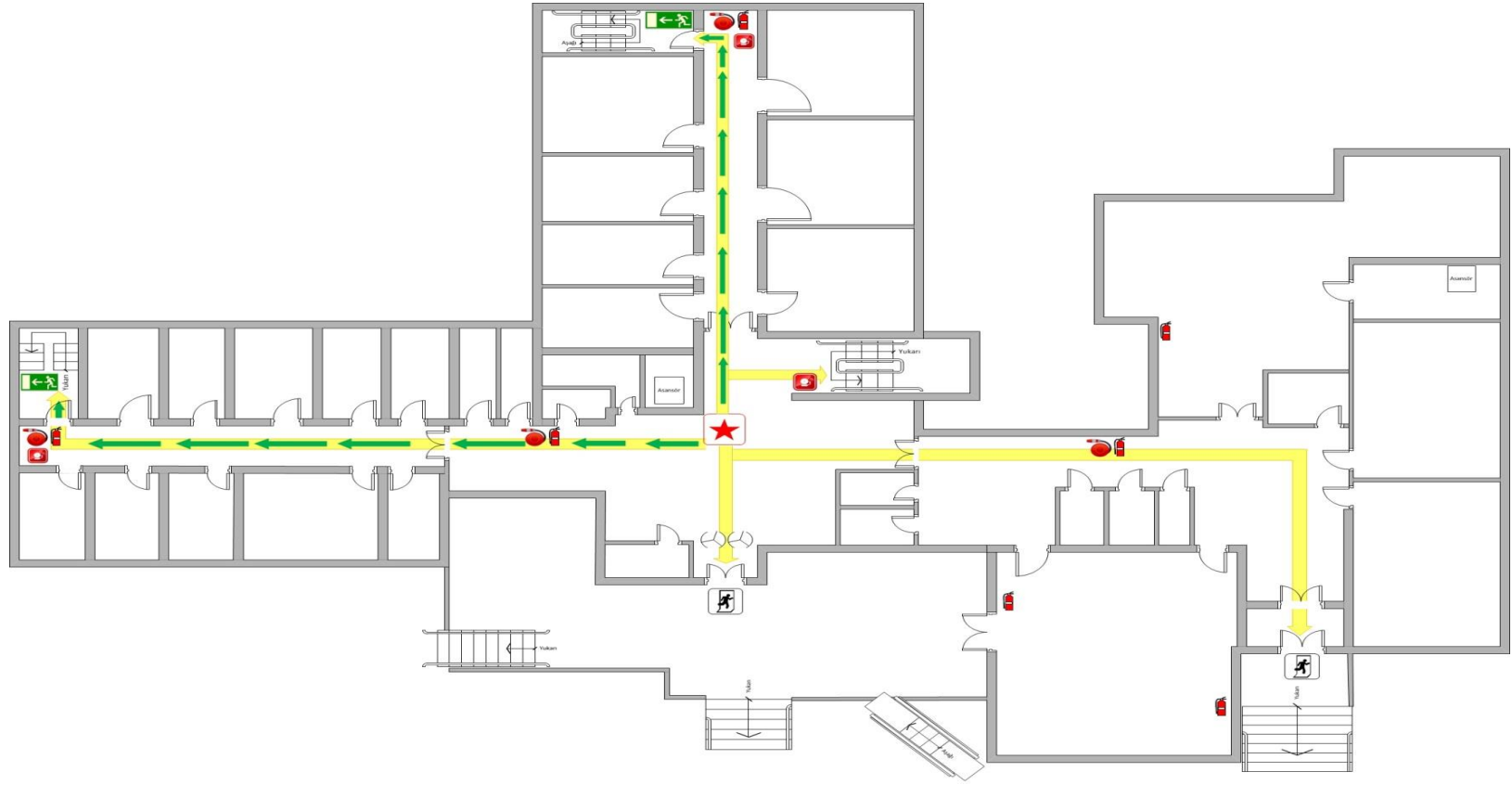
**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
Ana Bina – Bodrum Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

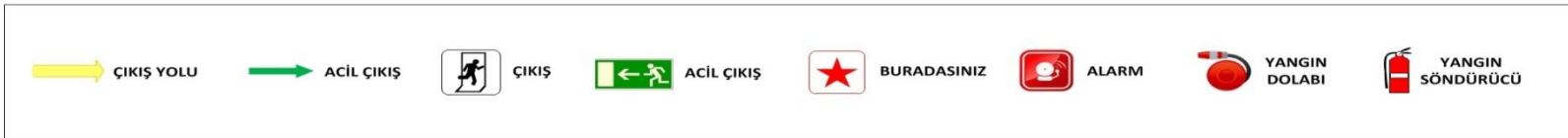
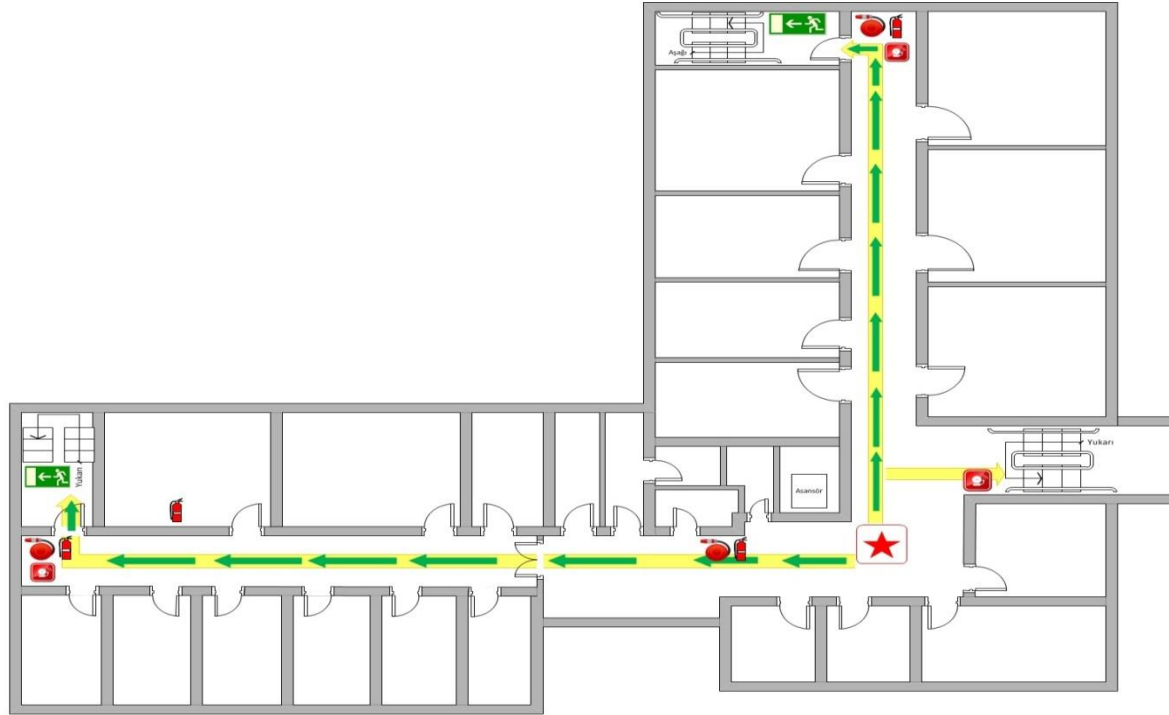
**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
Ana Bina – Zemin Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

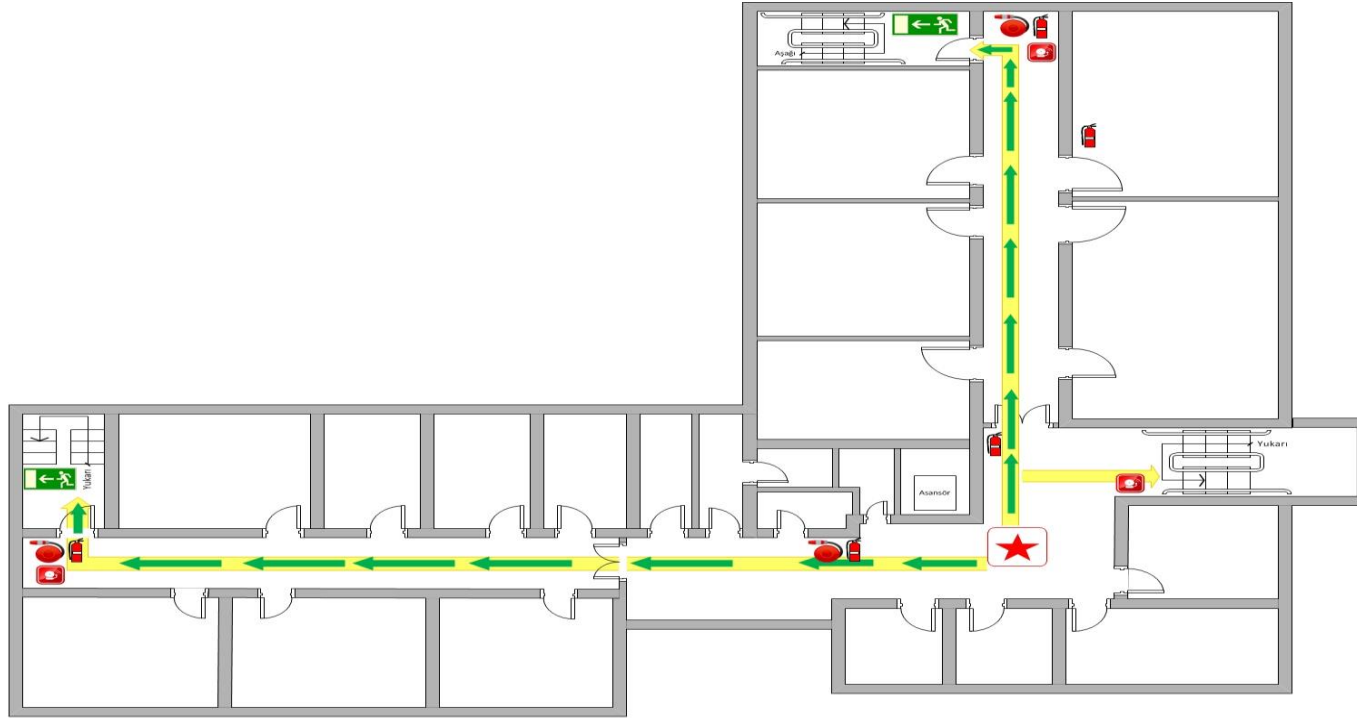
**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
Ana Bina – Birinci Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

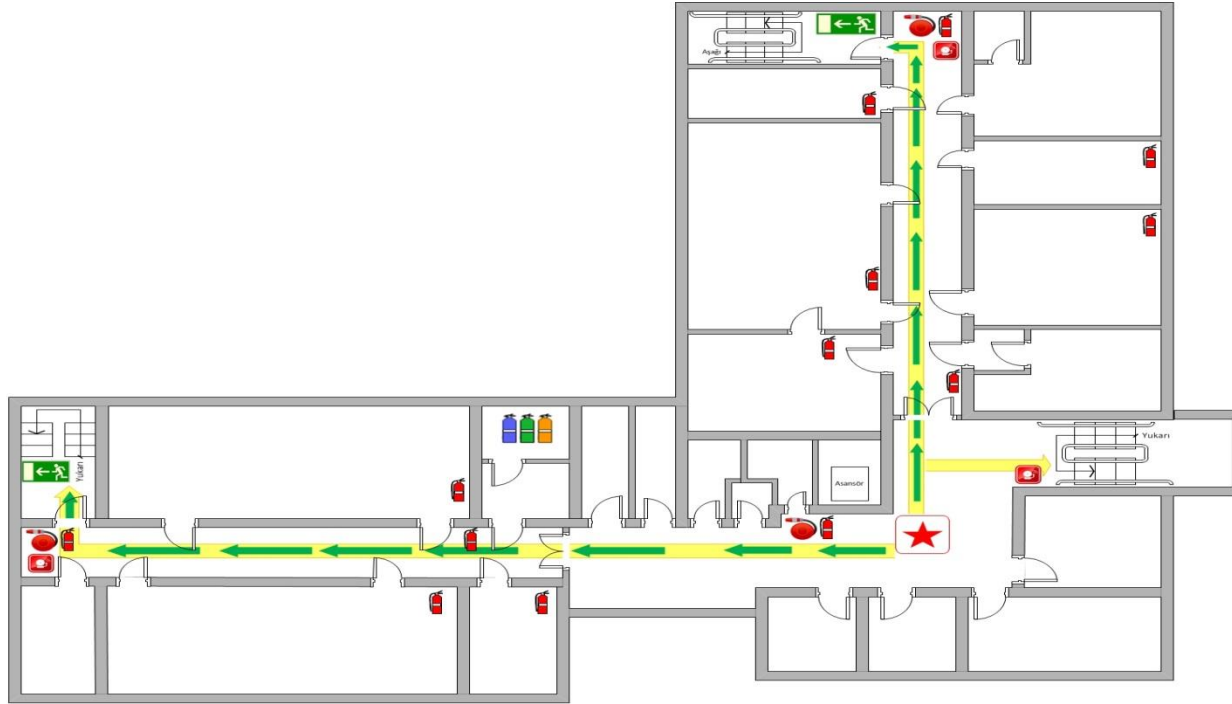
**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
Ana Bina – İkinci Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

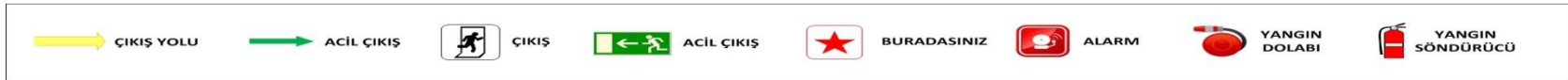
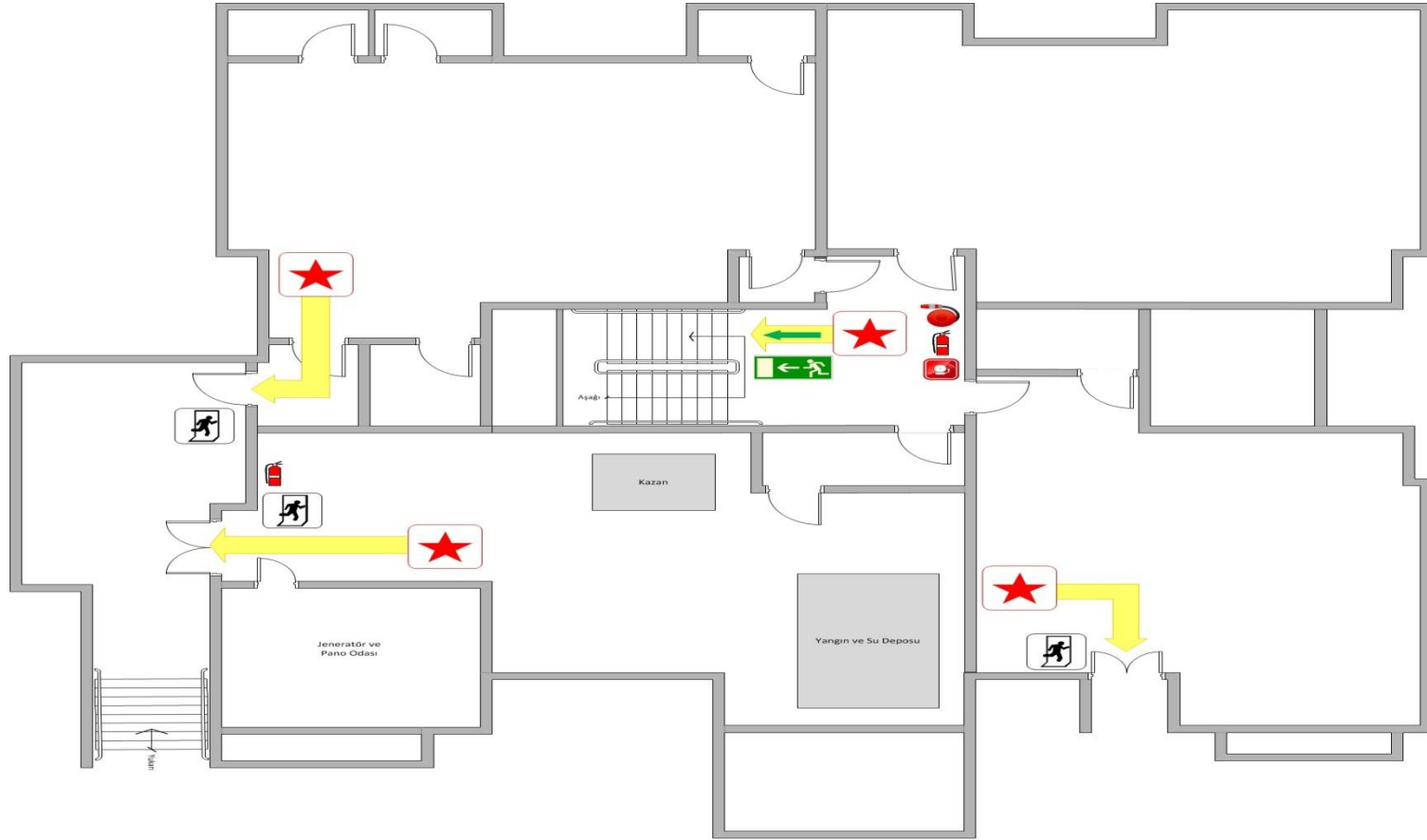
**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
Ana Bina – Üçüncü Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

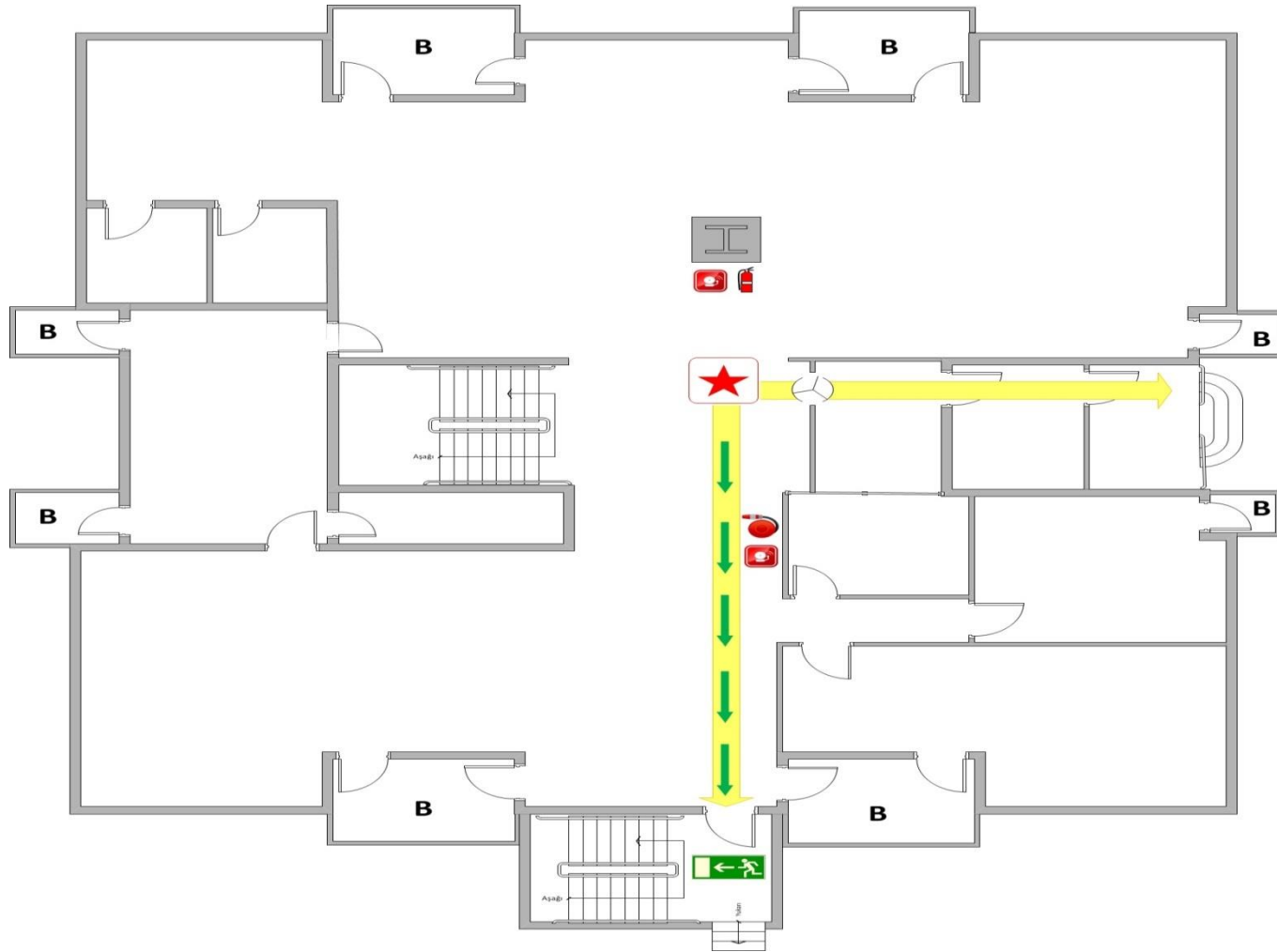
**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
Ek Bina – Bodrum Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

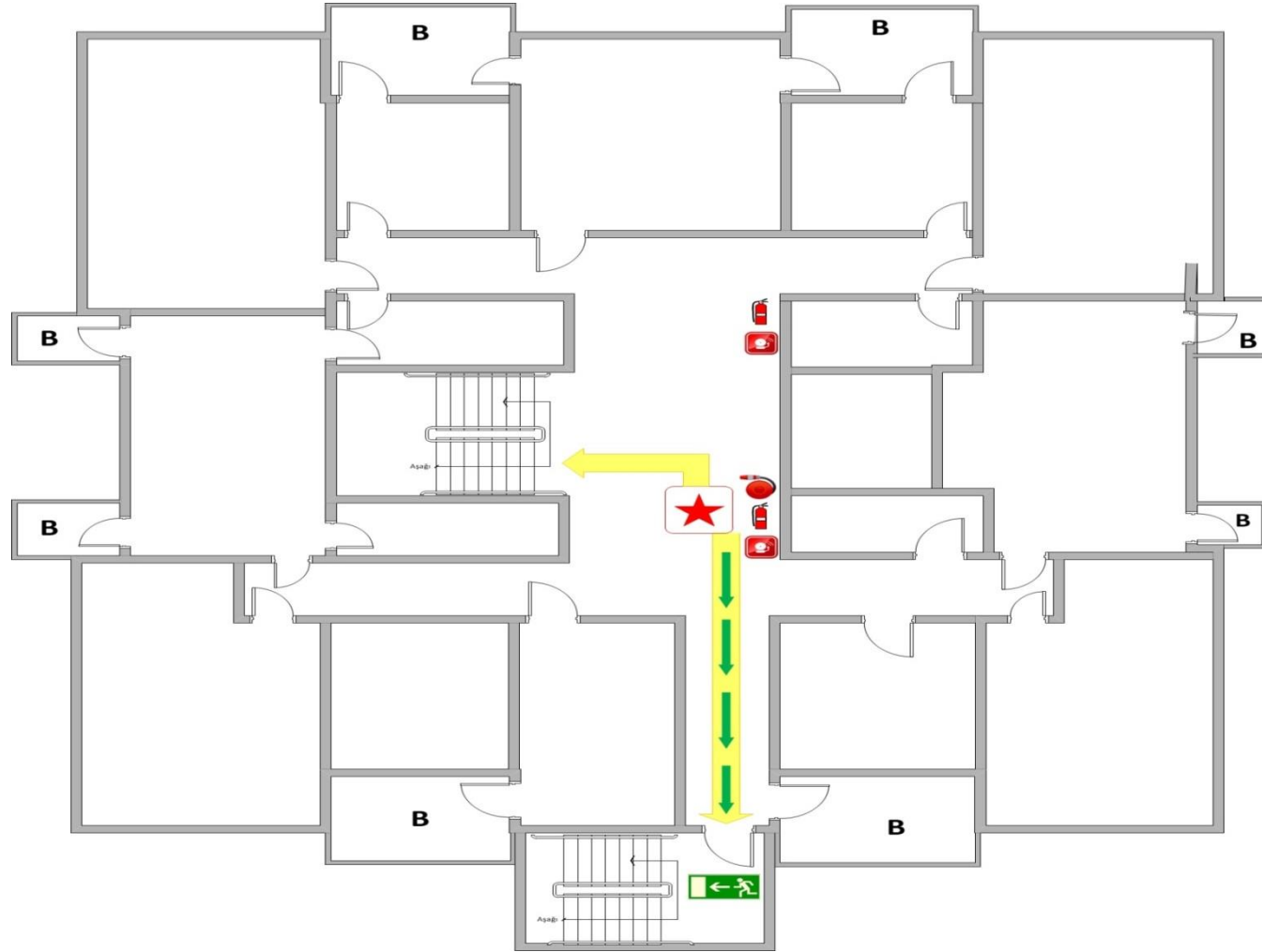
**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
Ek Bina – Zemin Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
Ek Bina – Birinci Kat**

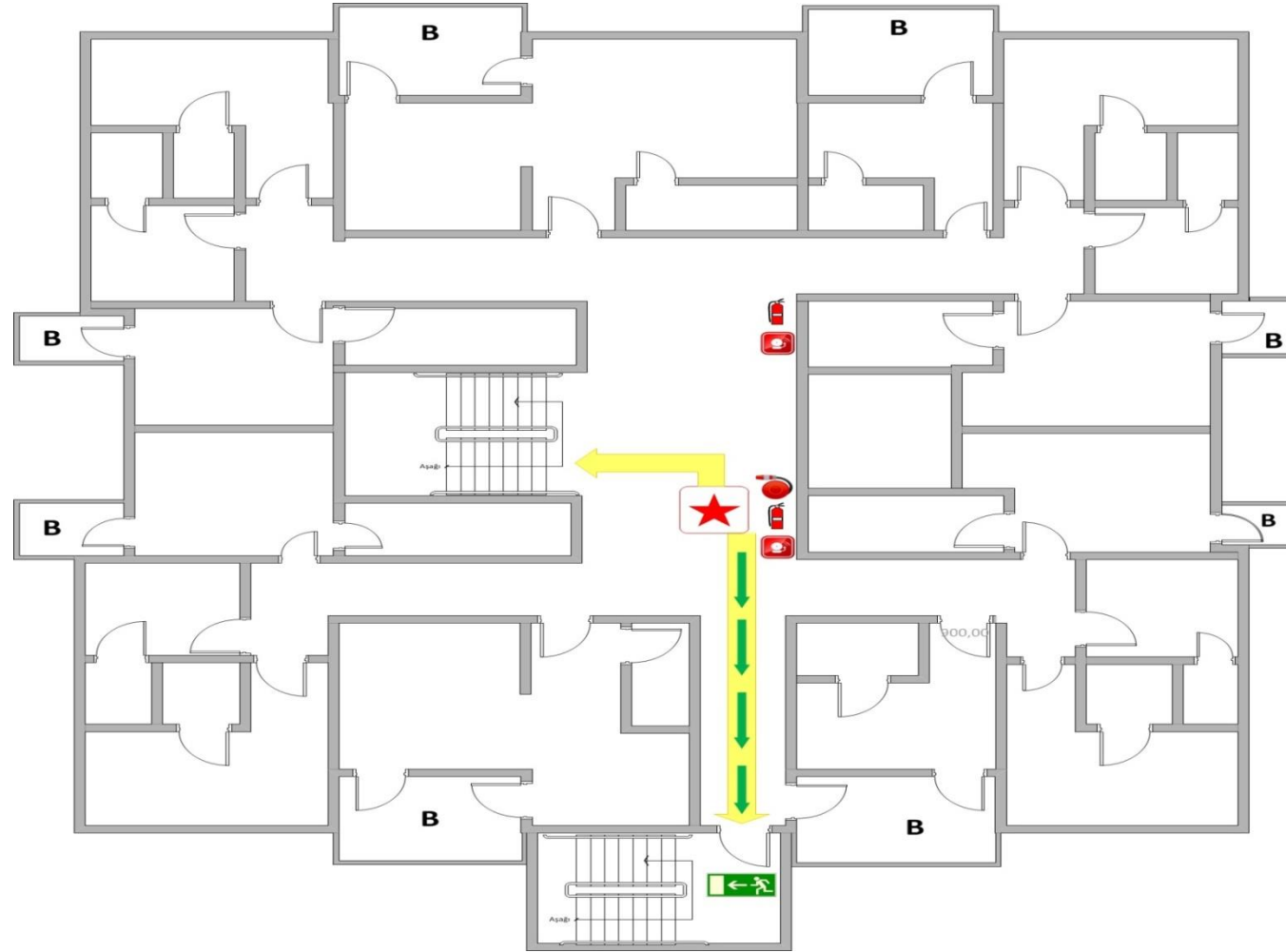
Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

- ÇIKIŞ YOLU
- ACİL ÇIKIŞ
- ÇIKIŞ
- ACİL ÇIKIŞ
- BURADASINIZ
- ALARM
- YANGIN DOLABI
- YANGIN SÖNDÜRÜCÜ

**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
Ek Bina – İkinci Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
Ek Bina – Üçüncü Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

- ÇIKIŞ YOLU
- ACİL ÇIKIŞ
- ÇIKIŞ
- ACİL ÇIKIŞ
- BURADASINIZ
- ALARM
- YANGIN DOLABI
- YANGIN SÖNDÜRÜCÜ

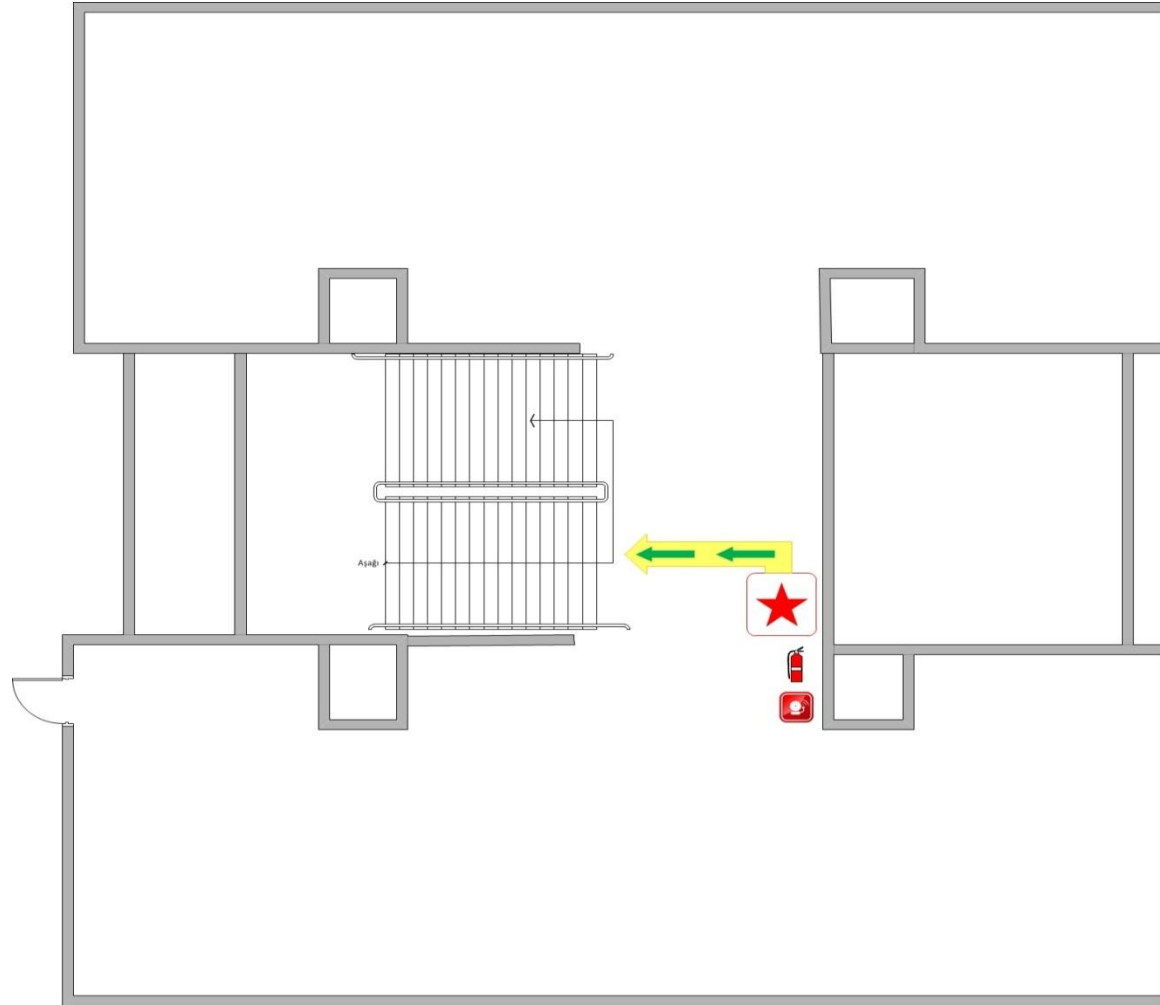
**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
Ek Bina –Dördüncü Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

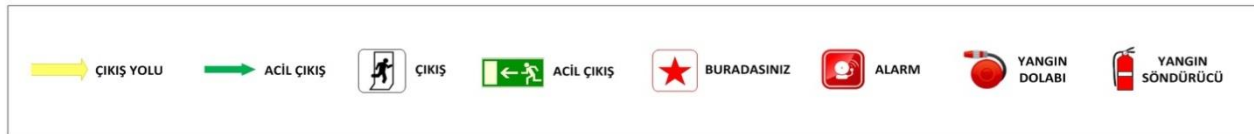
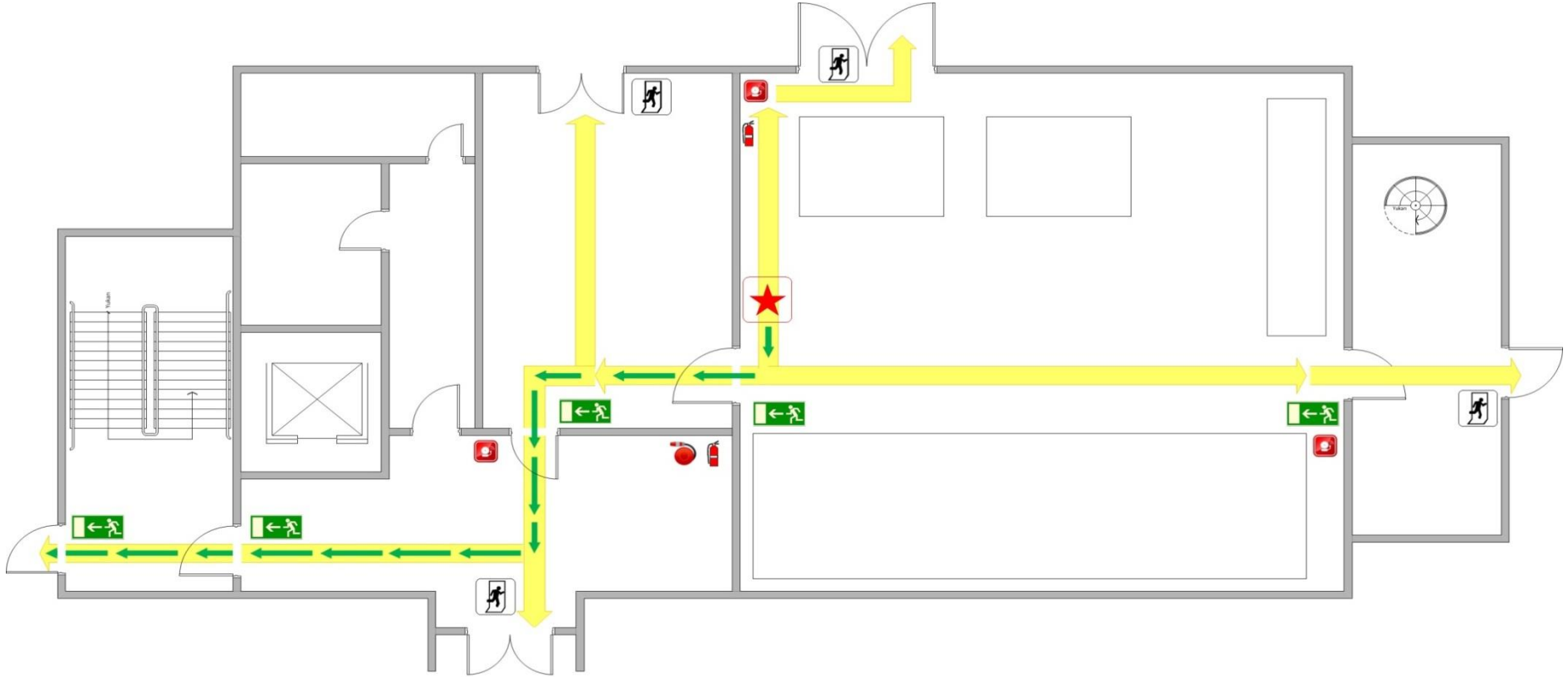
**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
Ek Bina –Çatı Katı**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

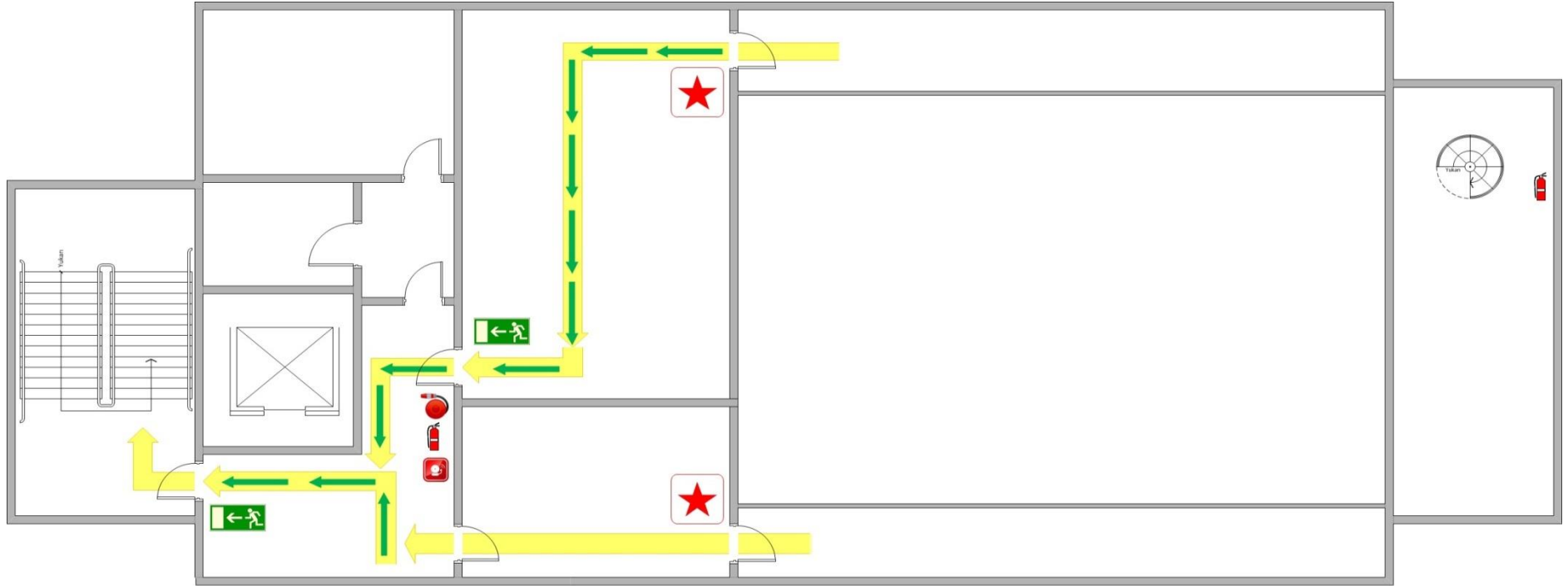
**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
Ek Bina 2 – Zemin Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

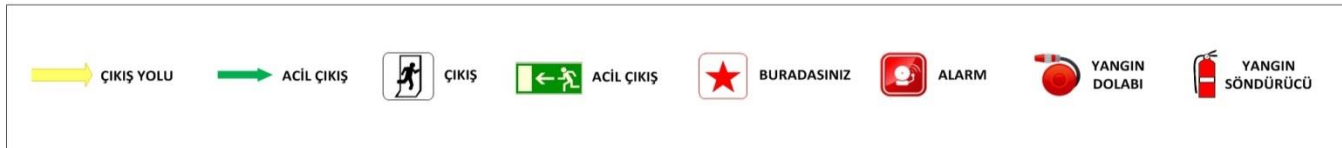
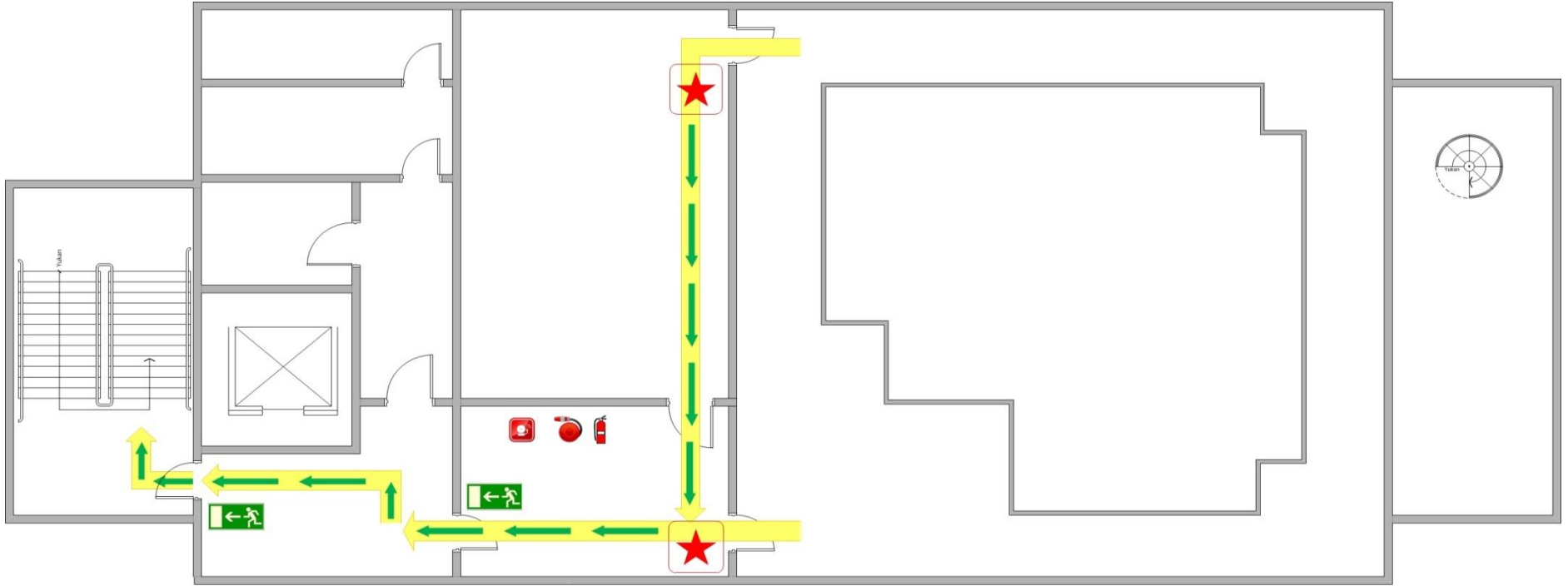
**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
Ek Bina 2 – Birinci Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

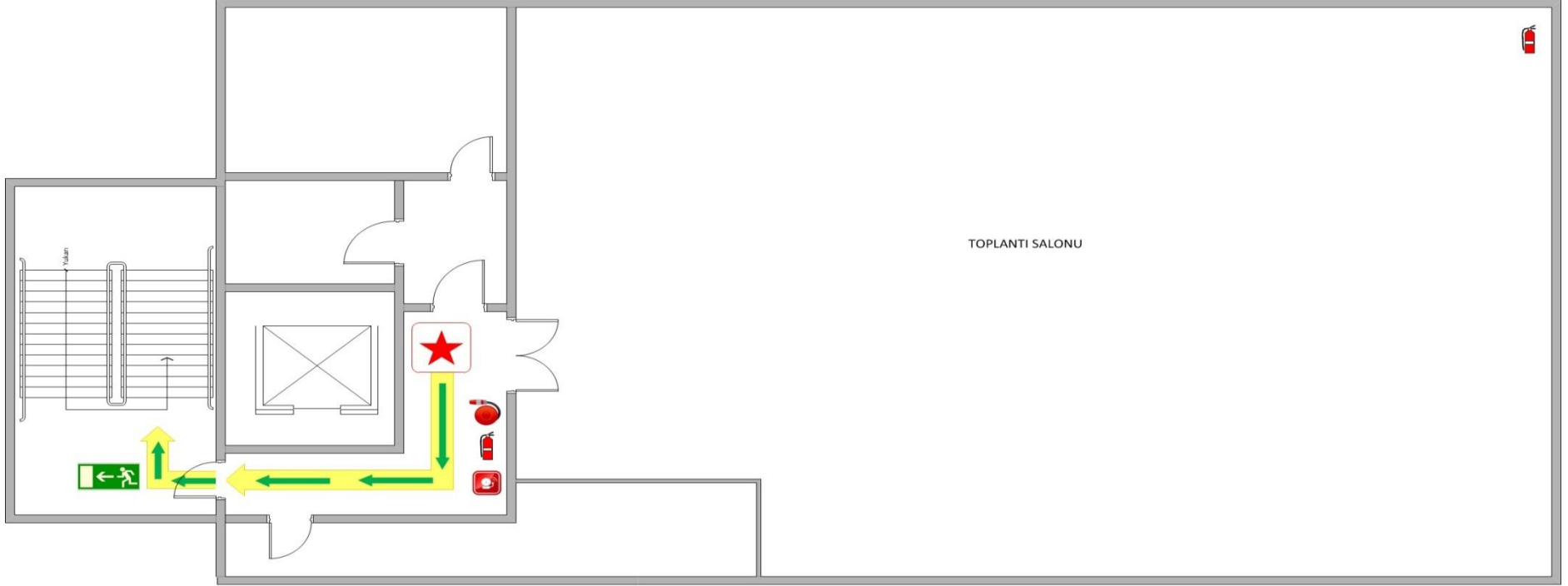
**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
Ek Bina 2 – İkinci Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
Ek Bina 2 – Üçüncü Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

→ ÇIKIŞ YOLU → ACİL ÇIKIŞ → ÇIKIŞ → ACİL ÇIKIŞ ★ BURADASINIZ ALARM YANGIN DOLABI YANGIN SÖNDÜRÜCÜ

ACİL DURUM EKİPLERİ

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

- A Kurumu “**tehlikeli**” sınıfta yer alan bir işletme olarak 259 (11 temizlik görevlisi, 11 güvenlik görevlisi, 237 kadrolu personel) çalışanı bulunmaktadır.
- Arama, kurtarma ve tahliye, yangınla mücadele ekiplerinin her birinden 7 kişi olmak üzere toplam 14 kişi acil durumlara ilgili görevlendirilecektir.
- Tehlikeli sınıfta yer alan A Kurumu bünyesinde görevlendirilmesi gereken ilkyardım personeli sayısı ise 18 Haziran 2013 Tarih ve 28681 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik’e göre; Sağlık Bakanlığı’na ait İlkyardım Yönetmeliği Madde 16¹ uyarınca belirlenmiş olup bu sayı 26 kişidir.
- Acil durumlarda görevlendirilecek çalışanlar İSG Kurulu tarafından belirlenecektir.
- Acil durum ekiplerinin eğitim takvimleri ilgililer tarafından belirlenecektir.
- Tatbikatlar yangın, tahliye ve deprem acil durumları için haberli veya habersiz ayrı ayrı yapılacak olup, yılda en az 1 kez tekrarlanacaktır.
- Ekiplerdeki koordinasyonu sağlamak üzere ekiplerin tümünden bir kişi acil durum yönetim sorumlusu olarak atanacaktır.

¹ Tüm kurum ve kuruluşlarda istihdam edilen her yirmi personel için bir, ilgili mevzuata göre ağır ve tehlikeli işler kapsamında bulunan işyerlerinde, her on personel için bir olmak üzere, bu yönetmeliğe göre yetkilendirilmiş merkezden en az “Temel İlkyardım Eğitimi” sertifikası almış “İlkyardımcının bulundurulması zorunludur.

ACİL DURUM EKİPLERİ
Arama, Kurtarma ve Tahliye

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

Sıra No	Adı Soyadı	İşyeri Birimi	Ekipteki Görevi	Yerleşim Adresi	İş-Ev Tel	Cep Tel	İmza
1			Ekip Başı				
2			Ekip Personeli				
3			Ekip Personeli				
4			Ekip Personeli				
5			Ekip Personeli				
6			Ekip Personeli				
7			Ekip Personeli				

Arama, Kurtarma ve Tahliye Ekibinin Görevleri:

- En hızlı şekilde teçhizatları ile birlikte yangın yerine ulaşır ve yangın söndürme ekibinden alınacak bilgiler ışığında arama kurtarma ve tahliye çalışmalarına başlar.
- Kendi can güvenliklerini tehlikeye atmadan yangın içerisinde kalan canlılara gerekli teçhizatı kullanarak ulaşmaya çalışır.
- Kurtardıkları canlıların ilk yardımı için ilk yardım müdahale bölgesine taşınmasını sağlar.
- Yangın içerisinde kurtarılması öncelikli (1. Derece) malzemeler ve eşyalar varsa bunların yangın dışına çıkarılması çalışmalarını yapar.
- İtfaiye ekibi geldikten sonra itfaiye ekibine arama kurtarma tahliye çalışmalarında yardımcı olur.
- Yaşlı, engelli, hamile gibi özel politika gerektiren gruplarla acil durumlarda yardımcı olmak üzere bu ekipten bir sorumlu ilgilenir.
- Ekipte olanlar kendi can güvenliklerini kesinlikle tehlikeye atmamalıdır.

	ACİL DURUM EKİPLERİ Yangınla Mücadele	Hazırlanma Tarihi: Geçerlilik Tarihi: Rev. No: Rev. Tarihi:
--	--	--

Sıra No	Adı Soyadı	İşyeri Birimi	Ekipteki Görevi	Yerleşim Adresi	İş-Ev Tel	Cep Tel	İmza
1			Ekip Başı				
2			Ekip Personeli				
3			Ekip Personeli				
4			Ekip Personeli				
5			Ekip Personeli				
6			Ekip Personeli				
7			Ekip Personeli				

Yangınla Mücadele Ekibinin Görevleri:

- Yangın çıktığını öğrenir öğrenmez ekip başı yangını itfaiyeye ve ilgili kişilere en kısa zamanda telefonla haber verir ve itfaiyeye yangın yerini tam adresini çıkış saatini ve yangının türünü bildirir.
- Yangın haberi ulaştığında, yangın yerine gelerek yangının ne tür yangın olduğunu belirleyerek iş yerindeki yangın söndürme malzemelerini kullanarak yangını söndürmeye ve kontrol altına almaya çalışır.
- Yangın içerisinde kalmış herhangi bir canlı belirlediklerinde arama, kurtarma ve tahliye ekibine bildirerek kurtarılmasını sağlar.
- İtfaiye ekibi geldikten sonra söndürme çalışmaları itfaiye ekibine bırakılır, yalnızca yardım istendiği durumlarda itfaiye ekibine yardımcı olunur.
- Yangın bölgesinin çevresini güvenlik şeritleriyle çevirerek, ilgisiz şahısların yangın bölgesine girmesini engeller.
- Gelecek itfaiye ve ambulans araçlarına yardımcı olmak amacıyla güzergâh üzerindeki araçların ve diğer engellerin kaldırılmasını sağlayarak yol gösterir.
- Yangın söndürüldükten sonra çevre güvenlik önlemlerini sürdürerek yangın yerinin temizlenmesini sağlamak ve diğer ekiplerle birlikte yangının çıktığı yer, çıkış nedeni, yangın söndürme çalışmaları, yangın sonrası maddi hasar ve diğer kayıplarla ilgili bir rapor hazırlamak ve eksilen teçhizat belirlenerek sorumlu iş güvenliği uzmanına bildirir.

ACİL DURUM EKİPLERİ
İlk yardım

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

Sıra No	Adı Soyadı	İşyeri Birimi	Ekipteki Görevi	Yerleşim Adresi	İş-Ev Tel	Cep Tel	İmza
1			Ekip Başı				
2			Ekip Personeli				
3			Ekip Personeli				
4			Ekip Personeli				
5			Ekip Personeli				
6			Ekip Personeli				
7			Ekip Personeli				
8			Ekip Personeli				
9			Ekip Personeli				
10			Ekip Personeli				
11			Ekip Personeli				
12			Ekip Personeli				
13			Ekip Personeli				
14			Ekip Personeli				
15			Ekip Personeli				
16			Ekip Personeli				
17			Ekip Personeli				
18			Ekip Personeli				
19			Ekip Personeli				
20			Ekip Personeli				

	ACİL DURUM EKİPLERİ İlk yardım	Hazırlanma Tarihi: Geçerlilik Tarihi: Rev. No: Rev. Tarihi:
--	---	--

21			Ekip Personeli				
22			Ekip Personeli				
23			Ekip Personeli				
24			Ekip Personeli				
25			Ekip Personeli				
26			Ekip Personeli				

İlk Yardım Ekibinin Görevleri:

- İlk yardım müdahalesi gerektiren acil durumlarda ilk müdahaleyi yaparak en seri şekilde en yakın sağlık merkezine gönderilmelerini sağlar.
- Olay yerine gelecek olan ambulansa, ilkyardım ekibi yardımcı olur.

TATBİKAT FORMU

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

Tatbikat Tarihi:	
Tatbikat Türü:	
Tatbikat Süresi:	Başlangıç: Bitiş: Alarmdan sonra müdahaleye başlama süresi:
Tatbikata Katılan Kişi Sayısı:	
Tatbikatın Amacı:	
Tatbikatın Değerlendirmesi:	
Tatbikat Sonrası Saptanan Önemli Hususlar:	

EK 3	B KURUMU ACİL DURUM PLANI	Hazırlanma Tarihi: Geçerlilik Tarihi: Rev. No: Rev. Tarihi:
-------------	----------------------------------	--

Bu plan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na ait, 18 Haziran 2013 Tarih ve 28681 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca hazırlanmıştır.

İŞLETME BİLGİLERİ

İŞLETME ADI:

ADRESİ:

İLETİŞİM:

İŞVERENİN ADI SOYADI/ÜNVANI:

B Kurumu için belirlenmiş olan 7 adet acil durum bulunmaktadır. Bunlar:

	BELİRLENEN ACİL DURUMLAR	Hazırlanma Tarihi: Geçerlilik Tarihi: Rev. No: Rev. Tarihi:
--	---------------------------------	--

1. Sabotaj
2. Yangın
3. İlk yardım gerektiren durumlar (kaza, yaralanma vs.)
4. Deprem
5. Gıda zehirlenmesi

Güvenli Yer:

Etki Alanına Giren İşletmeler: B Kurumu tehlike sınıfına göre ve yapılan işin niteliğine göre çevre işletmeleri olumsuz etkileyecek işlemler barındırmamaktadır. Acil durum planında da çevre işletmeleri olumsuz etkileyebilecek önlemlere yer verilmemiştir.

**ÖNLEYİCİ VE SINIRLANDIRICI
TEDBİRLER**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

MUHTEMEL ACİL DURUMLAR	ÖNLEYİCİ TEDBİRLER	SINIRLANDIRICI TEDBİRLER
Sabotaj	<ul style="list-style-type: none">➤ Giriş çıkışların kontrollü yapılması➤ Bina girişlerine X-Ray cihazı yerleştirilmesi➤ Bina dışında ve içinde güvenlik kameralarının bulunması ve sürekli olarak takibi➤ İşletmenin bir güvenlik biriminin oluşturulması➤ İşletmeye dışarıdan gelen kişilere ziyaretçi kartı verilmesi➤ Ziyaretçilerden girişte kimlik alınması	<ul style="list-style-type: none">➤ Kolluk kuvvetleri ile derhal irtibata geçilmesi➤ Acil durum sireni çalması➤ Acil çıkışları gösteren tahliye planının görünür yerlerde asılı olması
Yangın	<ul style="list-style-type: none">➤ Elektrik tesisatının periyodik kontrolü ve olası arıza durumunun derhal yetkili kişilerce giderilmesi➤ Sigara içilebilen alanların sınırlandırılması ve bu alanların işaretlerle belirtilmesi➤ Gaz detektörü bulundurulması (gerekli işletmeler için)➤ İşletmede kullanılıyorsa gaz tüplerinin ve gaz hatlarının periyodik kontrolü➤ Paratonerin işlevsel hale getirilip periyodik kontrollerinin yapılması➤ Elektronik cihazların fişlerinin mesai saatleri dışında prizden çekilmiş olması➤ Kazan dairesi periyodik kontrolünün yapılması➤ Kazan dairesi içine yetkili kişiler harici	<ul style="list-style-type: none">➤ Yangınla mücadele ekibi oluşturulması➤ Yangınla mücadele ekibine gerekli eğitimlerin verilmesi/aldırılması➤ Duman detektörleri➤ Periyodik yangın tatbikatı yapılması➤ Yangın durumunda çabuk tahliye için uygun acil çıkış kapıları➤ Acil çıkışların ve söndürme ekipmanlarının gösterildiği tahliye planlarının işletmede görünür şekilde asılı olması➤ Yangın söndürme ekipmanlarının işletme içerisinde doğru konumlandırılması➤ Uygun standartlarda yangın söndürme ekipmanı bulundurulması ve periyodik kontrolü➤ Acil durum vanaları (doğal gaz akışını kesmek için)➤ Yanma gaz (CO, CO₂) detektörleri

**ÖNLEYİCİ VE SINIRLANDIRICI
TEDBİRLER**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

	<p>kişilerin girmesinin önlenmesi</p> <ul style="list-style-type: none">➤ İşletmenin tüm personeline yangın konusunda bilgi verilmesi	<ul style="list-style-type: none">➤ Işıklı ve sesli alarm sistemi
İlk Yardım gerektiren kaza ve yaralanmalar	<ul style="list-style-type: none">➤ Risk değerlendirmesi yapılması➤ Çalışanlara iş ile ilgili gerekli eğitimlerin verilmesi➤ Çalışanlara gerekli iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin verilmesi➤ Belirlenen zaman dilimlerinde çalışanların sağlık gözetimlerinin yapılması➤ Çalışanların kullandığı ekipmanların ergonomik olması➤ Zemin, yol ve merdivenlerin mevzuatta belirlenen kriterlere uygun olması➤ Termal konfor şartlarının mevzuatta belirlenen kriterlere uygun olması➤ Çalışanlara güvenlik kültürü aşılması ile ilgili çalışmalar yapılması	<ul style="list-style-type: none">➤ İlk yardım ekibi oluşturulması➤ İlk yardım personeline profesyonel ilk yardım eğitimi aldırılması➤ Ecza dolapları bulundurulması ve kullanıma uygun içerikte olması➤ Acil durum irtibat numaralarının görünür yerlerde asılı olması➤ İşyeri otoparkına araçların nizami park edilmesi (ileri doğru çıkacak şekilde)
Deprem	YOK	<ul style="list-style-type: none">➤ Zemin güçlendirilmesi➤ Ofis içerisindeki dolapların sabitlenmesi➤ İşyerinde devrilmesi muhtemel büyük araç gereç ekipmanların doğru yerleştirilmesi➤ Tesis planlamasının deprem ve etkileri göz önünde bulundurularak yapılması

**ÖNLEYİCİ VE SINIRLANDIRICI
TEDBİRLER**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

		<ul style="list-style-type: none">➤ Binanın deprem dayanıklılığının kontrolü➤ Tüm personelin depremde yapılacaklar konusunda eğitim alması➤ Acil çıkışların gösterildiği tahliye planlarının işletmede görünür şekilde asılı olması➤ Arama, kurtarma ve tahliye ekibi oluşturulması➤ Arama, kurtarma ve tahliye ekibine deprem ile ilgili eğitim verilmesi/aldırılması➤ Tatbikat yapılması
Sel	YOK	<ul style="list-style-type: none">➤ Akarsu yataklarına işletme konumlandırılmaması➤ Kapalı alan işletmeleri için pencere ve kapıları koruyucu "taşınabilir" engeller bulundurulması➤ Olası sel durumunda elektrik ve su kaynaklarının kapatılması➤ Afet sırasında ve sonrasında kullanılacak ekipmanların hazır bulundurulması➤ Sel için belirlenmiş "güvenli yer" in gösterildiği tahliye planının işletme içerisinde görünür yerlerde asılı olması➤ Arama, kurtarma ve tahliye ekibi oluşturulması➤ Arama, kurtarma ve tahliye ekibine deprem ile ilgili eğitim verilmesi/aldırılması➤ Bireysel ve kurumsal olarak ağaçlandırmaya önem verilmesi
Gıda zehirlenmesi	<ul style="list-style-type: none">➤ Gıda ürünlerinin son tüketim tarihlerinin kontrolünün yapılması	<ul style="list-style-type: none">➤ Acil durum irtibat numaraları listesinin görünür yerlerde asılı olması

**ÖNLEYİCİ VE SINIRLANDIRICI
TEDBİRLER**

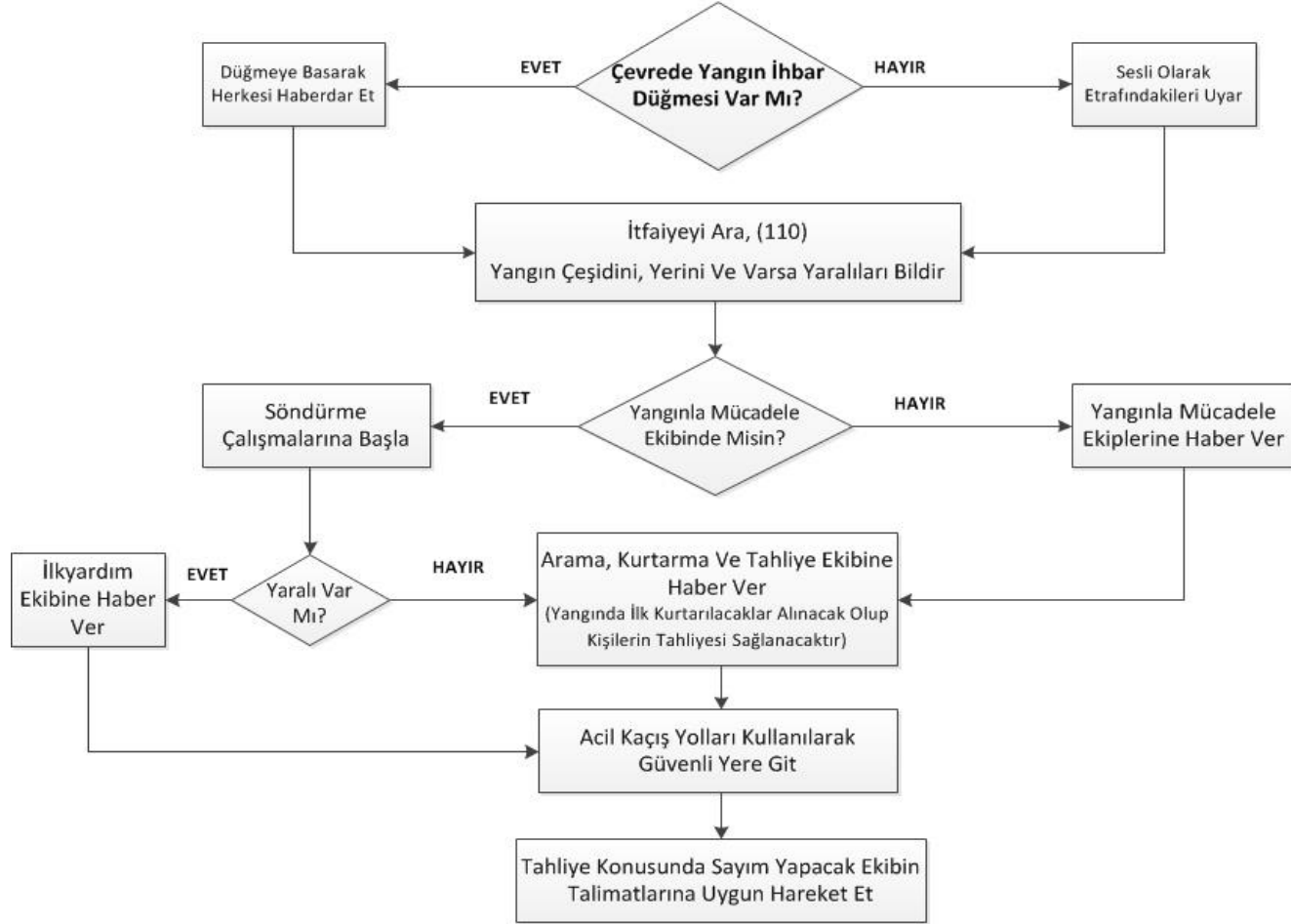
Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

- Yemeklerin hijyenik koşullarda taşınması
- Yemek servisi yapılan tabak, çatal, tepsi vs. temiz tutulması
- Yemeklerden şahit numune alınması
- Yemek servisi yapan personele eğitim verilmesi
- Tüm personele genel hijyen eğitimi verilmesi

- Yemek servisi yapan kişilerin uygun eldiven, bone, iş kıyafeti vb. kullanması
- İlk Yardım ekibi oluşturulması
- İlk Yardım ekibine profesyonel eğitim aldırılması

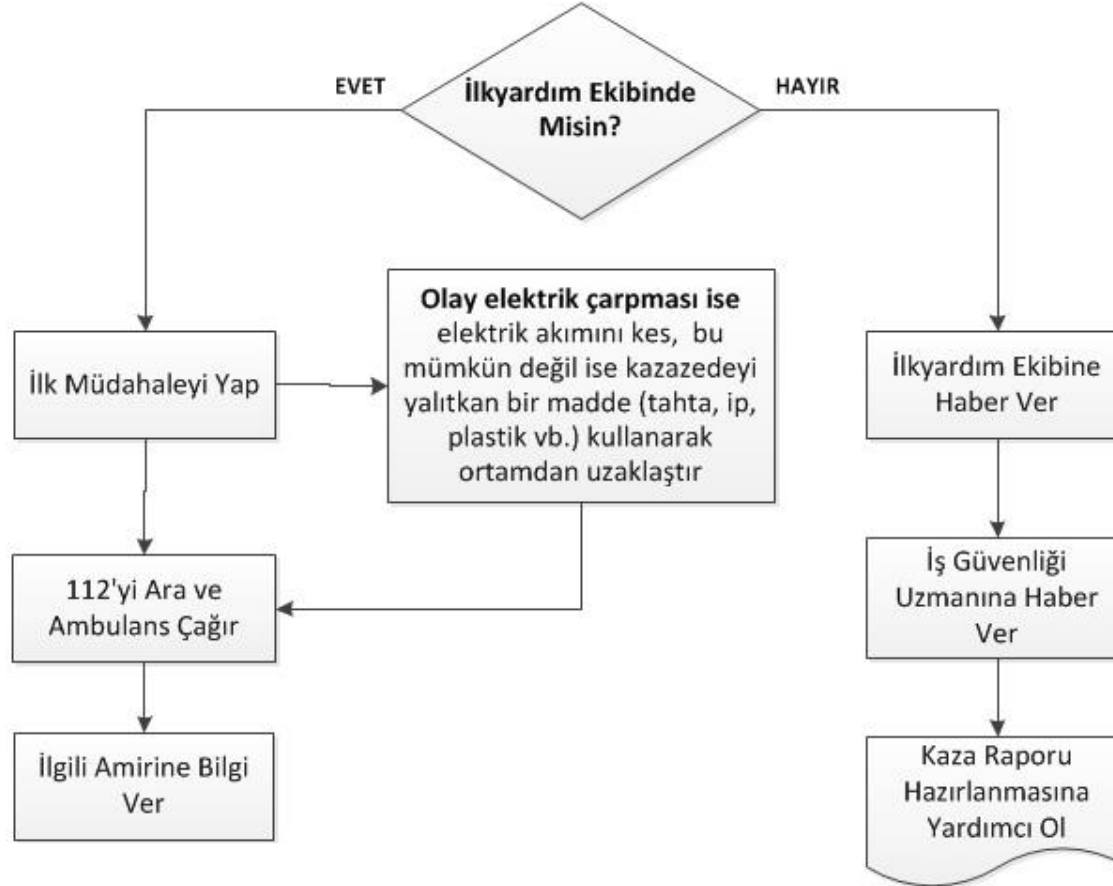
**ACİL DURUM MÜDAHALE
YÖNTEMLERİ
Yangın**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

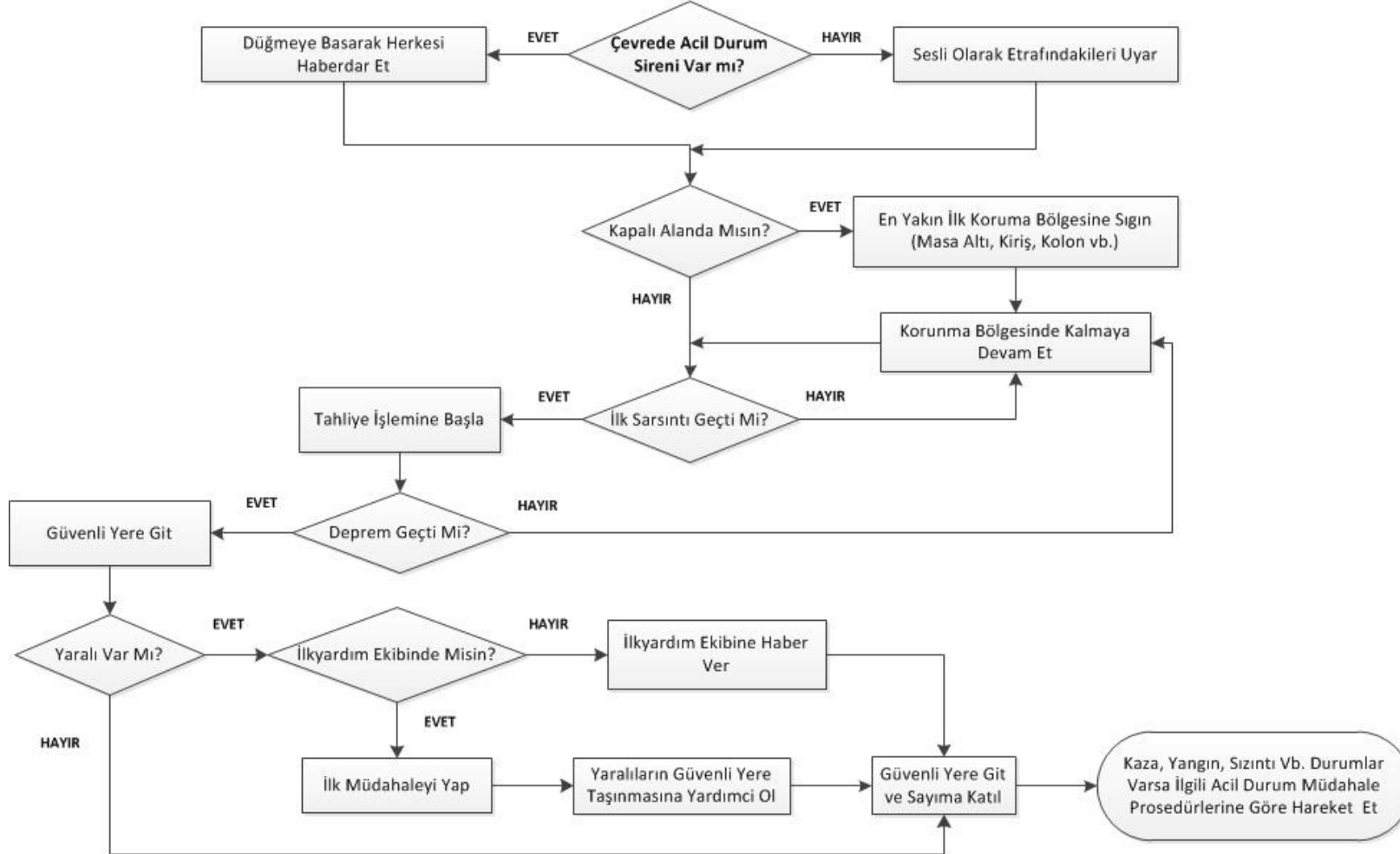
**ACİL DURUM MÜDAHALE
YÖNTEMLERİ
İlk Yardım**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

ACIL DURUM MÜDAHALE YÖNTEMLERİ Deprem

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

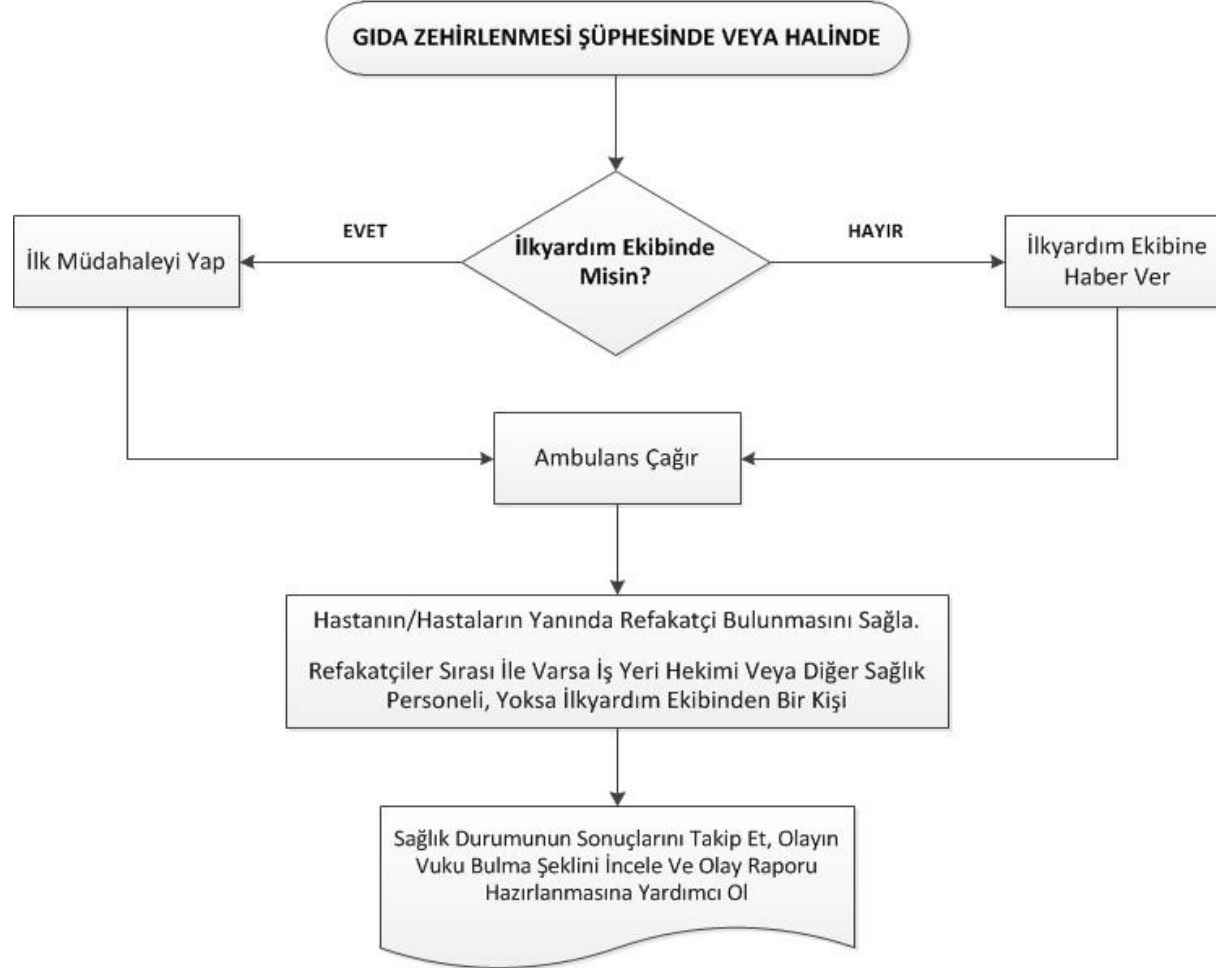

	ACİL DURUM MÜDAHALE YÖNTEMLERİ Sel	Hazırlanma Tarihi: Geçerlilik Tarihi: Rev. No: Rev. Tarihi:
--	---	--

- Panik yapılmadan çalışanlara haber verilmelidir. Acil durum alarm düğmesine basılmalıdır.
- Vanalar kontrol edilip borularda kaçak olup olmadığı kontrol edilmelidir.
- İtfaiye teşkilatına haber verilmelidir.
- Sel sularının işletmeye girme ihtimali var ise açık pencere ve kapılar kapatılarak bu sınırlandırılmalıdır.
- Değerli eşya ve ekipmanlardan taşınır olanlar güvenli yere taşınmalıdır.
- Doğalgaz ve elektrik tesisatı kapatılmalıdır.
- İşyeri binasının su girebilecek yerlerine bariyerler kurulmalıdır.
- Mümkünse suyun kanalizasyona doğru yönlendirilmesi sağlanmalıdır.
- Sel için belirlenmiş güvenli yere arama kurtarma ve tahliye ekiplerinin talimatlarına uyarak gidilmeli ve burada sayıma katılım sağlanmalıdır.

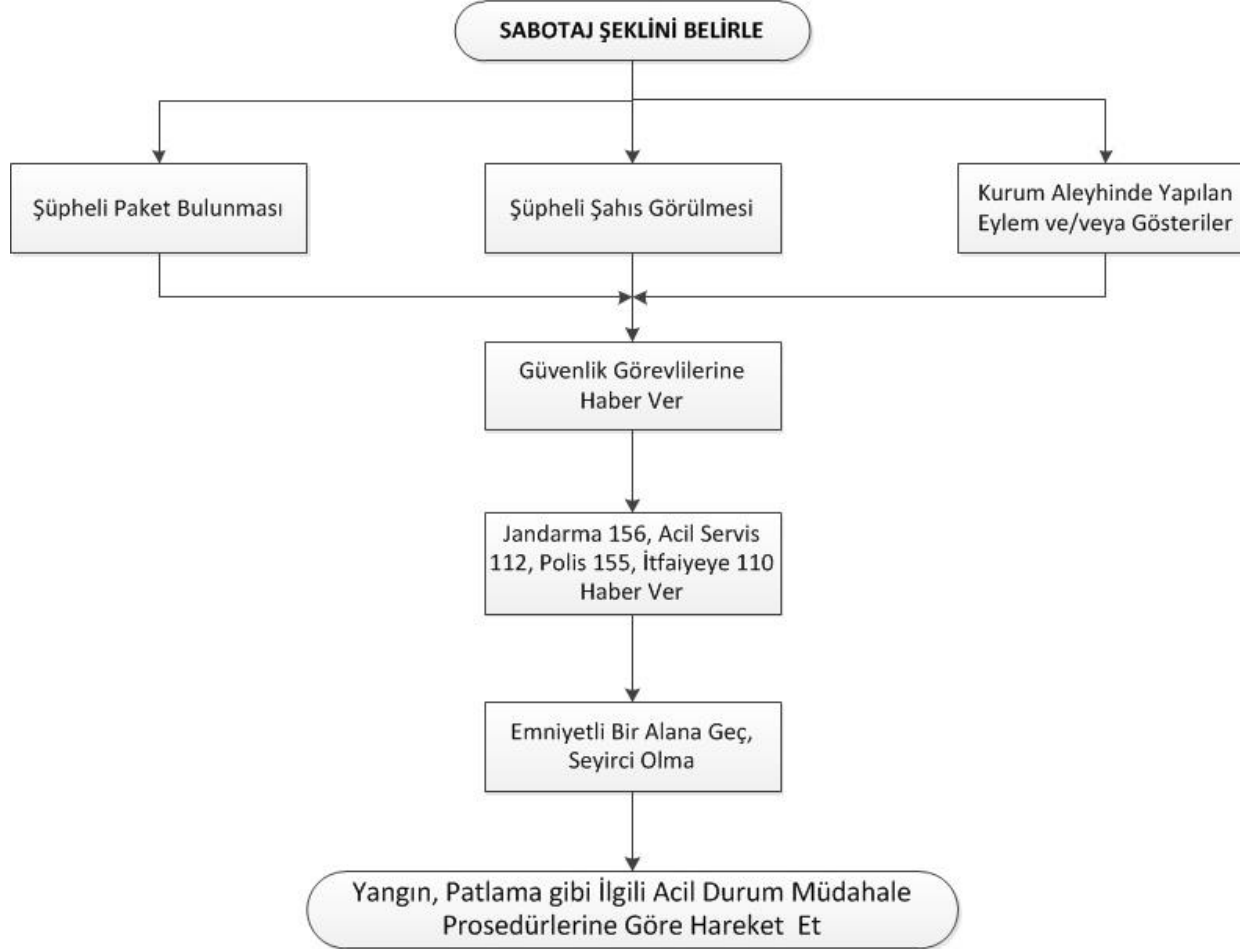
**ACİL DURUM MÜDAHALE
YÖNTEMLERİ
Gıda Zehirlenmesi**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

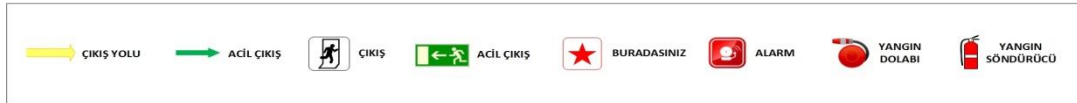
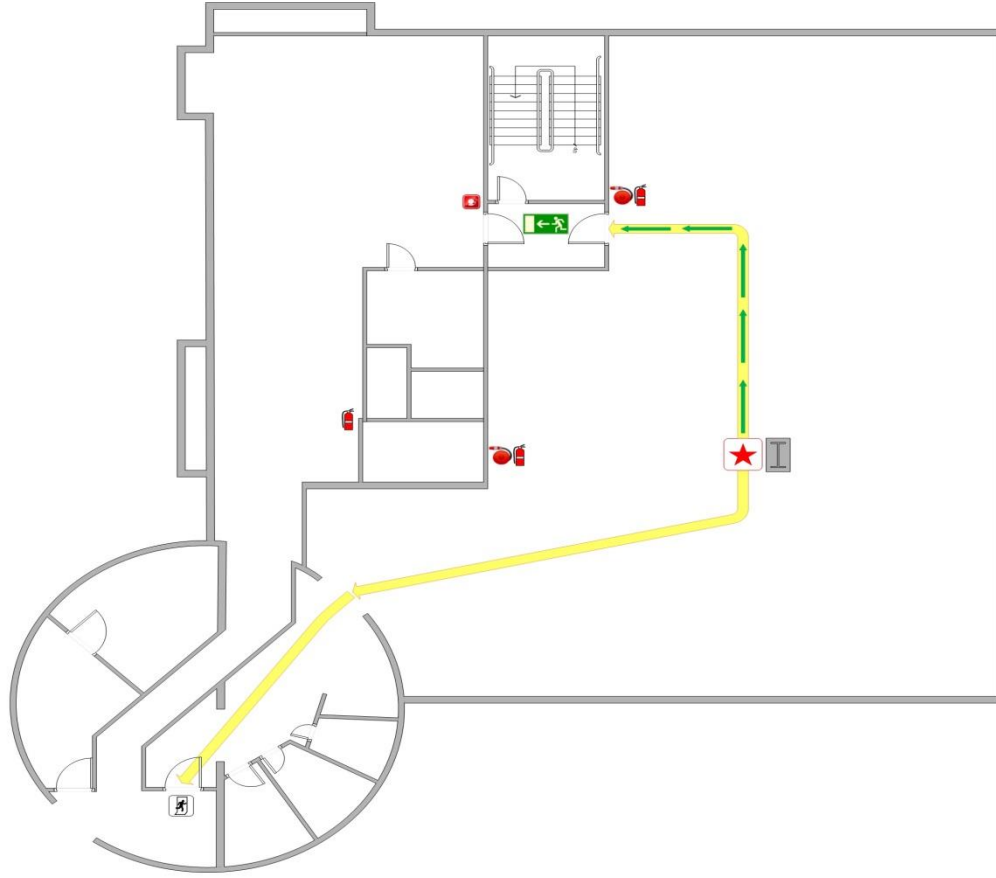
**ACİL DURUM MÜDAHALE
YÖNTEMLERİ
Sabotaj**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

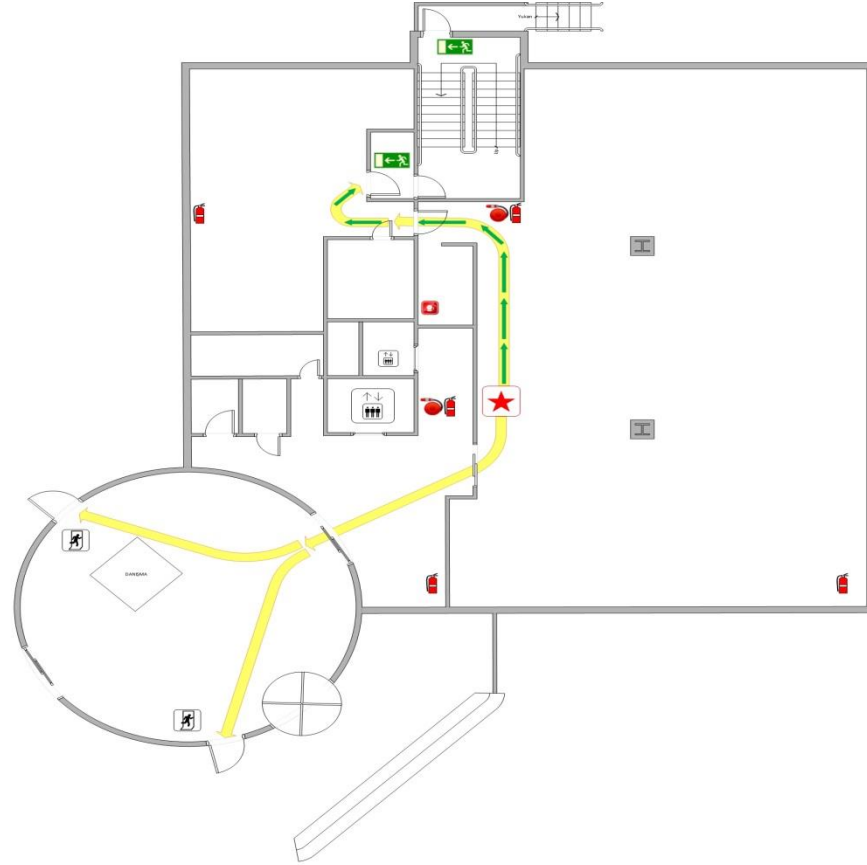
**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
A Blok – Bodrum Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

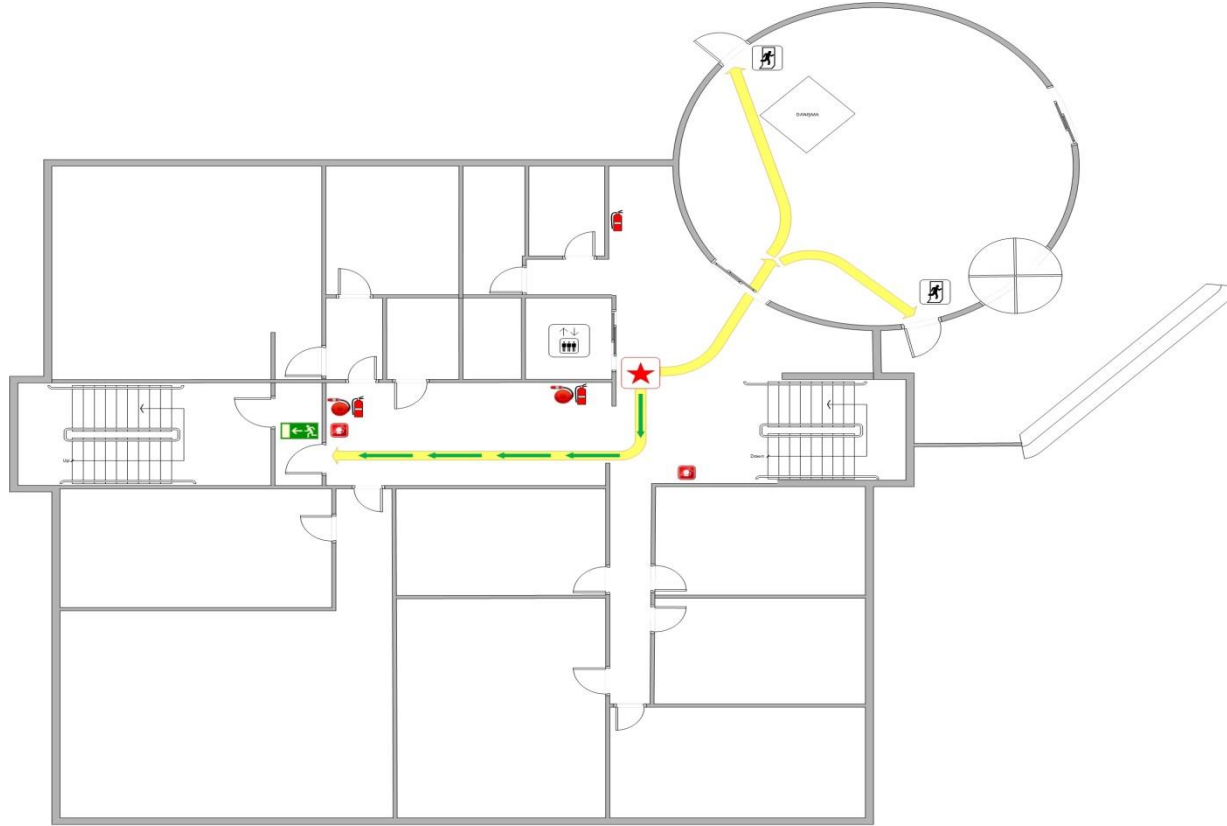
**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
A Blok – Zemin Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

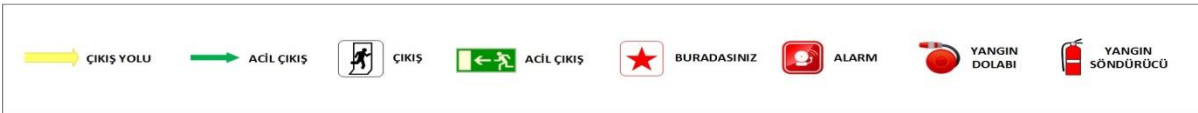
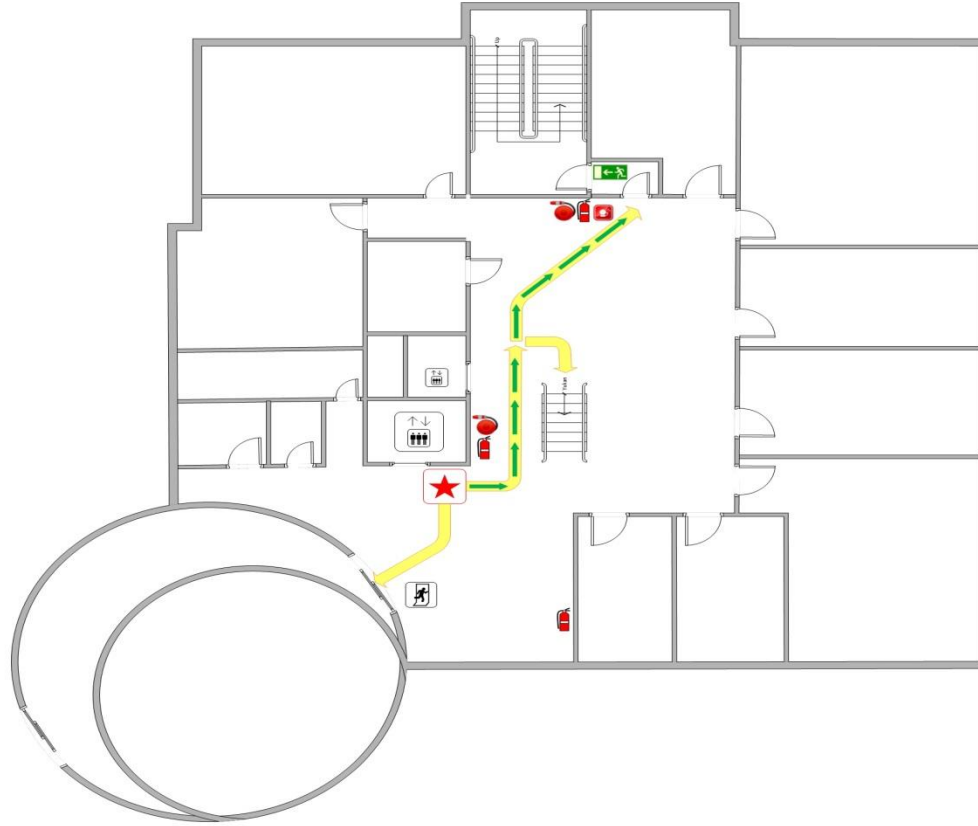
**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
B Blok – Zemin Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

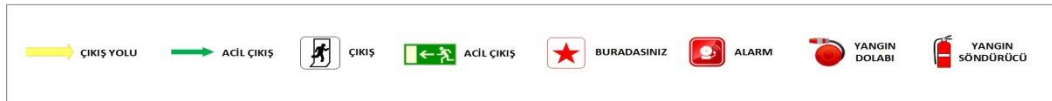
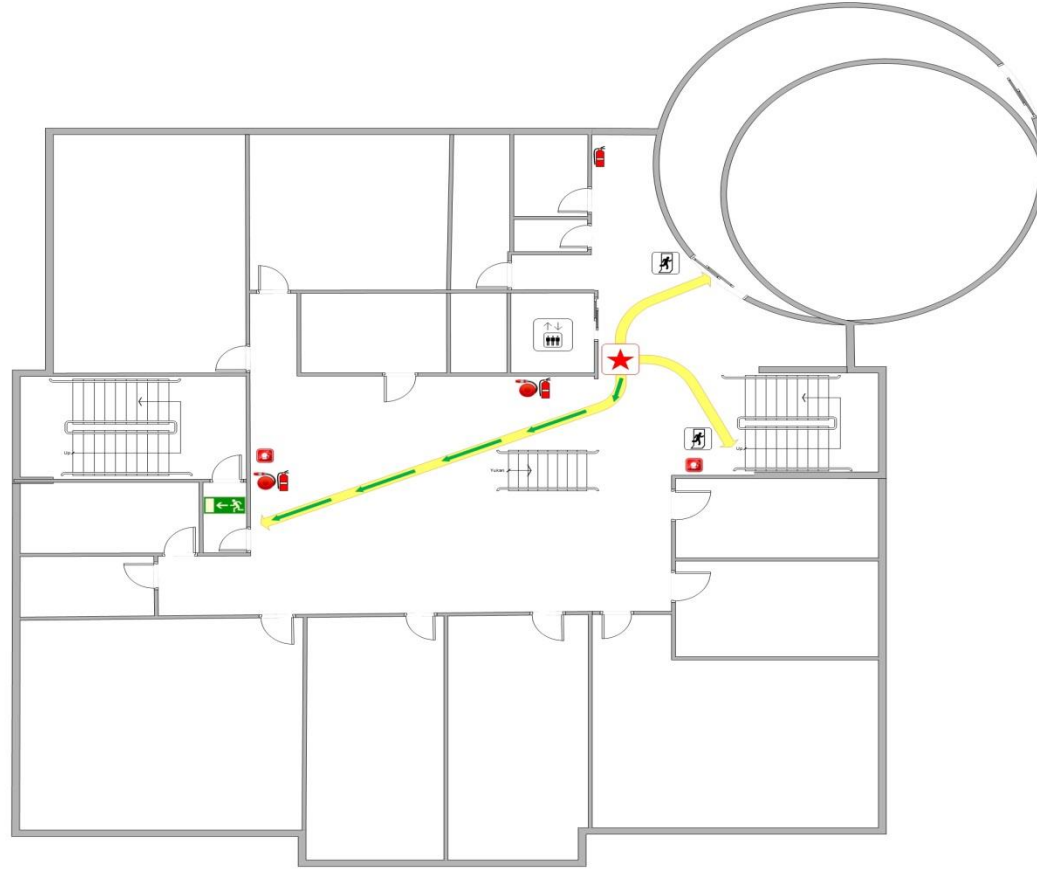
**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
A Blok – 1. Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

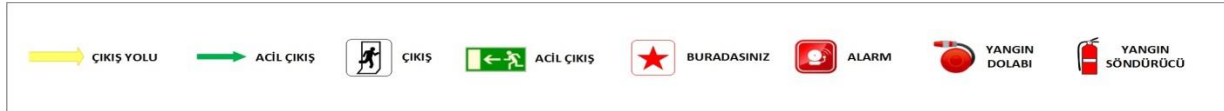
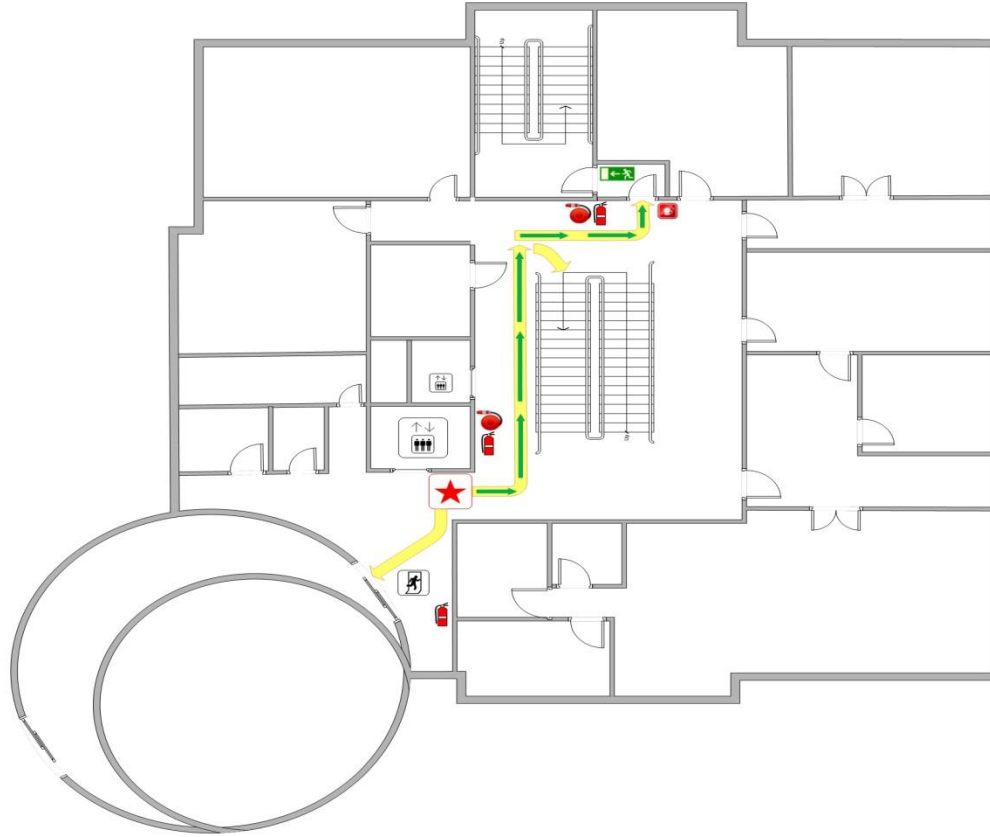
**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
B Blok – 1. Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

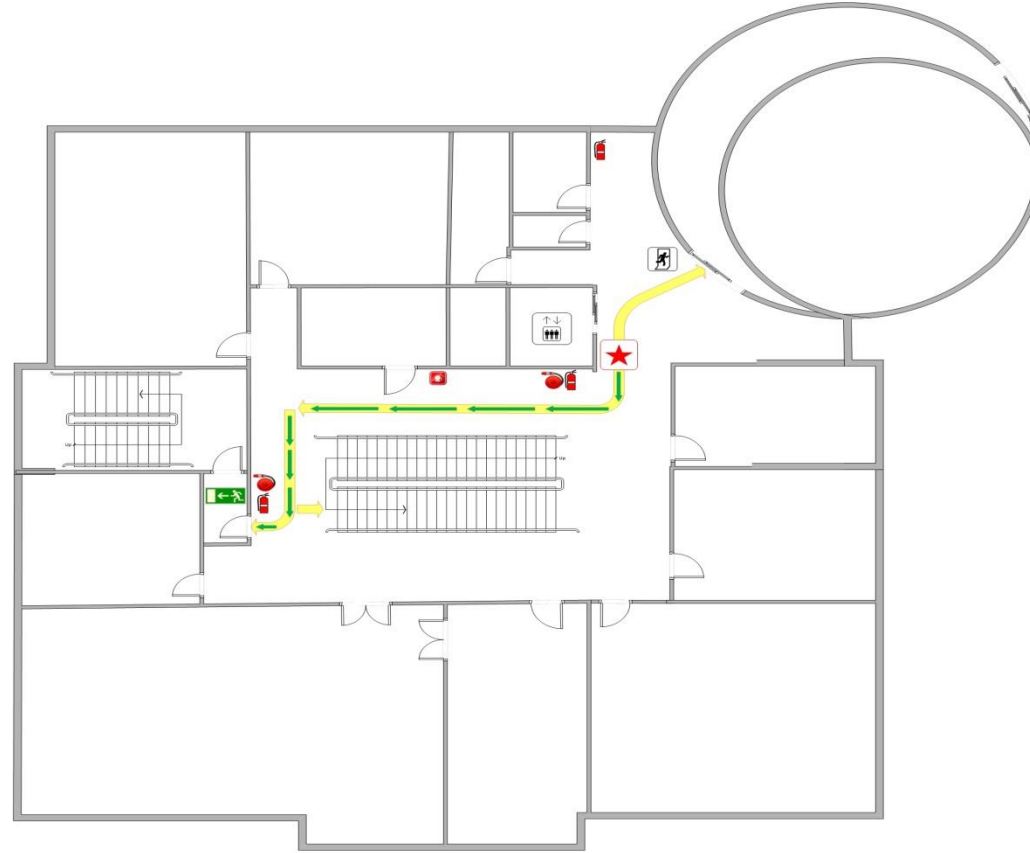
**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
A Blok – 2. Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

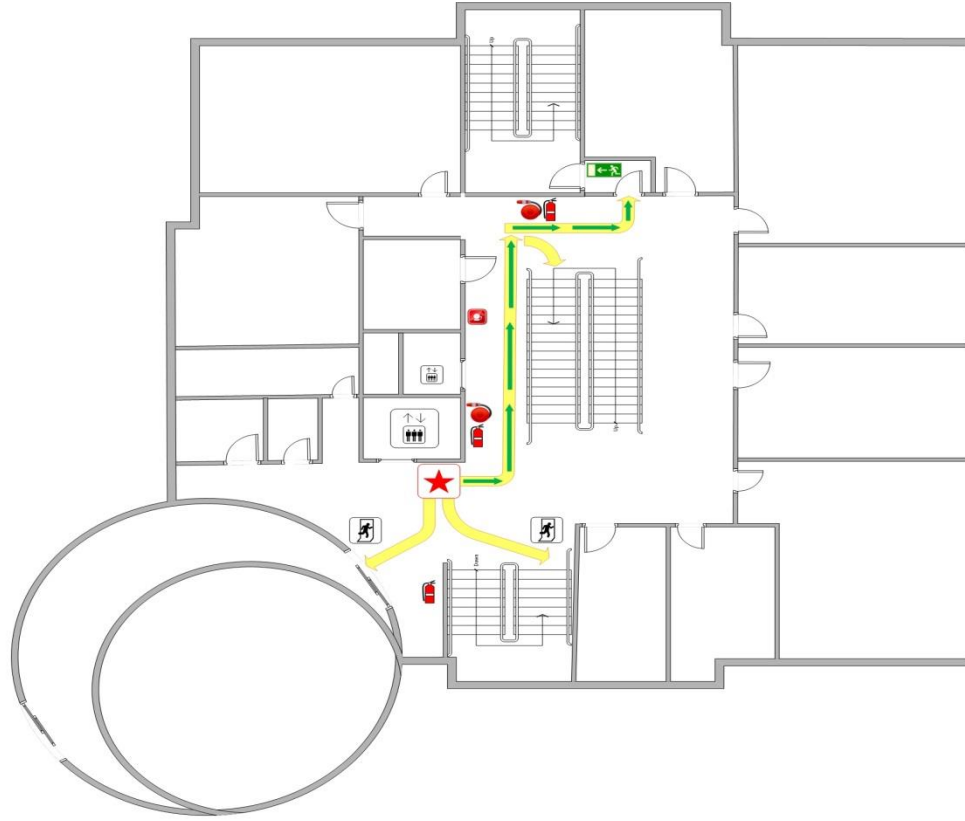
**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
B Blok – 2. Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

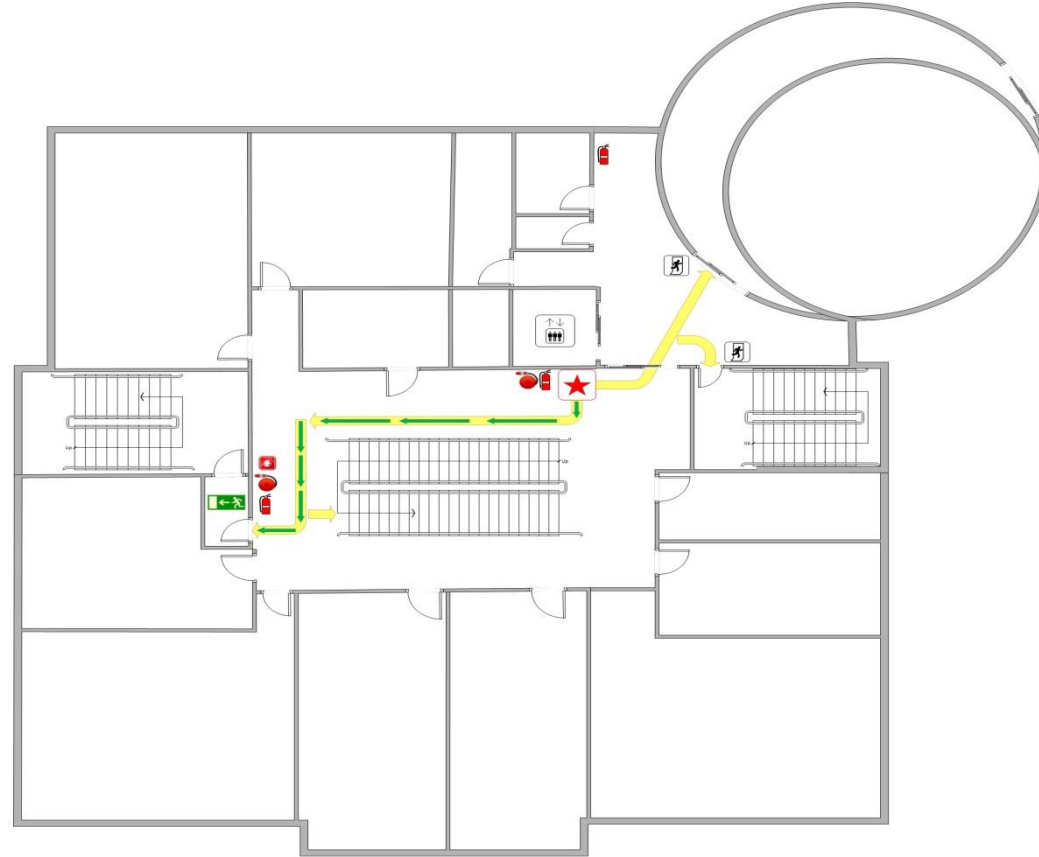
**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
A Blok – 3. Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
B Blok – 3. Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
A Blok – Çatı Kat**

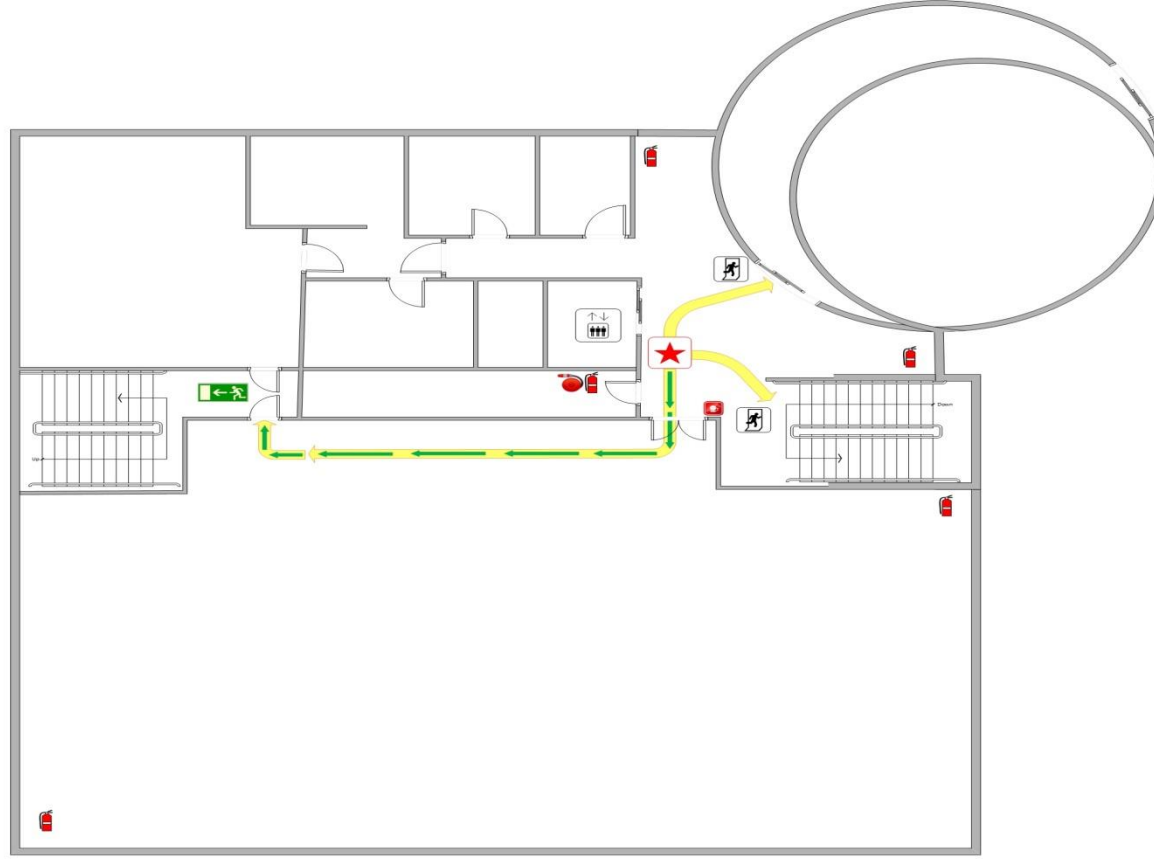
Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

→ ÇIKIŞ YOLU → ACİL ÇIKIŞ → ÇIKIŞ → ACİL ÇIKIŞ ★ BURADASINIZ ALARM YANGIN DOLABI YANGIN SÖNDÜRÜCÜ

**ACİL DURUM TAHLİYE
PLANLARI
B Blok – Çatı Kat**

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

→ ÇIKIŞ YOLU → ACİL ÇIKIŞ → ÇIKIŞ → ACİL ÇIKIŞ ★ BURADASINIZ ALARM YANGIN DOLABI YANGIN SÖNDÜRÜCÜ

ACİL DURUM EKİPLERİ

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik kapsamına giren işyerleri acil durumlara müdahale ve acil durumlara mücadele için üç ekip görevlendirmelidir. Bunlar:

- Yangınla mücadele
- Arama kurtarma ve tahliye
- İlk yardım

İşletmenin bulunduğu tehlike sınıfı ve çalışan sayısına göre ekiplerde görevlendireceği kişi sayıları farklılık gösterecektir. İlgili yönetmeliğe göre görevlendirilecek çalışan sayıları ile ilgili açıklama tablosu aşağıda verilmiştir:

Yangınla mücadele ile arama kurtarma ve tahliye ekipleri için görevlendirilecek kişi sayıları

Tehlike Sınıfı	Çalışan Sayısı
Az tehlikeli	Her 50 çalışana kadar 1 kişi
Tehlikeli	Her 40 çalışana kadar 1 kişi
Çok tehlikeli	Her 30 çalışana kadar kişi

İlk yardım ekibinde belirlenecek kişi sayısı için Sağlık Bakanlığı'nın hazırlamış olduğu İlk Yardım Yönetmeliği'ne atıf bulunmaktadır. Eski tehlike sınıflarına göre ifade edilen bu yönetmelikte ağır ve tehlikeli işler için her 10 personele 1; diğer işyerlerinde 20 personele 1 ilkyardımcı görevlendirilmelidir. Buna göre B Kurumu'nda yangınla mücadele ve arama kurtarma tahliye ekiplerinden 1'er kişi, ilkyardım ekibinden 3 kişi görevlendirilmelidir.

	ACİL DURUM EKİPLERİ Arama, Kurtarma ve Tahliye	Hazırlanma Tarihi: Geçerlilik Tarihi: Rev. No: Rev. Tarihi:
--	---	--

Arama, Kurtarma ve Tahliye Ekibinin Görevleri:

- En hızlı şekilde teçhizatları ile birlikte yangın yerine ulaşır ve yangın söndürme ekibinden alınacak bilgiler ışığında arama kurtarma ve tahliye çalışmalarına başlar.
- Kendi can güvenliklerini tehlikeye atmadan yangın içerisinde kalan canlılara gerekli teçhizatı kullanarak ulaşmaya çalışır.
- Kurtardıkları canlıların ilk yardımı için ilk yardım müdahale bölgesine taşınmasını sağlar.
- Yangın içerisinde kurtarılması öncelikli (1. Derece) malzemeler ve eşyalar varsa bunların yangın dışına çıkarılması çalışmalarını yapar.
- İtfaiye ekibi geldikten sonra itfaiye ekibine arama kurtarma tahliye çalışmalarında yardımcı olur.
- Yaşlı, engelli, hamile gibi özel politika gerektiren gruplarla acil durumlarda yardımcı olmak üzere bu ekipten bir sorumlu ilgilenir.
- Ekipte olanlar kendi can güvenliklerini kesinlikle tehlikeye atmamalıdır.

	ACİL DURUM EKİPLERİ Yangınla Mücadele	Hazırlanma Tarihi: Geçerlilik Tarihi: Rev. No: Rev. Tarihi:
--	--	--

Yangınla Mücadele Ekibinin Görevleri:

- Yangın çıktığını öğrenir öğrenmez ekip başı yangını itfaiyeye ve ilgili kişilere en kısa zamanda telefonla haber verir ve itfaiyeye yangın yerini tam adresini çıkış saatini ve yangının türünü bildirir.
- Yangın haberi ulaştığında, yangın yerine gelerek yangının ne tür yangın olduğunu belirleyerek iş yerindeki yangın söndürme malzemelerini kullanarak yangını söndürmeye ve kontrol altına almaya çalışır.
- Yangın içerisinde kalmış herhangi bir canlı belirlediklerinde arama, kurtarma ve tahliye ekibine bildirerek kurtarılmasını sağlar.
- İtfaiye ekibi geldikten sonra söndürme çalışmaları itfaiye ekibine bırakılır, yalnızca yardım istendiği durumlarda itfaiye ekibine yardımcı olunur.
- Yangın bölgesinin çevresini güvenlik şeritleriyle çevirerek, ilgisiz şahısların yangın bölgesine girmesini engeller.
- Gelecek itfaiye ve ambulans araçlarına yardımcı olmak amacıyla güzergâh üzerindeki araçların ve diğer engellerin kaldırılmasını sağlayarak yol gösterir.
- Yangın söndürüldükten sonra çevre güvenlik önlemlerini sürdürerek yangın yerinin temizlenmesini sağlamak ve diğer ekiplerle birlikte yangının çıktığı yer, çıkış nedeni, yangın söndürme çalışmaları, yangın sonrası maddi hasar ve diğer kayıplarla ilgili bir rapor hazırlamak ve eksilen teçhizat belirlenerek sorumlu iş güvenliği uzmanına bildirir.

	ACİL DURUM EKİPLERİ İlk yardım	Hazırlanma Tarihi: Geçerlilik Tarihi: Rev. No: Rev. Tarihi:
--	---	--

İlk Yardım Ekibinin Görevleri:

- İlk yardım müdahalesi gerektiren acil durumlarda ilk müdahaleyi yaparak en seri şekilde en yakın sağlık merkezine gönderilmelerini sağlar.
- Olay yerine gelecek olan ambulansa, ilkyardım ekibi yardımcı olur.

TATBİKAT FORMU

Hazırlanma Tarihi:
Geçerlilik Tarihi:
Rev. No:
Rev. Tarihi:

Tatbikat Tarihi:	
Tatbikat Türü:	
Tatbikat Süresi:	Başlangıç: Bitiş: Alarmdan sonra müdahaleye başlama süresi:
Tatbikata Katılan Kişi Sayısı:	
Tatbikatın Amacı:	
Tatbikatın Değerlendirmesi:	
Tatbikat Sonrası Saptanan Önemli Hususlar:	